

วารสาร ห้องสมุด

T. L. A. BULLETIN

ฉบับที่ ๑ มกราคม-กุมภาพันธ์-มีนาคม ๒๕๐๑

๓/-

แนะนำการใช้ห้องสมุด

ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทย

การอ่านหนังสือ

คุณค่าของวิชาบรรณารักษศาสตร์

ตกหนังสือ ★ ท่านได้อะไรจากหนังสือบ้าง ★ ศูนย์กลางการศึกษาอยู่ที่ไหน

THE LIBRARY AND ITS VALUE

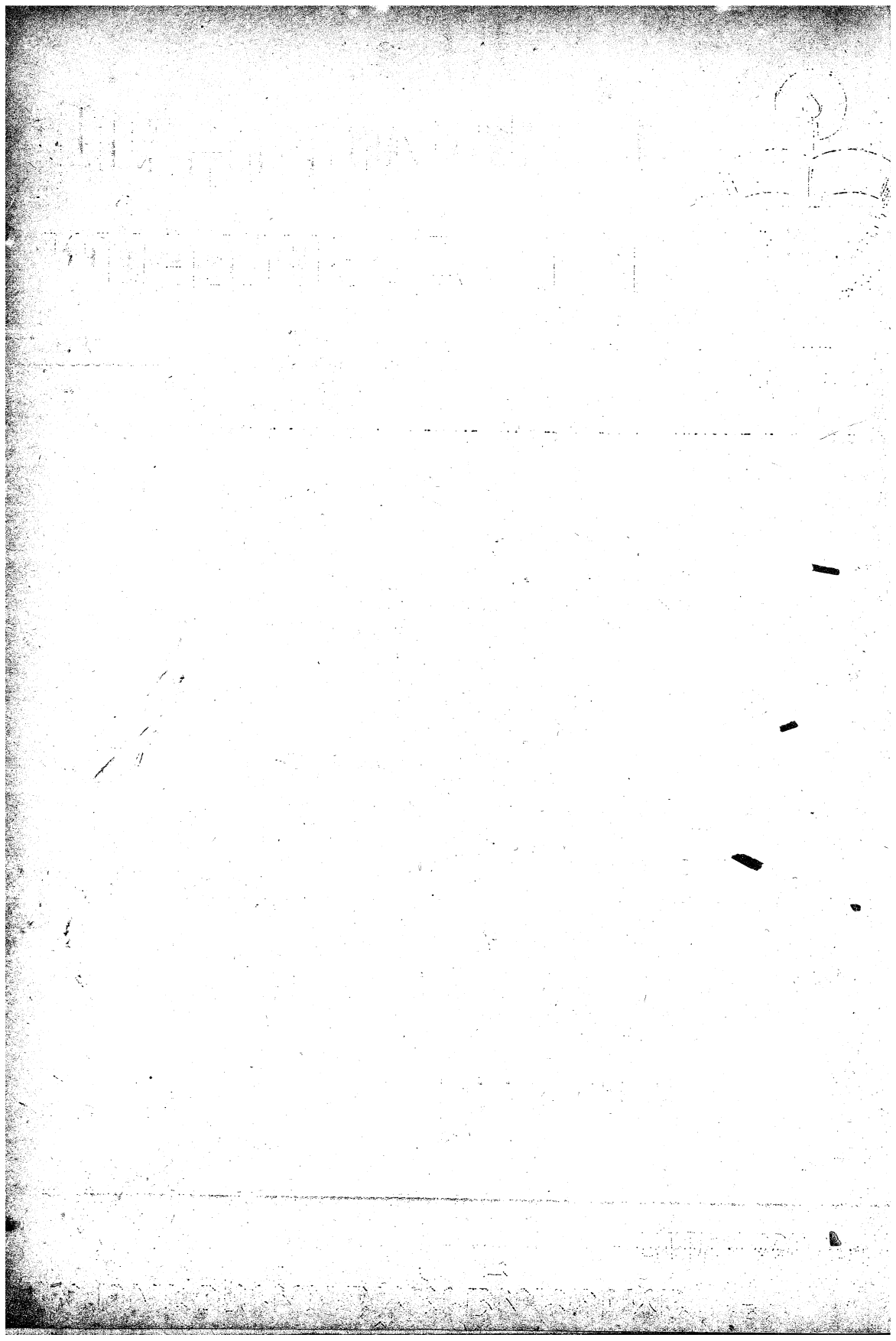

การประชุมใหญ่สมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกัน

ชาวต่าง ๆ

ทยสารรายคาบ

สงวน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วารสารห้องสมุด

T. L. A. BULLETIN

นิตยสารรายคาบ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์ การศึกษา และวัฒนธรรม

ปีที่ ๒

มกราคม-กุมภาพันธ์-มีนาคม

ฉบับที่ ๑

บทบรรณาธิการ

คุณค่าของวิชาบรรณารักษศาสตร์.....	อภิรักษ์ ท่องค์	๑
แนะนำการใช้ห้องสมุด.....	ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธ์	๓
โลกหนังสือ.....	วที นัยพินิจ	๑๕
ท่านได้อะไรจากหนังสือบ้าง.....	น.ส. วิไล คชสิงห์	๒๐
ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทย.....	รัญจวน อินทรกำแหง	๒๓
ศูนย์กลางการศึกษาอยู่ที่ไหน.....	เรวัต บางแสน	๓๓
The Library and Its Value To You.....	ดร. มาเรีย เหล่าสุนทร	๓๖
การอ่านหนังสือ.....	ชาญ อิศรางกูร ณ อยุธยา	๔๔
ประวัติห้องสมุดในประเทศไทย.....	บวร ชีมากร	๕๐
To Miss Mary Anglemeyer.....	เสาวณิต ลาภานันต์	๕๘
การประชุมใหญ่ครั้งแรกของสมาคมบรรณารักษ์อเมริกัน.....	สุข วงศาสนธิ์	๖๑
เพื่อนแท้.....	ทรงศนียา ศัลลธรวิสุทธิ	๖๓
ข่าวจากประชาสัมพันธ์.....		๗๒
ข่าวห้องสมุด.....		๗๗
ข่าวสมาชิก.....		๘๐

รายชื่อคณะกรรมการประจำปี ๒๕๐๑

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๑. น.ส. นิตวรรณ ปันทอง	นายก
๒. นายตรุณ พดศิริ	อุปนายก
๓. น.ส. บุญเจือ อองคประดิษฐ์	อุปนายก
๔. นางเฉลิมวรรณ ชูทรัพย์	เลขานุการ
๕. น.ส. กัทดี สมบัติศิริ	เหรัญญิก
๖. นางแม่นาส ขวลิต	ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์
๗. น.ส. สุธิดาภรณ์ อำพันวงศ์	ประธานแผนกส่งเสริมและแลกเปลี่ยนความรู้
๘. น.ส. รัญจวน อินทรกำแหง	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์
๙. นายเออ บุษปะเกศ หงส์กุด	ประธานแผนกจัดทำวารสาร
๑๐. นายสุช วงศ์วัฒน์	ประธานแผนกหาทุน
๑๑. นายตรุณ พดศิริ	บรรณารักษ์
๑๒. น.ส. อุทัย ทุดิยะโพธิ์	ปฏิคม
๑๓. น.ส. อุทัยวรรณ คันทดินธุ์	นายทะเบียน
๑๔. นายเล็ก ไชยวงศ์	กรรมการ
๑๕. ม.ร.ว. จีรวัดน จักรพันธ์	กรรมการ
๑๖. น.ส. รดา วงศ์ยังอยู่	กรรมการ

กองบรรณาธิการ

นางแม่นาส ขวลิต	น.ส. อุทัยวรรณ คันทดินธุ์	น.ส. บุญเจือ อองคประดิษฐ์
น.ส. กัทดี สมบัติศิริ	นางเฉลิมวรรณ ชูทรัพย์	นางวิบูลย์ ชัยปาน
น.ส. รัญจวน อินทรกำแหง	นายสุช วงศ์วัฒน์	น.ส. สุธิดาภรณ์ อำพันวงศ์
ม.ร.ว. จีรวัดน จักรพันธ์	น.ส. อุทัย ทุดิยะโพธิ์	

เจ้าของ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

บรรณาธิการ, ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์, ผู้โฆษณา : นายเออ บุษปะเกศ หงส์กุด

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางวิบูลย์ ชัยปาน

สำนักงาน : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ถนนพญาไท อ. ปทุมวัน พระนคร

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์วิมลพิมพ์ ๑๗ แพร่งสุท

คำบำรุง : ๑ ปี ๔ ฉบับ ๓๐ บาท จำหน่ายปลีกฉบับละ ๓ บาท

บทบรรณาธิการ

ท่านสมาชิกที่เคารพ

เมื่อเห็นหน้าปกแล้วหลายท่านคงสงสัยว่าวารสารห้องสมุดฉบับที่ ๖๕๕ ฉบับที่ ๓ เพราะฉะนั้นวารสารห้องสมุดฉบับนี้ควรเป็นปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ จึงจะครบที่ประกาศไว้ว่า เป็นนิตยสารรายคาบออกปีละ ๔ ฉบับ การที่วารสารห้องสมุดฉบับนี้หลายเป็นปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ นั้นจึงน่าจะผิดถูกต้อง

เรื่องนขอเรียนว่าได้วางระเบียบไว้เช่นนั้นจริง แต่วารสารห้องสมุดปีที่ ๓ นั้นเริ่มออกเมื่อเมษายน ๒๕๐๐ พจนานุกรมใหม่มาตามเดือนแล้ว ในปีนี้ ๓ จึงมีออกได้เพียงสามฉบับก็ถึง พ.ศ. ๒๕๐๐ แล้ว ครั้นจะออกให้ครบได้เต็ม ก็เห็นว่าจะต้องหยุดฉบับกันอย่างน้อยไปเพื่อจะให้สะดวกแก่การเก็บและจำง่ายว่าวารสารห้องสมุดปีที่ ๓ ก็ตรงกับ พ.ศ. ๒๕๐๐ ปีที่ ๒ ก็ตรงกับ พ.ศ. ๒๕๐๑ และต่อไป ก็ตรงกับกันตลอดไป จึงได้ตกลงกันในที่ประชุมกรรมการสมาคมให้เปลี่ยนไปดังกล่าวแล้ว

แต่สมาชิกบางท่านก็ยังอาจนึกสงสัยอีกว่า คำบำรุงนั้นว่าอย่างไรกัน จะคืนให้หนึ่งเล่มหรือไม่ เพราะปีที่ ๓ ขาดไป ๓ ฉบับ เรื่องคำบำรุงนี้ขอเรียนว่า การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงคำบำรุงเลย กล่าวคือคำบำรุงทั้งปีก็คิดให้สำหรับ ๔ ฉบับ ท่านสมาชิกบอกรับตั้งแต่ฉบับไหน ก็คิดหนึ่งตั้งแต่ฉบับที่บอกรับ และส่งหนึ่งดို့ให้ไปจนครบ ๔ ฉบับ สุดแต่ความประสงค์ของท่านสมาชิกจะต้องการรับตั้งแต่ฉบับไหนถึงฉบับไหน เช่น ท่านที่บอกรับสำหรับปีที่ ๓ นั้น เมื่อได้รับวารสารห้องสมุดฉบับนี้ ก็เป็นอันว่าได้หนึ่งดို့ครบหนึ่งปีแล้ว และสมควรที่จะส่งคำบำรุงสำหรับปีใหม่ได้แล้ว

อีกเรื่องหนึ่งมีผู้ถามบรรณาธิการว่า ชื่อของวารสารในภาษาอังกฤษที่ว่า T.L.A. BULLETIN นั้น อักษรย่อตามตัวนั้นไม่เห็นมีบอกไว้ตรงไหนว่าย่อมาจากคำเต็มว่าอย่างไร
เรื่องนั้นก็ขอโทษที่ถามไป คำเต็มของชื่อวารสารห้องสมุดในภาษาอังกฤษนั้นว่า THAI LIBRARY ASSOCIATION BULLETIN.

บางทีอาจมีบางท่านถามว่า เมื่อวารสารห้องสมุดฉบับที่ ๒ แล้ว จะไม่เปลี่ยนแบบหน้าปก ปรับปรุงเรื่องข้างในบ้างหรือ เรื่องปรับปรุงนี้เรากำลังคิดปรับปรุงอยู่ แต่ไหน ๆ จะปรับปรุงแล้วก็ต้องปรับปรุงให้เป็นที่ถูกใจสมาชิกและท่านผู้อ่านทั่วไป เพราะสมาคมทำหนังสือก็เพื่อให้สมาชิกอ่าน ฉะนั้น จะปรับปรุงอย่างไรก็ควรเป็นไปตามเสียงข้างมากของสมาชิก แต่เวลานี้ยังไม่มีสมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวารสารของสมาคมเข้ามา เราจึงรอฟังเสียงสมาชิกอยู่ ส่วนที่เราคิดจะปรับปรุงนั้นก็คือ ตรงที่วางหน้าปกซึ่งนำเอาชื่อเรื่องนำ ๆ ไปได้ไว้นั้น เราคิดจะหาภาพที่เกี่ยวกับกิจการห้องสมุดลงให้ ภาพที่จะลงนั้นก็ใคร่ขอความร่วมมือจากสมาชิก หากว่าสมาชิกคนใดต้องการจะลงภาพที่เกี่ยวกับห้องสมุด ก็ขอให้ส่งฟิล์มไปพร้อมกับคำบรรยาย หรือหากถนัดฟิล์มหาย จะขยายภาพให้มีขนาดพอจะนำลงในที่ว่างหน้าปกนั้นได้ก็จะเป็นการดี ค่าใช้จ่ายในการถ่ายขยายรูปและส่งรูปทางสมาคมจะชดใช้ให้ ภาพที่จะส่งไปนั้นถ้าได้ภาพที่จะเป็นประโยชน์แก่กิจการของห้องสมุดได้มากเท่าไรก็จะเป็นการดีเท่านั้น เช่นเป็นภาพกิจกรรมของห้องสมุด ภาพตัวห้องสมุดจากที่เห็นภายนอก ภาพวิวทัศนียภาพมองออกไปจากหน้าต่างห้องสมุด ภายในห้องสมุดที่แสดงให้เห็นการจัดห้อง และภาพบุคคลที่สมควรลง เป็นต้น ถ้าภาพดังกล่าวมาลงในหน้าปกได้ วารสารห้องสมุดของท่านก็น่าหยิบมาอ่าน

สำหรับเรื่องดังกล่าวเช่นกัน เรายินดีรับเรื่องของสมาชิกทั่วไป ขอแต่ให้เป็นเรื่องที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของสมาคมห้องสมุดเท่านั้น และเรื่องที่ได้นำลงแล้วนั้น ทางสมาคมยินดีที่จะจ่ายเงินสมทบให้คุณให้เป็นเกียรติแก่ผู้เขียนอีกด้วย มีผู้ถามว่าเรื่องในวารสารห้องสมุดแห่งใดไปหน่อย และออกจะหนักไปในทางวิชาการ ขอนับบรรณาธิการเองก็มี

ความรู้ลึกซึ้งนั้น แต่ข้างใดข้างหนึ่งเป็นหนังสือวิชาการแท้ ๆ จึงไม่ควรมีเรื่องตลก ๆ ชวน ๆ
ซ้ำ ๆ หรือปดอบอารมณ์ ก็ยังมีเตียงแข็งอยู่ บรรณาธิการจึงถือหลักตามใจเตียงข้างมาก
จึงยังจัดการให้หายเห้งไม่ได้ เพราะฉะนั้นเรื่องนันทาท่านดมาชิกจะแสดงความคิดเห็นดังไป
บ้างก็จะเป็นการดี เพื่อบรรณาธิการจะได้ยึดถือเป็นหลักวินิจฉัย

เรื่องในฉบับนี้ คุณค่าของวิชาบรรณารักษศาสตร์ จะทำให้ทราบถึงความ
หมายของวิชาห้องสมุดมากขึ้น แม้ยังไม่ครบถ้วนอย่างละเอียดเพราะหน้ากระดาษไม่อำนวย
แต่ในหลักพื้นฐานก็ครบแล้ว แนะนำการใช้ห้องสมุด ชื่อของเรื่องบอกไว้แจ้งชัดแล้ว
คือเป็นคำแนะนำสำหรับผู้ที่ไม่ว่าน้องหนุ่มคนหนุ่มคุณประโยชน์ต่อคนอย่างไร จะได้รับ
และจะได้รู้จักใช้ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์ต่อคน โลกหนังสือ เป็นการแนะนำให้รู้จักหา
ความรู้และความบันเทิงได้จากหนังสือ ท่านได้อะไรจากหนังสือบ้าง เรื่องนมคำตอบ
อยู่ในตัวแล้วว่าหนังสือได้ให้อะไรแก่เราบ้าง ถ้าจะตอบอย่างรวบยอดก็ดูเหมือนจะให้อาหาร
ใจนั้นแหละถูกต้องกว่าอย่างอื่น แต่เชิญท่านอ่านดูเองเถิด บางทีจะไม่ตรงกับที่ท่านหรือ
ข้าพเจ้านึกตอบไวก็ได้

ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่น เรื่องนี้เหมาะสำหรับโรงเรียนทั้งหลายจะ
ได้ทราบไว้ว่า การห้องสมุดนั้น ประเทศจีนเคยเป็นมหาอำนาจมา แล้ว เขาเห็นเป็น ของ สำคัญ
อย่างไร เขาก็กับมีกฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุดออกมา ของเราก็น่าจะเห็นแจ้งเรื่อง ๆ
บ้างแล้ว ที่มีการบำรุงห้องสมุดถูกบรรจุอยู่ในนโยบายของรัฐบาลคณะปัจจุบันด้วย ซึ่ง
นับว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของเมืองไทยที่รัฐบาลเริ่มจะสนใจในเรื่องห้องสมุด
หลังจากที่ประเทศอื่นเขาได้เอาใจใส่ในการห้องสมุดมาช้านานแล้ว

ศูนย์กลางการศึกษาอยู่ที่ไหน นี่เป็นคำถามที่เกือบไม่น่าจะถามเลย เราอาจ
ตอบได้ว่าสำหรับเมืองไทยก็อยู่ที่กรุงเทพฯ ถ้าเป็นสถาบันก็อาจตอบได้ว่าอยู่ที่โรงเรียน
แต่ถ้าผู้เขียนเรื่องนี้เขาบอกว่าอยู่ที่ห้องสมุด ทำไมจึงว่าศูนย์กลางการศึกษาจึงไปอยู่ที่ห้อง
สมุด เชิญท่านลองอ่านเหตุผลของเขาดูบ้าง

The Library and Ist Velue to You ^{นี่เป็นบทความภาษาอังกฤษ} ^{ซึ่ง}

ชาวต่างประเทศยินดีมาร่วมงานของห้องสมุดเราด้วย ท่านที่รู้ภาษาอังกฤษเชิญ
อ่านเถิดครับ ท่านผู้เขียนมีเรื่องช้า ๆ เดี๋ยวให้ฟัง

การอ่านหนังสือ ท่านที่เป็นสมาชิกทุกคนล้วนแต่อ่านหนังสือออกมาแล้วทั้งนั้น
แต่ผู้ทำงานห้องสมุดมีหน้าที่จะต้องอ่านหนังสือมาก หากได้รู้เคล็ดของการอ่าน หรือเทคนิค
ของการอ่านแล้ว จะช่วยทุ่นแรงท่านได้มาก ท่านจะหาเคล็ดหรือเทคนิคของการอ่านได้จาก
เรื่อง

มาถึงเรื่องสำคัญที่จะต้องเก็บไว้เป็นความรู้ในทางประวัติศาสตร์ด้วย นั่นก็คือ
เรื่อง **ประวัติหอสมุดในประเทศไทย** ซึ่งได้ต่อมาจากฉบับก่อน เรื่องอย่างนี้เป็นของ
มีค่า การอ่านเรื่องเช่นนี้จะทำให้ทราบถึงพัฒนาการของห้องสมุดในประเทศเราได้

เรื่องต่าง ๆ ที่นำลงในวารสารห้องสมุดนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าหากเมื่อครบรอบปีแล้ว
จะมีการตระเตรียมคิดเลือกเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นเรื่องดีที่สุดในรอบปีก็จะดีไม่น้อย จึงขอเกริ่น
ไว้ก่อน เพื่อว่าท่านสมาชิกคนใดมีความสนใจใคร่จะร่วมส่งนุกกับเราด้วย ก็จะได้เตรียม
ตัวส่งเรื่องมาลงเสียแต่เนิ่น ๆ

ต่อไปก็เป็นเรื่องของชาวเกี่ยวกับห้องสมุดทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ ชาว
ของสมาชิกยังมัน้อยไปหน่อย ขอเชิญสมาชิกส่งข่าวให้เพื่อนร่วมอาชีพและการทำงานได้ทราบ
บ้าง จะได้ทำให้เรารู้สึกว่าได้อยู่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น.

บรรณาธิการ

คุณค่าของวิชาบรรณารักษศาสตร์

อภิสิทธิ์ ดอวงค์

เมื่อครั้งการศึกษายังไม่เจริญก้าวหน้าและแพร่หลายอย่างในปัจจุบัน ผู้ต้องการใช้ห้องสมุดมีน้อย กิจกรรมห้องสมุดจึงไม่กว้างขวางและไม่ใคร่มีใครรู้จัก ผู้ดำเนินงานของห้องสมุดไม่ต้องมีงานมาก จนเป็นที่เข้าใจว่า ห้องสมุดคือห้องเก็บหนังสือ หรืออย่างดึกเป็นห้องอ่านหนังสือ ผู้ดูแลห้องสมุดคือผู้เฝ้า ไม่ค่อยมีงานทำ บรรณารักษ์โดยทั่ว ๆ ไปเป็นคนแก่ที่ทำงานอย่างอื่นไม่ไหวแล้ว ได้รับความกรุณาดังมาพักอยู่ที่ห้องสมุด

ต่อมาการศึกษาเจริญรุดหน้าขึ้นตามลำดับ ผู้ต้องการใช้ห้องสมุดทั่วชนทุกกิจกรรมห้องสมุดจึงค่อย ๆ ขยายกว้างออกไป จนกระทั่งความเข้าใจว่าห้องสมุดเป็นเพียงห้องเก็บหนังสือ หรืออ่านหนังสือเท่านั้นค่อยลดน้อยลง ในที่สุดก็ทราบกันว่าห้องสมุดนั้นเป็นที่รวบรวมวิชาทุกแขนง เป็นที่ ๆ จะแสวงหาความรู้ได้ทุกอย่าง เป็นมหาวิทยาลัยของประชาชน โดยมีหนังสือให้ความรู้ และบรรณารักษ์เป็นผู้ช่วยเหลือ เมื่อมีผู้ต้องการใช้ห้องสมุดมากขึ้น จำนวนห้องสมุดและกิจกรรมห้องสมุดจึงขยายมาจนทุกที่ บรรณารักษ์มีงานในความรับผิดชอบมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

มาบัดนี้การศึกษาเจริญก้าวหน้าและกว้างขวางออกไป ผู้ต้องการใช้ห้องสมุดทั่วปริมาณยิ่งกว่าสมัยใด ๆ และมีแต่จะทวีปริมาณมากขึ้น นักเรียนและนักศึกษาต้องทำการค้นคว้าด้วยตนเองตามแนวการศึกษาปัจจุบัน ซึ่งว่าจะต้องฝึกฝนนักเรียนและนักศึกษาให้หัดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยตนเอง เพื่อจะได้รู้จักแก้ปัญหาซึ่งจะเกิดแก่ตนในเมื่อเคิบโต

เป็นผู้ใหญ่แล้วด้วยตนเอง ไม่ต้องคอยอาศัยผู้อื่น พวกผู้ใหญ่ที่ได้รับการศึกษามาไม่พอเพียง หรือแม้พวกที่ได้รับการศึกษามาพอสมควร เช่น ได้รับปริญญาบัตรจากมหาวิทยาลัย ก็ยังต้องการความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้มีความสามารถเท่าเทียมหรือเหนือผู้อื่น เพราะสมัยนี้เป็นสมัยของการแข่งขันความสามารถกัน แม้บ้านต้องการความรู้เพื่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร การตกแต่งบ้านเรือน และเพื่อสวัสดิภาพของครอบครัว ความจริงผู้ต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมิได้จำกัดอยู่เฉพาะที่ยกมาเป็นตัวอย่างเท่านั้น เพียงแต่ยกมาเป็นดังเว็บ ให้เห็นความต้องการการศึกษามากผู้ต้องการศึกษาเพิ่มเติมมากขึ้นเพียงไร และขอบเขตของความต้อการกว้างขวางขึ้นเพียงไหน

เมื่อประชาชนมีความต้องการในการศึกษามากขึ้นดังกล่าวดังนี้ ประชาชนก็ต้องแสวงหาแหล่งที่จะช่วยเขาได้ แหล่งที่ดีที่สุดและเหมาะที่สุดก็คือห้องสมุด กิจกรรมของห้องสมุดจึงขยายออกไปตามความต้องการของประชาชน ในเวดด้านห้องสมุดที่จะช่วยประชาชนได้นั้น ใช้จ่ายหมายในการดำเนินกิจการห้องสมุดอยู่ ๕ ประการดังนี้—

๑. เพื่อการศึกษา การศึกษานั้นเริ่มต้นในโรงเรียนวัดสามัญ โรงเรียนอาชีพ และมหาวิทยาลัย แต่เมื่อเรียนจบแล้ว ยังคงใช้ห้องสมุดเป็นต้นค้นคว้าความรู้ เพื่อความเจริญก้าวหน้าต่อไป ห้องสมุดจึงเป็นสถาบันการศึกษาแต่เป็นการศึกษาด้วยตนเอง

๒. เพื่อให้ความรู้ทุกแขนงวิชา โดยมีหนังสือให้คนในห้องสมุด

๓. การค้นคว้า ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการค้นคว้า เพราะเป็นที่รวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีคนคิดได้และจัดทำขึ้นแล้ว ผู้ต้องการทำสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมากต้องการความรู้จากหลักฐานเหล่านั้นมาประกอบหรืออ้างอิง

๔. เพื่อความจรรโลงใจ เมื่อคนได้อ่านหนังสือมากพบเห็นมาก จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดความคิดในทางที่ดียากหาอะไรดี ๆ มีประโยชน์

๕. เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ การใช้เวลาดำรงในการอ่านหนังสือเป็นการพักผ่อนที่แท้ประโยชน์

เมื่อจุดหมายในการดำเนินงานของห้องสมุด เป็นไปโดยกว้างขวางตามความต้องการของประชาชน เช่น^๕แล้ว ทำอย่างไรจึงจะให้กิจการห้องสมุด บรรลุถึงจุดประสงค์ที่ต้องการได้ งาน^๕นั้นเป็นของลำบากอยู่ไม่ใช่น้อย ผู้ที่รับผิดชอบงานห้องสมุด คือ บรรณารักษ์ จำเป็นต้องมีความสามารถพอที่จะดำเนินงานให้บรรลุตามความมุ่งหมายได้ วิชาที่จะทำให้บรรณารักษ์มีความสามารถดังนี้ อยู่กับการจัดให้บรรณารักษ์รู้จักงานที่จะต้องทำและทำได้จริงๆ ๆ

ในอดีตที่ไม่ได้เกิดนักบรรณารักษ์ ดำเนินงานโดยอาศัยสามัญสำนึก ความสังเกต และความชำนาญงานเท่านั้น กว่าจะทำงานได้ก็กินเวลานาน แต่ทุกสิ่งทุกอย่างในสมัยนี้เป็นไปโดยรีบด่วน ถ้าเรามัวคอยเวลาทำงาน โดยไม่มีหลักวิชาความรู้ไปนาน ๆ แล้ว ได้ความชำนาญเองภายหลัง เหมือนครูไม่รู้วิชา ครูดอนไปนาน ๆ แล้วรู้เอง ไม่ทันกับความต้องการ ไม่ได้ผลงานเท่าที่ควร เลยประโยชน์ของผู้ใช้ห้องสมุด ทำให้ห้องสมุดหมดคุณค่าในสายตาของผู้ใช้ห้องสมุด จึงต้องจัดให้มีการศึกษาวิชาบรรณารักษ^๕ขึ้น เพื่อให้รู้และปฏิบัติงานได้ถูกต้องทันทีที่เขารับหน้าที่ในห้องสมุด

ในการเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ผู้ศึกษาจะได้รับความรู้ที่ควรใช้ในการดำเนินงานทุกอย่าง เพื่อที่จะให้ประโยชน์และความสะดวกแก่ประชาชนผู้ใช้ห้องสมุดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อชักจูงใจประชาชนให้เห็นว่าห้องสมุดมีคุณค่าแก่ตน จะได้นิยมใช้ห้องสมุด ห้องสมุดจะได้หลุดพ้นจากสภาพห้องเก็บหนังสือมาเป็นแหล่งหาความรู้ได้จริง ๆ

โดยหลักธรรมดาห้องสมุดจะเป็นที่นิยมใช้มาก เมื่อห้องสมุดนั้นหนังสือ หรือ อุปกรณ์ในการศึกษาที่ให้ประโยชน์ถูกต้องตามความต้องการของผู้ใช้ และผู้ใช้มีความสะดวกในการใช้ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเอื้อเฟื้อให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ และกิริยาสุภาพระมัดระม่อม และถ้าห้องสมุดจะมีบริการพิเศษ เช่น โต๊ะรถคันศึกษา บริการแนะนำการอ่านหนังสือ ก็จะชักจูงใจผู้ใช้ห้องสมุดยิ่งขึ้น

ในปัจจุบันการพิมพ์ก้าวหน้ามาก หนังสือที่ผลิตออกมาปีหนึ่ง ๆ มีจำนวนมากมาย
ทั้งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทั้งที่เป็นวิชาการและที่อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
หนังสือที่ออกมาคุณภาพต่าง ๆ กันไป ห้องสมุดไม่สามารถจะซื้อหนังสือทั้งหมดได้ จึง
ต้องพิจารณาคัดเลือกหนังสือที่เห็นว่าดีที่สุด ให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้ห้องสมุดมากที่สุด คือ
เป็นหนังสือที่ผู้ต้องการใช้มาก คู่กับเงินที่เสียไปในการซื้อหนังสือนั้น หรือเป็นหนังสือ
ที่ถ้ามีการแนะนำการอ่านหนังสือได้ผลแล้ว จะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เป็นประโยชน์
และจะนิยมใช้กันมากจนคุ้มค่าในภายหลัง หนังสือประเภทวิชาการที่มักค้นคว้าเปลี่ยน-
แปลงอยู่เสมอ เช่น วิทยาศาสตร์ ต้องพยายามหาฉบับใหม่ที่ดัดแปลง ในกรณีวารสาร
มีประโยชน์กว่าหนังสือที่เขียนไว้เป็นคำหับคำราวเดี๋ยวก เพราะออกทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยน-
แปลงหรือเรื่องราวทางวิชาการที่ค้นพบใหม่ ๆ ซึ่งหนังสือคำหับคำราวเปลี่ยนตามไม่ทัน
การเลือกหนังสือเหล่านี้จะสะดวกและถูกต้องดีได้ ก็คือเมื่อบรรณารักษ์รู้งานจริง ๆ โดย
ได้เรียนและฝึกหัดทำมาแล้ว วิชาบรรณารักษศาสตร์ถึงวิธีการเหล่านี้โดยชัดเจน พร้อมกับ
มีการฝึกฝนให้ทำได้จริง ๆ ด้วย

การที่ห้องสมุดมีหนังสือดีและอุปกรณ์ดีเท่านั้น ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้
ผู้นิยมใช้ห้องสมุด ความสะดวกสบายในการใช้หนังสือเป็นสิ่งที่มีใช้ห้องสมุดต้องการมาก
ห้องสมุดต้องได้รับการจัดและแต่งอย่างเรียบร้อยและสวยงามเป็นที่น่าสบายตาสบายใจ ชวน
ให้เข้าไปใช้ห้องสมุดนั้น หนังสือต้องจัดให้เป็นหมวดเป็นหมู่ และมีที่อยู่ประจำไม่ดัดแปลง
ทำความยุ่งยากให้แก่ผู้ใช้ มีชื่อของหมวดหมู่ และเลขประจำหมวดหมู่กำกับไว้อย่างเห็น
ได้ชัดเจน นอกจากนั้นยังต้องทำบัตรประจำหนังสือแต่ละเล่ม ทั้งบัตรชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง
และชื่อ Subject แล้วจัดบัตรเข้าต่อบัตรเพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดหาหนังสือที่ตนต้องการได้ ไม่
ว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือเหล่านั้นเพียงไร คำชี้แจงวิธีใช้ห้องสมุดเป็นของจำเป็นต้องมี เพื่อ
ผู้ใช้จะได้หาเอง ไม่ต้องถามบรรณารักษ์โดยไม่จำเป็น เรื่องจำเป็นต้องทำเหล่านี้ ต้อง
อาศัยความรู้ความสามารอยู่ไม่น้อย ถ้าไม่มีวิชาบรรณารักษศาสตร์ทำได้โดยยาก

ตามปกติคนเรามักมีปัญหาที่หาคำตอบเองไม่ได้เสมอ ข้างตกเป็นเรื่องง่าย ๆ แต่เป็นปัญหาแบบเดินผมบังภูเขา บางทีก็เป็นปัญหาที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญมาก จึงจะตอบได้ ความธรรมดาที่ตอบเหล่านี้หาได้จากหนังสืออ้างอิง และบรรณานุกรม ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนจุดดาร์ที่ใช้ในการประกอบตอบคำถาม แต่เราจะหวังให้ประชาชนโดยทั่วไปรู้จักใช้หนังสือเหล่านี้ โดยที่บรรณารักษ์ไม่แนะนำ ไม่ได้ เพราะเขาไม่ได้มีเวลาพอที่จะมาศึกษาในเรื่องเช่นนั้น ผู้ที่ทราบก็ไม่มีหนังสือพอที่จะค้นคว้าหาเองได้ ปัญหาเหล่านี้จึงมาถึงห้องสมุด ด้วยความหวังเต็มเปี่ยมว่า ทางห้องสมุดจะช่วยเขาได้ บรรณารักษ์จึงจำเป็นต้องช่วยผู้ถามให้จงได้ บรรณารักษ์จะแสวงหาคำตอบได้โดยทำการศึกษานี้หรือที่กล่าวแล้วโดยละเอียดและทั่วถึง นอกจากจะตอบปัญหาได้แล้วยังคงเข้าใจผู้ถาม รู้จักวิธีการตอบคำถาม เพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ผู้ถาม และไม่เป็นของยุ่งยากเกินไปแก่ผู้ตอบ นักเรียนและนักศึกษา มักจะมาขอความช่วยเหลือแนะนำรายการหนังสือสำหรับอ้างอิงในการทำารค้นคว้า เพราะเป็นการสะดวกและถูกต้องกว่าที่จะหาเอง โดยเฉพาะผู้ที่ไม่เคยชินกับการเช่นนั้น ถ้าห้องสมุดแห่งใดให้บริการที่กล่าวนี้ได้เต็มเต็มที่เพียงไร ก็จะมีผู้นิยมห้องสมุดนั้นมากขึ้นเท่านั้น เพราะเป็นแหล่งให้ความรู้ อย่างแท้จริง ความรู้ในกิจการการศึกษาได้จากวิชาบรรณารักษศาสตร์

ท้ายที่สุดที่จะกล่าวถึง เรามีไร่สำคัญน้อยกว่าข้ออื่น คือ การโฆษณา ห้องสมุดจะดีสักเท่าไร แต่ถ้าขาดการโฆษณาก็ไม่มีใครรู้จัก ไม่มีใครมาใช้ กลายเป็นห้องเก็บหนังสือ มีไร่ห้องสมุดตามความหมายที่ถูกต้อง

เท่าที่กล่าวไปแล้วนั้น เป็นงานของห้องสมุดเท่าที่ผู้ไร่ห้องสมุดจะเห็นได้โดยง่าย แต่กิจการในหน้าที่ของบรรณารักษ์ ที่ผู้ไร่ห้องสมุดคนน้อยคนจะนึกถึง ก็คือบรรณารักษ์ควบคุมงานบริหารในห้องสมุดอย่างไร ห้องสมุดใหญ่ ๆ มีคนทำงานหลาย ๆ คน บรรณารักษ์จัดคนเข้าทำงานอย่างไรจึงจะได้ผลงานมากที่สุด ได้บริการที่ผู้ไร่ห้องสมุดพึงใจที่สุด เพราะห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อผู้ไร่ มีไร่เพื่อบรรณารักษ์และผู้ร่วมงาน แต่จัดเพื่อผู้ไร่

ห้องสมุด ปัญหาการเงินในห้องสมุด บรรณารักษ์จัดการเรื่องการเงินอย่างไร ผู้ใช้ห้องสมุด
จึงจะมีหนังสือและอุปกรณ์ที่ดีและมากที่สุด เหล่านี้เป็นปัญหาที่ยากไม่น้อย ต้อง
อาศัยการศึกษาอย่างถ่องแท้และจริงจังทีเดียว

งานของบรรณารักษ์เป็นงานละเอียดระเอียด และต้องใช้ความรู้ความสามารถจริงๆ
ไม่ใช่งานดำหริบหัดงาน หรือหย่อนใจเพราะเกี่ยวแก่ผลประโยชน์ของคนจำนวนมาก เมื่อ
จะทำหน้าที่บรรณารักษ์ก็ต้องทำให้ดีจริง ๆ หนทางมีอยู่อย่างเต็มที่ วิชาบรรณารักษ์
ถ้าศึกษาจริงจังแล้วช่วยให้ผู้ศึกษาเป็นบรรณารักษ์ที่ดี ที่จะช่วยเหลือผู้ใช้ห้องสมุดและ
ช่วยการศึกษาอย่างแน่นอน

คุณค่าของวิชาบรรณารักษศาสตร์ เท่าที่กล่าวมานี้ แม้ยังไม่ครบถ้วนก็ตาม
แต่ก็พอจะช่วยให้เห็นได้บ้างว่า จำเป็นแก่ตัวบรรณารักษ์ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้
ห้องสมุดได้บ้าง ในสถานเมืองไทยเราต้องการบรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิอีกมาก แต่ยังไม่
สมหวังไม่ได้ ถ้าไม่มีผู้สนใจในวิชาเพียงพอ ข้าราชการชั้นนี้ ถ้าหากว่าบทความ
จะทำให้ผู้ศึกษาในแผนกบรรณารักษศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากขึ้นใน
ปีการศึกษาใหม่.

แนะนำการใช้ห้องสมุด

ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธ์

ภายในระยะสองสามปีที่ผ่านมา ได้มีบริการใหม่ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนแทบทุกแห่งในประเทศไทย บริการนั้นคือห้องสมุด ทำให้จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องมียังห้องสมุดขึ้น คิดอย่างง่าย ๆ ว่าของทุกอย่างทุกอย่างเกิดจากเหตุและผล เหตุที่ทำให้เกิดห้องสมุดขึ้นในโรงเรียนก็เพราะในโลกปัจจุบันนี้วิชาการแขนงต่าง ๆ ได้เกิดและเจริญขึ้นเป็นอันมาก มีความจำเป็นทำให้นักเรียนต้องเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวของเขามากขึ้น การที่จะเรียนจากแบบเรียนต้องตำมเล่มที่ใช้อยู่ในชั้นเรียนย่อมไม่เป็นการเพียงพอ ต้องหาหนังสืออื่น ๆ อ่านประกอบอีกด้วย เพราะฉะนั้นห้องสมุดจึงต้องมีขึ้นเพื่อช่วยจัดหาหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้รอบรู้ของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น เป็นการประกอบความรู้ที่นักเรียนได้รับจากชั้นเรียน

ถึงแม้ว่าได้มีห้องสมุดเกิดขึ้นในโรงเรียนต่าง ๆ แล้วก็ตาม แต่มีข้อที่น่าเสียใจที่ว่า นักเรียนส่วนมากยังมิได้รู้จักในประโยชน์ของห้องสมุด ตลอดจนไม่รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดเพียงพอ ประโยชน์ของการมีห้องสมุดจึงลดน้อยไป บทความนี้มีความมุ่งหมายในอันที่จะช่วยให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็น จะได้สามารถหาประโยชน์จากการใช้ห้องสมุดได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยจะได้กล่าวถึงลักษณะและบริการของห้องสมุด ตลอดจนวิธีใช้ห้องสมุดไว้อย่างกว้าง ๆ แต่ใครจะขอเตือนไว้ว่าเรื่องราวที่กล่าวไว้ในที่นี้มิได้มีเจตนาจะอธิบายถึงระเบียบการที่ใช้อยู่ในห้องสมุดใดห้องสมุดหนึ่งโดยเฉพาะ ฉะนั้นนักเรียนอาจพบวิธีการ

บางอย่างแตกต่างออกไปจากที่ได้อธิบายไว้ในที่นี้ เป็นคันทว่า ระเบียบของห้องสมุดในโรงเรียนของนักเรียนเอง ถ้าเช่นนั้นขอให้เขาใจว่า วิธีการที่พูดถึงในที่นี้เป็นหลักการซึ่งใช้กันโดยทั่ว ๆ ไปเท่านั้น ระเบียบการในข้อปลีกย่อยจึงอาจแตกต่างกันได้บ้าง

โดยปกติห้องสมุดมักประกอบด้วยหนังสือเป็นส่วนใหญ่ บางที่ห้องสมุดก็มีวัตถุประเภทโสตทัศนศึกษา คือ แผ่นเสียง ภาพยนต์ สไลด์ ไมโครฟิล์ม และแผนที่เป็นต้น รวมอยู่ด้วย ในที่นี้จะกล่าวถึงหนังสือก่อน หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนจะพบในห้องสมุด มีอยู่สามประเภท คือ หนังสือ จดสาร และวารสาร จะขออธิบายแยกเป็นชนิด ๆ ไปดังนี้ สำหรับหนังสือทุกคนย่อมรู้จักกันอยู่แล้ว จึงไม่ต้องอธิบายอะไรอีก แต่อยากให้สังเกตไว้ว่าหนังสือมีอยู่สองประเภท คือหนังสือสำหรับอ่าน กับหนังสืออ้างอิง หนังสือที่วางไว้บนชั้นท่อนุญาตให้นักเรียนหยิบไปอ่านที่บ้านได้ เป็นหนังสือสำหรับอ่าน แต่ยังมีหนังสืออีกประเภทหนึ่ง เช่นสารานุกรมและพจนานุกรมเป็นต้น ที่นักเรียนต้องการใช้เฉพาะเป็นบางครั้งบางคราวเท่านั้น เพื่อจะค้นหาคำตอบในปัญหาที่ต้องการบางอย่าง หนังสือประเภทนี้ไม่มีใครอ่านตั้งแต่ต้นจนจบ แต่ในขณะที่ยืมก็มักต้องการใช้อยู่บ่อย ๆ การใช้หนังสือประเภทนี้จึงมักจำกัดให้ใช้อยู่ในห้องสมุดเท่านั้น จะขอยืมออกไปไม่ได้ ที่มาพูดถึงจุดสาร ความจริงจุดสารก็คือหนังสือนั่นเอง แต่มักมีขนาดเล็ก และมีจำนวนหน้าไม่เกิน ๖๐ หน้า เนื่องจากจุดสารมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีกักตักเรื่องราวใด ๆ ในวงแคบ เช่นมักจะมีความรู้เรื่องว่าการปลูกปลูกอะไรมากกว่าการปลูกพืชไร่นานเป็นต้น ห้องสมุดจึงมักจะแยกจุดสารออกจากหนังสือ แล้วนำไปเก็บไว้ในตู้ต่างหาก ซึ่งเรียกว่าตู้จุดสาร ส่วนวารสารนั้น คือหนังสือประเภทที่ออกคิดต่อกันเป็นรายปี รายเดือน เช่น สตรีสาร ศักยาศาสตร์ หรือวารสารทางอากาศ เป็นต้น โดยปกติห้องสมุดจะไม่อนุญาตให้ขอยืมวารสารใหม่ออกนอกห้องสมุด แต่จะยอมให้ขอยืมวารสารเก่าที่ออกมาเกินหนึ่งปีแล้วได้ เช่นเดียวกับหนังสือธรรมดา

ดังที่กล่าวแล้วว่าห้องสมุดไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยหนังสือแต่อย่างเดียว แต่ยังมีให้บริการอื่น ๆ อีกด้วย จะขอนำมากกล่าวไว้ในที่นี้เพียงเล็กน้อยพอให้นักเรียนได้รับทราบ

ไว้ . เนื่องจากการเรียนด้วยภาพช่วยให้เข้าใจง่ายกว่าการสอนในห้องเรียนตามธรรมดา ห้องสมุดจึงมีพัฒนาพันธ์ คัดลอกจนได้ดัดและไมโครฟิล์มไว้ด้วย ในการเรียนภาษามีความจำเป็นจะต้องไต่ถามคำถามที่เจ้าของภาษาเขาพูดกัน ห้องสมุดก็จะจัดแผ่นเสียงประเภทสอนภาษาไว้ให้ บางห้องสมุดมีแผ่นเสียงประเภทเพลงคลาสสิกและเพลงแจ๊สไว้สำหรับให้พวกชอบฟังเพลงด้วย การเรียนภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์จำเป็นต้องใช้แผนที่ เราจึงมักจะพบแผนที่และลูกโลกเป็นต้น อยู่ในห้องสมุดด้วย นอกจากนี้แล้วห้องสมุดยังมีบริการพิเศษที่ได้ประโยชน์แก่นักเรียนมาก คือบริการตอบคำถาม เมื่อนักเรียนต้องการรู้อะไรเป็นพิเศษที่ไม่สามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองแล้ว บรรณารักษกัมหนาทช่วยค้นหา คำตอบให้โดยวิธีหนึ่งคืออ้างอิงต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องสมุดหรือสืบถามเอาจากผู้รู้ หรือค้นหาหนังสือจากห้องสมุดอื่น ๆ ถ้าห้องสมุดของตนไม่มีหนังสือที่จะตอบปัญหาเหล่านั้นได้ เมื่อได้ทราบถึงบริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดมีให้แก่นักเรียนนอกเหนือไปจากการมีหนังสือให้ขอยืม เช่นนี้แล้วักหวังว่าจะเป็นการช่วยให้นักเรียนสนใจอยากเข้ามาใช้ห้องสมุดยิ่งขึ้น

แต่นักเรียนจะใช้ห้องสมุดอย่างใดสมควรได้ถ้าไม่ระบุระเบียบงานของห้องสมุดบางประการ ก่อนอื่นนักเรียนควรทราบว่าหนังสือที่วางอยู่บนชั้นในห้องสมุดนั้นจัดรวมกันไว้เป็นพวก ๆ ตามวิชา หมายความว่าหนังสือวิชาครูจะอยู่รวมกันแห่งหนึ่ง ส่วนหนังสือภูมิศาสตร์จะอยู่ในที่อีกแห่งหนึ่ง การที่หนังสืออยู่รวมกันเป็นพวก ๆ ได้ก็จะต้องอาศัยหลักการจัดหมู่ที่มีผู้คิดไว้ เช่นแบบของดิวอี้ แบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน และแบบอื่น ๆ อีกมาก ต้องแบบที่กล่าวถึงนี้เป็นที่นิยมใช้กันมากกว่าแบบอื่น ๆ และในต้องแบบผสมนิยมแบบของดิวอี้มากที่สุด ในที่นี้จึงขออธิบายถึงหลักการจัดหมู่ตามแบบของดิวอี้เท่านั้น ดิวอี้ได้แบ่งสรรพวิชาทั้งหลายแหล่งอยู่ในหมู่ใหญ่สิบหมู่ก่อน และในแต่ละหมู่ก็แยกออกเป็นสิบหมวด แล้วแต่ละหมวดก็ยังแยกออกเป็นอีกสิบหน่วย แยกละเอียดลงไปโดยลำดับดังนี้เรื่อย ๆ ไป แต่ในฐานะผู้ใช้ห้องสมุดนักเรียนไม่จำเป็นต้องรู้ว่า การแตกแขนงออกไปเหล่านั้น มีอะไรบ้าง รู้เพียงสิบหมวดใหญ่ก็พอแล้ว หมวดวิชาสิบหมวดที่ดิวอี้คงไว้มีดังต่อไปนี้

- ๐๐๐ หมวดเบ็ดเตล็ด
- ๑๐๐ หมวดปรัชญา
- ๒๐๐ หมวดศาสนา
- ๓๐๐ หมวดสังคมวิทยา
- ๔๐๐ หมวดภาษาศาสตร์
- ๕๐๐ หมวดวิทยาศาสตร์
- ๖๐๐ หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์
- ๗๐๐ หมวดศิลปะ
- ๘๐๐ หมวดวรรณคดี
- ๙๐๐ หมวดประวัติศาสตร์

เลขหมวดแสดงวิชาของหนังสือแต่ละเล่มนั้นจะมติดังอยู่ตื้นหนังสือทุกเล่ม และเมื่อหนังสือถูกจัดขึ้นวางเรียงบนชั้นก็จะเรียงตามเลขหมู่ นั้น โดยเรียงจากซ้ายไปขวาและจากบนมาล่างสำหรับหนังสือแต่ละชั้นไป ตัวอย่างเช่นเรียงหนังสือปัญหาประจำวัน ของ กึกฤทธิ ปราโมช—เลขหมู่ ๐๓๐ แล้วถึงหนังสือคู่มือโรงเรียนราษฎร์ ของขุนวิศาลจรรยา—เลขหมู่ ๓๗๑.๒ แล้วจึงมาถึงหนังสือพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ—เลขหมู่ ๙๕๙.๓ ดังนั้นเป็นคน ดังที่กล่าวแล้วว่าเลขหมู่จะช่วยทำให้หนังสือในวิชาเดียวกันอยู่รวมกัน ซึ่งก็ให้ความสะดวกแก่นักเรียนพอสมควร แต่เท่านั้นยังไม่พอ ห้องสมุดต้องการช่วยให้นักเรียนได้รับความสะดวกให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เช่นเมื่อนักเรียนต้องการทราบหนังสือคู่มือโรงเรียนราษฎร์ ของขุนวิศาลจรรยา หรือไม่ห้องสมุดก็หาวิธีช่วยไม่ให้นักเรียนต้องเสียเวลาค้นหาครั้งแรกไปจนถึงชั้นหนังสือชั้นสุดท้าย แต่จะจัดเครื่องมือทุนเวลาให้สามารถค้นได้รวดเร็ว โดยการจัดทำแคตตาล็อกหรือที่เรียกว่าบรรณการวชน

เมื่อนักเรียนเข้าไปในห้องสมุดจะสังเกตเห็นตู้แคตตาล็อกซึ่งประกอบด้วยฉลากหลายอันในฉลากแต่ละอันมีบรรณานุกรมกว้างตามแนวยาวหาหนังสืออยู่ โดยปกติบัตรเหล่านี้จะเรียง

ก.ตามคําคออักษรตั้งแต่ ก-ฮ บัตรแคตตาล็อกเองที่จะช่วยให้ นักเรียนค้นหาหนังสือที่ต้องการ
ได้รวดเร็ว ขอแสดงตัวอย่างบัตรแคตตาล็อกบัตรหนึ่งไว้ให้ดูข้างล่างนี้

๓๗๓.๒

วิชาฉกรรยา, ชน

๑

คู่มือโรงเรียนราษฎร. โรงพิมพ์การรถไฟ,

๒๔๔๗.

นักเรียน จะสังเกตเห็นได้ว่า บัตรแคตตาล็อก ของหนังสือแต่ละเล่ม มีรายการ ดังคำ
เกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้นอยู่ห้ารายการ คือ

๑. เลขหมู่	๓๗๓.๒ ๑.
๒. ชื่อผู้แต่ง	วิชาฉกรรยา, ชน
๓. ชื่อหนังสือ	คู่มือโรงเรียนราษฎร
๔. ชื่อโรงพิมพ์	โรงพิมพ์การรถไฟ
๕. ปีพิมพ์	๒๔๔๗

บัตรที่แสดงไว้ข้างบนนี้เรียกตามภาษาของห้องสมุดว่า บัตรข้อมูลแต่ง ทงนเพราะ
ข้อความบนบัตรนี้ของบัตรที่แสดงข้อมูลแต่งของหนังสือเล่มนั้น และเมื่อบัตรนี้ถูกเรียงใน

คู่แคตตาล็อกเรื่องไว้ในต้นรัชกษกร จ. ดังนั้น เมื่อนักเรียนต้องการทราบว่าห้องสมุดมีหนังสือคู่มือโรงเรียนราชบุรี แต่งโดยขุนวิคิตาจารย์รายอยู่ในห้องสมุดบ้างหรือไม่ ก็เพียงแค่ไปค้นต้นรัชคู่แคตตาล็อกหมายอักษร จ. ดูเท่านั้นก็จะทราบได้ นอกจากนั้นห้องสมุดยังได้คิดถึงนักเรียนบางคนที่อาจจำชื่อผู้แต่งของหนังสือเล่มนั้นไม่ได้แต่จำชื่อหนังสือได้ โดยห้องสมุดจะทำบัตรแคตตาล็อกอีกใบหนึ่งซึ่งเรียกว่า บัตรชื่อหนังสือไว้ให้ บัตรชื่อหนังสือมีลักษณะดังนี้

คู่มือโรงเรียนราชบุรี

๓๗๓.๒

วิคิตาจารย์, ขุน

๑

คู่มือโรงเรียนราชบุรี. โรงพิมพ์การรถไฟ,

๒๔๘๗.

จะเห็นได้ว่าบัตรชื่อหนังสือมีลักษณะอย่างนี้เอง แต่พิมพ์ชื่อหนังสือไว้ข้างบนชื่อผู้แต่งเพิ่มชนอกแห่งหนึ่ง บัตรใบนี้เรื่องไว้ในต้นรัชกษกรด้วย

นักเรียนบางคนต้องการอ่านหนังสือเกี่ยวกับโรงเรียนราชบุรี แต่ยังไม่เคยทราบว่า มีใครแต่งหนังสืออะไรเกี่ยวกับเรื่องโรงเรียนบ้าง ห้องสมุดจึงเตรียมบัตรเรื่องไว้สำหรับนักเรียนประเภทนี้ บัตรเรื่องมีรูปร่างดังนี้

โรงเรียนราชบุรี

๓๗๑.๒

วิชาดารวิทยา, ชน

๑

คู่มือโรงเรียนราชบุรี. โรงพิมพ์การรถไฟ,

๒๔๘๗.

จะสังเกตเห็นได้ว่าบัตรเรื่องคือบัตรผู้แต่งแต่พิมพ์ชื่อเรื่องเพิ่มเติมเข้าไป โดยปกติเราพยายามทำข้อแตกต่างสำหรับบัตรเรื่องกับบัตรชื่อหนังสือ เช่นในกรณีข้างบนนี้จะเห็นได้ว่าเราขีดเส้นใต้คำว่า โรงเรียนราชบุรี แต่ในห้องสมุดบางแห่งนิยมพิมพ์ชื่อเรื่องด้วยตัวแดง บัตรใบนี้จะถูกเรียงไว้ในชั้นชั้กหมายอักษร ร.

รวมความว่าเพื่อความสะดวกของผู้อ่านในการค้นหาหนังสือ ห้องสมุดจึงทำบัตรแคตตาล็อกขึ้น และโดยปกติแล้วจะต้องทำบัตรอย่างน้อยสามบัตรต่อหนังสือแต่ละเล่มที่ห้องสมุดมีอยู่ คือ บัตรชื่อผู้แต่ง บัตรชื่อหนังสือ และบัตรเรื่อง บัตรทั้งสามชนิดนี้เมื่อเตรียมเสร็จแล้วก็จะถูกนำไปเรียงไว้ในตู้แคตตาล็อกรวมกันหมดโดยเรียงตามลำดับตัวอักษร วิธีการเรียงบัตรโดยวิธีนี้เรียกว่าดิกชันนารีแคตตาล็อก เมื่อห้องสมุดจัดทำบัตรแคตตาล็อกเสร็จแล้วสมุดรายนามก็จะให้นักเรียนหรือยืมหนังสือออกจากห้องสมุดได้

นักเรียนได้ทราบแล้วว่าหนังสือทุกเล่มในห้องสมุดมีเลขหมู่ติดอยู่บนสันปก และหนังสือวางเรียงบนชั้นตามลำดับของเลขหมู่ และนักเรียนทราบว่าในบัตรแคตตาล็อกไม่ว่าบัตรชื่อแต่ง บัตรชื่อหนังสือ หรือบัตรเรื่อง มีเลขหมู่ของหนังสือเล่มนั้นพิมพ์อยู่ติดบนด้านซ้ายของบัตร เพราะฉะนั้นจึงเป็นการง่ายที่นักเรียนจะค้นหาหนังสือเล่มที่ต้องการจากชั้น โดยปกติเมื่อนักเรียนต้องการหนังสือเล่มใด นักเรียนจะต้องค้นดูบัตรแคตตาล็อกเสียก่อนจากบัตรแคตตาล็อกนักเรียนควรจดเลขหมู่ ชื่อแต่ง และชื่อหนังสือไว้ แล้วจึงไปค้นหาหนังสือจากชั้นหนังสือ เมื่อนักเรียนค้นพบหนังสือเล่มที่ต้องการแล้วก็ต้องนำมาที่โต๊ะบรรณารักษ์เพื่อเซ็นชื่อยืมแล้วจึงนำหนังสือออกจากห้องสมุดได้

จากการอธิบายถึงบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด ระเบียบและวิธีการของห้องสมุด ตลอดจนการใช้ห้องสมุดอย่างอื่น ๆ นี้ หวังใจว่าคงจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนในอนาคที่จะใช้ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อความจำเริญในการศึกษา และความก้าวหน้าในกิจการงานอื่นนักเรียนจะได้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตน และประเทศชาติสืบต่อไป

การชำระเงินค่าบำรุง

ท่านสมาชิกแห่งสมาคมห้องสมุดฯ ที่ประสงค์จะชำระเงินค่าบำรุงประจำปี ถ้าไม่สะดวกในการส่งเงินสดไปชำระ ณ สำนักงานของสมาคม ขอได้โปรดกรุณาส่งด้วยเช็คไปรษณีย์ หรือธนาณัติ สั่งจ่ายที่ ป.ณ. ถนนหน้าพระลาน พระนคร โดยจำหน้าซองถึงเหรียญกษาปณ์สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จะเป็นพระคุณยิ่ง

เหรียญกษาปณ์

โลกหนังสือ

วที นัยพินิจ

เรามักจะได้ยินคำกล่าวที่ว่า เรากำลังอยู่ในโลกวิทยาศาสตร์บ้าง เรากำลังอยู่ในโลกกึ่งพุทธกาลบ้าง อย่างไรก็ตาม ขณะนี้เรากำลังอยู่ในโลกหนังสือด้วย เมื่อเด็กเราเรียนหนังสือ อ่านออกและเขียนได้ นั่นคือเรากำลังก้าวเข้ามาอยู่ในโลกหนังสือ เราได้ชั้นเรากเรียนมากขึ้น จากประถมศึกษา เป็นมัธยมศึกษา เตรียมอุดมศึกษา และอุดมศึกษา ขณะนั้นเรากำลังควนควายอยู่ในโลกของหนังสือตลอดเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ จนกลายเป็นพลโลกของหนังสือเข้าไปทุกทีโดยไม่รู้ตัว บางครั้งเราจะคิดหนังสือเดียวจนตมอย่างอื่น หนังสือได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเราอย่างแยกไม่ออก

จากหนังสือเราได้รู้ได้เห็นอะไรต่าง ๆ มากขึ้น มีความต้องการมากขึ้น มีความอยากรู้ อยากเห็นมากขึ้น เกิดความพอใจ เกิดความเข้าใจ ในความจริงของโลกกว้างขวางขึ้น ดังที่ว่า.—

ฉันได้ผู้ประราญแท้
แต่จะเพิ่มปัญญา
เพราะว่ายิ่งมากขึ้น
ก็ยังมีจิตอยาก

จึงอยาก
ยิ่งวิทย์
ความรอบ รู้ ฤา
เพิ่มเพราะปัญญา (โลกนิตี)

เราอาจหาความจริงได้จากหนังสือ เราอาจหาความรู้ได้จากหนังสือ หนังสือเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความคิด เกิดประโยชน์ เกิดความอิมใจ หนังสือให้ความหมาย

ที่ตกซึ่งและนำสนใจในการดำรงชีวิตอยู่ ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้ได้ทราบเรื่อง
ที่นำรู้ นำสนใจและแปลกประหลาด เป็นเพื่อนที่สนิทสนมคุ้นเคยและซอด้ยที่คอยช่วยเหลือ
และแนะนำดังที่ไมรู ให้หรือรู เทาไม่ถึงให้ ให้ความช่วยเหลือเสมอตามความเรียกร้อง
หนังสือยอมเป็นบริการที่ดีแก่ผู้ต้องการ

หนังสือพวกชีวประวัติและประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นเล่มอนกระจากเงาที่ฉายให้เราเห็น
ชีวิตของคนประเภทต่าง ๆ ว่าเดิมเขามชีวิตอย่างไร ความทะเยอทะยานตลอดจนความ
ผิดพลาดของมนุษย์ และเขาได้ทิ้งอะไรไว้บ้างในฐานะที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ดังเช่น—

ประวัติวีรบุรุษไซรั

ว่าอาจจะยังชนม์

และขามจะบรรลย

รอยบาทเหยียบแน่นไว้

เดือนใจ เรามา

เลิศได้

ทั้งซึ่ง

แทบพันทรายสมัย

หนังสือพวกท่องเที่ยวและภูมิศาสตร์ ก็ช่วยให้เรามั้หลุดจากวังไกล เราอาจจะได้
ไปรอบโลก โดยไม่ต้องเสียเงินเลย ได้รู้ถึงประเทศอื่นเมืองอื่น ว่าเขามีความเจริญก้าวหน้า
อย่างไร มีขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างไร เปรียบเทียบกับของเราแล้วเป็นอย่างไร เขา
ทำอะไรกันบ้างเดยวัน หรือเมื่อก่อนเขาทำกันอย่างไร ช่วยให้เรารู้ว่าเราไม่มีความคิด
เพียงแค่งกในกระดาคอบ

หนังสือพวกธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ หนังสือประเภทนี้ออกจะให้ความรู้ทาง
วิชาการมาก มีความรู้และวิชาการแปลกใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ มีการค้นคว้าในแขนงต่าง ๆ
มากมาย มีความเจริญก้าวหน้าในสิ่งใหม่และวิธีการใหม่ ให้ความอยากรู้อยากเห็น และ
คอยคิดค้นหาความเจริญจากธรรมชาติ เพื่อเอาชนะธรรมชาติ เป็นวิชาการที่มีเหตุผล
ช่วยให้คนเด็กเชื่อในสิ่งทั้งมหาย มีความคิดรุกไปข้างหน้าเสมอ เฝ้าแสวงหาของแปลก
ใหม่เสมอ

หนังสือพวกคำสอนและปรัชญา ย่อมเป็นแนวทางในการดำรงคนให้อยู่ในสภาพที่
ควรเคร่งครัดเห็นยวทางใจ ค้นหาความจริงแท้ คำสอนทุกคำสอนวางแนวทางคำสอนเพื่อ
ให้ผดุงตน ต้องการให้มนุษย์อยู่ด้วยกันด้วยความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างมีแบบแผน
และเป็นระเบียบ จึงจะเป็นสังคมดีมาคมที่ดีเลิศ ขอยกตัวอย่างในคำกล่าวในพุทธศาสนา
ดื่กบทหนึ่ง คือ—

คิด	พึงรู้ได้ด้วยการอยู่ร่วมกัน
ความสะอาด	พึงรู้ได้ด้วยถ้อยคำ
กำลังใจ	พึงรู้ได้ในเมื่อเกิดอันตราย
ปัญญา	พึงรู้ได้ด้วยการรอนทนา
คนใส่ใจจึงรู้ได้	ไม่ใส่ใจก็ไม่รู้ (พุทธวจนะ)

หนังสือวรรณคดีต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งบทประพันธ์ร้อยแก้วและร้อยกรอง เหล่านี้ย่อม
ให้ผดุงทางด้านจิตใจมาก มนุษย์จะมีความสุขพร้อมทั้งต้องประกอบด้วยความสุขทั้งทางกาย
และความสุขทางใจ หนังสือพวกนี้แสดงคุณค่าของมันออกมาเอง อาจจะเป็นความไพเราะ
ในถ้อยคำ ในเชิงสัมผัส ในรสของถ้อยคำโวหาร ที่ให้ความหมายลึกซึ้งและกินใจ และ
ทำให้จิตใจคิดถึงเสมอ อาจให้ความเพลิดเพลินเบิกบาน เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ เราอารมณ์
ก่อให้เกิดความรู้ลึกในอารมณ์ต่าง ๆ กัน อาจจะทำให้ความรู้และความคิดที่ต้งามด้วย เป็น
เครื่องยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ขำระจิตใจให้มองได้สะอาด ก่อให้เกิดความสะอาดใจ
ต้นตอ เกิดความอยากที่จะเป็นอย่างนั้นบ้าง ไม่เป็นอย่างนั้นบ้าง และขอให้พิจารณาเองจาก
ตัวอย่างที่จะกล่าวนี้ได้

เธอจ้องมองดวงดาว
อา โฉนนั้นจักเป็นท้องฟ้าได้หนอ
เพื่อฉันจะได้จ้องมองเธอ
ด้วยดวงตาพันดวงและทั้งหมด (พลาโต)

จะหักอันขึ้นหักก็หักได้

หักอาลัยนี้ ไม่หลุดสุดจะหัก

สารพัดตัดขาดประหลาดนัก

แต่ตัดรักนี้ไม่ขาดประหลาดใจ (สุนทรภู่)

และหนังสือที่ขอมให้ผดแก่การอ่านที่ดี การอ่านหนังสือย่อมได้อะไรไปบ้างกว่า การที่ไม่ได้อ่านเลยเถย และผดดีที่ได้ไป ย่อมขึ้นอยู่กับผู้อ่านที่จะพิจารณาเลือกเฟ้นเอาเอง เพราะหนังสือเป็นสิ่งที่แสดงออกของคนต่าง ๆ ต่างความคิดกันออกไป แต่ผู้อ่านที่ดีก็ควร จะได้พบทั้งดีทั้งไม่ดี เพื่อเป็นเครื่องเปรียบเทียบกันว่า อะไรดีและไม่ดี อะไรที่เรียกว่าดี อะไรที่เรียกว่าไม่ดี ทำอย่างไรจึงจะให้ผดดี และทำอย่างไรจึงจะไม่ให้ผดดี แต่ของที่ดีแล้วย่อมคงอยู่นาน และแสดงเด่นออกมาให้เห็นเสมอ

จะขอยกคำกล่าวโทษของหนังสืออ่านเด่นในเรื่อง “นิจ” โดย ดอกไม้สด ดึงน.—

หนังสืออ่านเด่นโดยมาก เป็นหนังสือชนิดที่ผู้เขียน เขียนขึ้นโดยไม่ระอายแก่ใจ คิดเห็นแต่จะให้เห็นหนังสือนั้นขายคล่อง อันเป็นทางนำดวงคามาเข้ากระเป๋าท่าน

ส่วนโทษที่หนังสือนี้เป็นต้นเหตุให้เกิดความชั่วร้ายขึ้น ในด้านงานของเด็กหนุ่มสาว ไซ้ชาวไทยไม่พอถึง หนังสือเหล่านั้นเพียงแต่เห็นภาพหน้าปกก็เป็นอัมมกตแก่สายตา อ่านดูเรื่องราวก็ได้พบสิ่งที่เป็นอัมมกตแก่ใจอีก กับเป็นเครื่องเร้าระคะให้แรงกล้า ซึ่งหญิงสาวไม่ควรจะได้รู้ ได้เห็นอย่างยิ่ง

หนังสือเหล่านั้นมักอุปโลก ให้ผู้ถือความพยายามหาหาความเป็นที่ดัง ซึ่งมีสมควร กับชาวไทย ผู้ได้ชื่อว่าพุทธศาสนิกชนจะพึงประพฤติ เป็นวัชรบุรุษของเรื่อง และยกให้ ดัชนีผู้ถือความรักเป็นใหญ่กว่าเกียรติและพรหมจารีของตัวเป็นวัชรดี

ก็หญิงและชายจำพวกนี้ ปกติขณยอมไม่นับถือ แต่ที่ว่าจำนวนของเรื่องนั้นกด่อม ใจให้คนอ่านเกิดความสงสัย ความอุปทานจนเคียดเคืองเห็นดีไปด้วย

เราทราบแล้วว่าความเคยชินเป็นเครื่องหัดนิสัย เมื่อผู้อ่านผู้เคยชินกับพระเออ
นางเอกชนิดที่ได้อ่านมาแล้ว ก็เริ่มเห็นดีเห็นงามไปด้วย

(ดอกไม้สด)

คนที่รักหนังสือมาก ๆ เมื่อเห็นหนังสือเข้าและถูกใจก็มักจะซื้อเอามาเป็นสมบัติ
ของตน บ้านจึงกลายเป็นที่สะสมหนังสือต่าง ๆ ไป ในขณะที่เวลานี้ที่เก็บสะสมหนังสือ
ที่เป็นส่วนกลางของประชาชนก็มีอยู่ ห้องสมุดทั้งหลายล้วนเป็นที่เก็บหนังสือของประชาชน
ทั้งนั้น ห้องสมุดแต่ละห้องก็เหมือนกันบ้านที่เจ้าของชอบหนังสือประเภทไหน และต้องใ้
หนังสือประเภทไหน ก็ย่อมสะสมหนังสือประเภทนั้น ๆ มากกว่าหนังสือประเภทอื่น ๆ
ห้องสมุดหนึ่งอาจจะหนักไปในหนังสือที่เกี่ยวกับการศึกษาบ้าง การแพทย์บ้าง วิทยาศาสตร์
บ้าง อักษรศาสตร์บ้าง อันยอมแล้วแต่ความเหมาะสมของสถานที่นั้น และชุมชนนั้น

เราควรจะต้องมุ่งให้เป็นนักอ่านที่ดี สนใจในหนังสือ คิดใจและรักการที่จะอ่าน
หนังสือเสียแต่เด็ก ๆ จนกระทั่งคิดเป็นนิสัย อย่างน้อยในวันหนึ่งควรจะได้อ่านหนังสือ
สักชั่วโม่งหนึ่ง เมื่อปฏิบัติได้เสมอแล้ว โลกหนังสือก็จะเป็นของท่านโดยสมบูรณ์.

ท่านได้อะไรจากหนังสือบ้าง

น.ส. วิไล คชสิงห์

จากคำกล่าวที่ว่า มนุษย์เราจะมีชีวิตอยู่ได้ก็ด้วยปัจจัยทั้งสี่ ซึ่งได้แก่เครื่องนุ่งห่ม, ยารักษาโรค, อาหาร, และที่อยู่อาศัย ทั้งสี่อย่างนี้จำเป็นแก่ชีวิตอย่างยิ่ง เป็นสิ่งที่ให้ความสุขและรักษาชีวิตให้ยืนยาวอยู่ได้ แต่ความสุขที่มนุษย์ได้รับจากปัจจัยทั้งสี่อย่างนั้น เป็นความสุขที่ได้รับทางกาย เครื่องนุ่งห่มสำหรับตกแต่งร่างกายภายนอกให้สวยงาม ให้ความอบอุ่น ที่อยู่อาศัยทดทิดให้ความสุขทั้งกายและใจ ยารักษาเป็นสิ่งที่ช่วยมนุษย์ให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บที่ทรมานกาย ส่วนอาหารนั้นเป็นเครื่องบำรุงร่างกายให้มีความสุขยืนยาวอยู่ได้จริงๆ ถ้ามนุษย์มีปัจจัยทั้งสี่ครบถ้วนก็ดำรงชีวิตอยู่ได้ แต่มนุษย์ยังขาดอาหารอีกอย่างหนึ่ง คืออาหารทางสมองซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยให้ความคิดเจริญขึ้น ช่วยให้จิตใจเป็นสุข ดังนั้นการที่หนังสือ การที่ถือว่าหนังสือเป็นอาหารสำคัญทางสมอง ก็เพราะว่าหนังสือเป็นสื่อความคิดในระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เป็นที่รวบรวมความรู้ ความคิด และประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้พบมาแล้ว ผู้เขียนทั้งความรู้และความคิดในสิ่งใดก็ตาม จะเป็นในด้านวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ หรือเกิดความคิดในสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา ก็เขียนลงเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสมัยก่อนเขียนลงบนแผ่นอิฐ แผ่นหิน แล้วค่อยเปลี่ยนเป็นเขียนลงบนแผ่นกระดาษ เมื่อคนรุ่นหลังได้อ่านก็บังเกิดความคิดตามที่เขาเขียน เช่น นักวิทยาศาสตร์เมื่อคิดค้นอะไรได้ และเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ทฤษฎี หรือสิ่งที่เขาค้นพบนั้นเป็นการถูกต้อง ก็บันทึกไว้ แม้แต่การเมืองก็ยังจดทฤษฎีและข้อคิดของเขาเอาไว้ นอกจากนั้นยังมีหนังสือที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน หนังสือเหล่านี้เมื่อ

ผู้อ่านได้อ่านก็จะได้รับความรู้ ความคิด และความเพ็ดพิณดังความตั้งใจของผู้เขียน และบางครั้งก็เกิดความคิดซึ่งเป็นของตนเองจนอีกหลายอย่างหลังจากที่ได้อ่านหนังสือนั้น

ผู้ใหญ่บางท่านไม่เข้าใจว่าเหตุใดบุตรหลานของท่านจึงยอมอดเงินค่าขนม หรือ ดึงเงินเดือนซื้อหนังสือราคาแพง ๆ มาอ่าน ทั้ง ๆ ที่เวลาที่เขาใช้อ่านหนังสือนั้น ควรจะเป็นเวลาพักผ่อนนอนหลับหลังจากที่ได้คร่ำเคร่งทำงานมาตลอดวัน ทั้งนี้เพราะท่านคิดว่าการอ่านหนังสือเป็นการทำงานอย่างหนึ่ง แต่ท่านหาทราบไม่ว่าในขณะที่บุตรหลานของท่านกำลังอ่านหนังสือ เขาได้รับความเพ็ดพิณและพักผ่อนร่างกายไปในตัว นอกจากหนังสือจะให้ความเพ็ดพิณแล้ว ยังให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านอีกมาก ถ้าผู้อ่านจะมีทักษะในการเลือกหนังสืออ่านที่ถูกต้อง

ประโยชน์ที่ท่านจะได้จากการอ่านหนังสือนั้นมีนานาประการดังจะได้กล่าวต่อไป

ประการแรก หนังสือจะให้ความสุขและความเพ็ดพิณ หนังสือประเภทเบาสมอง เป็นต้นว่า นวนิยายของนักเขียนที่ดี เขียนด้วยประณีต แต่เป็นเรื่องเบา ๆ ซึ่งมักจะจบลงด้วยความสมหวังของตัวละคร ผู้อ่านจะพลอยยินดีและมีความสุขไปด้วยกับตัวละคร ในท้องเรื่อง ทั้งนี้เพราะเขาได้มีความคิดว่าตัวเขาเองเป็นตัวละคร หรือเป็นส่วนหนึ่งของตัวละคร ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับเหตุการณ์ในท้องเรื่อง แต่การที่จะอ่านหนังสือชนิดใดให้เกิดความสุข หรือความเพ็ดพิณได้นั้นก็ต้องแล้วแต่ทักษะของผู้อ่านเอง บางท่านก็ว่า การอ่านสารคดี ให้ความเพ็ดพิณได้มากเช่นเดียวกับการอ่านนวนิยาย หรือบางท่านก็ว่าถ้าจะอ่านหนังสือชนิดที่ให้ความสุขกันอย่างแท้จริงแล้วจะต้องอ่านหนังสือวรรณคดีชนิดที่เป็นโคลงนิพนธ์ กาพย์ กลอนที่ไพเราะ เป็นต้นว่าหนังสือนิราศต่าง ๆ ข้าพเจ้าเคยได้รับฟังความรู้ดีของท่านอาจารย์ผู้ใหญ่ท่านหนึ่งว่า การพักผ่อนที่แท้จริงของท่านคือการอ่านบทประพันธ์ที่ไพเราะ นิราศนิพนธ์เป็นนิราศที่ท่านชอบมาก ในขณะที่อ่านนั้น มีความรู้สึกเหมือนกับว่าตนเองลอยพันโลกขึ้นไป หมดความห่วงกังวล เช่นขอให้ท่านผู้ฟังโปรดนึกเปรียบเทียบดูเกิดว่า ความสุขที่ได้รับจากการอ่านหนังสือนั้นจะมีดังปานใด

ประโยชน์ของหนังสือประเภทที่ต้องก๊อ เป็นการปลูกฝังนิสัยที่ดีงามให้แก่ตัวผู้อ่านเอง ถ้าผู้อ่านยังเยาว์วัยอยู่ ประโยชน์ของหนังสือในชั้นจะมีอิทธิพลเหนือจิตใจเด็กมาก เด็กย่อมเอาอย่างคนที่ตนเห็นว่าดี จากหนังสือที่ตนอ่าน จากนวนิยายดี ๆ นิทานที่มีคติสำหรับเด็ก หรือจากประวัติของวีรบุรุษ วีรสตรีที่กล้าหาญ ตัวอย่างจากการกระทำที่ดีงามเหล่านั้นจะช่วยกระตุ้นและเร่งเร้าความคิดของเด็กให้อยากประพฤติตามเช่นนั้นบ้าง และในทางตรงกันข้าม เด็กจะหลีกเลี่ยงการกระทำที่เห็นว่าเป็นการชั่วร้าย เพราะความชั่วร้ายนั้นย่อมได้รับผลตอบแทนในที่สุด

ในปัจจุบันเราจะสังเกตเห็นได้ว่าเด็กเริ่มจะมีนิสัยชอบอ่านหนังสือมากขึ้น แต่สิ่งที่ผู้ปกครองควรระวังให้มากก็คือ การทำให้เด็กของท่านมีความเข้าใจในการเลือกหนังสืออ่าน ให้รู้ว่าชนิดใดควรอ่าน และชนิดใดไม่ควรอ่าน เพราะปัจจุบันมีหนังสือที่ผลิตออกมามากมายหลายชนิดที่คำนึงถึงปริมาณมากกว่าคุณภาพ นักเขียนบางคนไม่คำนึงถึงว่างานที่เขาผลิตออกมานั้นจะเป็นพิษร้ายแก่เยาวชนของชาติสักเพียงไร หนังสือสำหรับเด็กบางเล่มมีคำพูดที่หยาบโदन และเต็มไปด้วยคำสดแตงทมิฬชนิดใหม่ ๆ เด็กอาจจะเห็นเป็นของโก้เก๋แล้วจำมาใช้กับผู้ปกครองหรือกับเพื่อน ๆ ด้วยกัน เมื่อเด็กเกิดความเคยชินกับคำเหล่านั้น เขาก็จะเห็นเป็นของธรรมดา ซึ่งจะเป็นทางที่จะทำให้อุปนิสัยของเด็กเสียได้

ประการที่สาม หนังสือที่ดีจะให้แนวทางชีวิตแก่ผู้อ่านได้ ชีวิตคนบางคนอาจจะตั้งตัวคงหัดฐานได้ ก็ต้องประสพอุปสรรคนานาประการ เป่ียนอาชีพแล้วเป่ียนเดา เพราะอาชีพเดิมไม่สามารถทำฐานะให้ดีขึ้นหรือช่วยให้ง่รพได้ และการเป่ียนอาชีพนั้นก็ต้องคัดฉินใจเอง เพราะถ้าผิดพลาดไปไม่มีผู้ใดเขาจะมารับผิดชอบกับเราด้วย ฉะนั้น เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น ก็ควรจะให้หนังสือเป็นคู่อิด คู่อริกาษาของท่าน จากหนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญต่าง ๆ ที่ประสพความด้าเร้าในชีวิตมาแล้ว เหตุการณ์บางตอนจากชีวประวัติของเขาอาจให้แนวทางหรือทำให้เกิดความคิดบางอย่างที่เป็นประโยชน์แก่ท่านได้ หนังสือบางเล่มอาจให้ทฤษฎีในการประกอบอาชีพ หรือแนะแนวทางในการประกอบอาชีพไว้สำหรับผู้ที่สนใจ ผู้อ่านอาจจะนำวิธีของเขา มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับ

ตนเองได้ ด้วยบุคคลที่มีอาชีพมั่นคงอยู่แล้ว ก็อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรืออาจจะได้
แง่คิดบางอย่างที่เป็นประโยชน์ ซึ่งอาจจะเอามาปรับให้เข้ากับตัวเขาได้ เป็นการทำให้
อาชีพของเขาเจริญก้าวหน้าไปกว่าเดิมเป็นอยู่ เท่ากับว่าหนังสือได้ช่วยยกระดับความเป็นอยู่
ของเขาให้ดีขึ้น เขาพบได้รู้จักกับเจ้าของอุตสาหกรรมคนหนึ่ง เป็นอุตสาหกรรมที่ดูดีมาก
เพราะมีบริการดีเป็นที่เชื่อถือได้ เพราะเจ้าของลงมือควบคุมคนงาน และบางครั้งก็ทำด้วย
ตนเอง การที่กิจการของเขาเจริญก้าวหน้ามากก็เพราะเมื่อเขายังเป็นเด็กยากจนก็ต้องเป็น
ลูกจ้างเต็มวันในโรงรถดีทรอยต์แห่งหนึ่ง เขาพยายามรวบรวมเงินค่าจ้างซื้อตัว
เกี่ยวกับเครื่องยนต์อ่าน เป็นหนังสือคู่มือเก่า ๆ ที่ขายอยู่ตามเวณาคร์เซม บางเล่มก็ให้
ความรู้ดีมาก ประกอบกับเขาได้เอาใจได้ฝึกหัดอยู่ด้วย ไม่ช้าเขาก็มีความชำนาญจน
สามารถแยกตัวออกมาดำเนินกิจการเองจนมีฐานะมั่นคงดังที่หาพบได้เห็นอยู่นั้น

เมื่อจำนวนมนุษย์ทั่วชน ก็คงมีความสัมพันธ์กันมากจนเป็นเงาตามตัว ฉะนั้น
ถึงที่มนุษย์ต้องประจักษ์กันอยู่ทุกวันนี้ก็มีความยุ่งยากในปัญหาชีวิต ชีวิตของคนมิใช่ว่าจะ
ราบรื่นเสมอไป ประเดี๋ยวดี ประเดี๋ยวทุกข์ มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขกันมาก ที่เห็นกัน
อย่างง่าย ๆ ก็คือ ถ้าคนเราไม่มีปัญหาชีวิตแล้ว บริการตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาชีวิต
ของ “ซุนด์ตาจารย์ธรรม” “อิงอร” “พี่เล็ก” “ปทุมมาลัย” ก็คงไม่เกิดขึ้นตาม
หนังสือพิมพ์ทั้งรายวันและรายสัปดาห์ ทั้งนี้เพราะคนบางคนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้
คำคมโบราณที่ว่า “ฝนเข้าตาตนเองเชียวไม่ได้” ฉะนั้น บุคคลที่ต้องประจักษ์กับปัญหา
ชีวิตก็ฉะนั้น เพราะไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ต้องให้ผู้อื่นช่วยแก้ไข บางครั้งถา
หาทางออกไม่ได้จริง ๆ ก็ถึงกับทำลายตนเอง หรือทำลายชีวิตผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับคนเป็น
การขจัดปัญหา แต่ถ้าบุคคลเหล่านั้นจะสนใจในการอ่านหนังสือดีๆ เราจะไม่ต้องกังวล
เพราะหนังสือเป็นขุมทรัพย์ และเป็นแหล่งความรู้ทุกอย่าง หนังสือจะช่วยแก้ปัญหาทุกชนิด
คำดังสอนของพระพุทธองค์มีคุณค่าในการแก้ปัญหาชีวิตดังต่อไปนี้ พระธรรมคำดังสอน

ของพระองค์ แม้จะละเอียดดั่งดั่งเพียงใด แต่ก็ไม่เห็ดความดำารกทมนุหย์จะปฏิบัติ
 ตาม ผู้ใดได้ปฏิบัติตามแล้ว ผู้นั้นย่อมจะถึงซึ่งความดำารกทุกเมื่อ ฉะนั้นสิ่งที่ท่านจะได้
 จากหนังสือสำหรับเรือนนกคือนหนังสือเป็นดังท่วยแก้ไขปัญหาวิตของทันทังในทางโลกและ
 ทางธรรม หนังสือเล่มใดที่ให้แนวทางที่ดีจะช่วยผ่อนคลายอารมณ์ทึงเครียดของทันทัง และ
 จะช่วยให้ทันทังปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกต้องได้เสมอ

ประโยชน์ของหนังสือประการที่ห้าก็คือ หนังสือจะช่วยให้ทันทังอยู่ร่วมในสังคมของ
 มนุหย์ได้ด้วยความสะดวก การที่ทันทังจะต้องอยู่ร่วมกันมากมายในสังคม ถ้าทันทังทำอะไร
 คิดแต่จะตามใจตนเองเท่านั้น ขำพเจ้าเข้าใจว่าโลกต้องแตกแน่ เพราะการที่ทันทังทุกคนเห็น
 แต่ตัวเองเป็นใหญ่ คนอื่นไม่มีความสำคัญเท่าเทียมจะไม่เป็นที่พอใจของผู้อื่นเป็นธรรมดา
 เมื่อคนในโลกมีแต่ความไม่พอใจซึ่งกันและกันดังกล่าวดังนี้โลกทั้งโลกจะมีความสุขได้อย่างไร ฉะนั้น
 พอเด็กเริ่มจะเติบโตขึ้น บิดามารดาจึงมักจะอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีมีเมตตา กรุณา
 โอบอ้อมอารี รุจกเอื้อเฟื้อ รุจกให้อภัย และเห็นใจผู้อื่น แต่ถึงกระนั้นก็ดี โลกดังกล่าวยัง
 ที่ว่า

“โทษท่านผู้อื่นเพียง

เมล็ดงา

ปองติฉินนินทา

ท่อนเหว

โทษตนเท่าภูเขา

หนักยิ่ง

บ้องปักคึดซ่อนเร้น

เรื่องร้ายหายสูญ”

กึ่งไขได้ค้อย เพราะธรรมคานมนุษย์ได้ชื่อว่า เป็น “บุพพ” คือเป็นผู้หนาด้วยกิเลส เห็น
 แต่ความผิดและความเสียหายของผู้อื่น ส่วนความผิดของตนเองนั้นมองไม่เห็น และพยายาม
 คิดว่าตนเองเป็นฝ่ายถูกอยู่ตลอดเวลา บุคคลใดถ้ามีความเห็นเช่นนั้นอยู่ในความบ่อยครั้งจะทำ
 ให้เขาขาดความสุข ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด เขามักจะร้องทุกข์อยู่เสมอว่า เหตุใดคนอื่นจึงไม่ชอบ
 เขา หรือเป็นเพราะเหตุใดตัวเขาจึงไม่ค่อยถูกชะตากับผู้อื่น การที่เขาต้องมานั่งรำพึง

ว่าพรรณอยู่เช่นนี้ ก็เพราะเขาไม่รู้จักหลักของการดำมคมนั่นเอง ไม่รู้หลักในการที่จะทำ
 คว้าให้เข้ากับผู้อื่นได้ นอกจากจะคอยแต่ให้ผู้อื่นทำตัวให้มาเข้ากับตน เขามิได้สำรวจว่าตน
 เองมีข้อบกพร่องอะไรบ้างแล้วพยายามแก้ไข เพราะข้อบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้
 ดำมารจะแก้ไขได้ ถ้าเขาได้อ่านหนังสือที่ผู้เขียนมุ่งเขียนถึงเรื่องเหล่านี้โดยเฉพาะ เป็น
 ต้นว่า หนังสือหลักการดำมคม ซึ่งพระยาอานภาพไตรภพ เป็นผู้เขียน หรือพุทธวิจิตรองใจ
 คนของ “พ.ท. ปิ่น มุกขนัด” หรือวิจิตรนิมิตร์และจุใจคนของ “เดด คาร์เนก” ฯลฯ
 หนังสือเหล่านี้จะช่วยให้แนะนำบางสิ่งบางอย่างที่จำเป็น หลักการปฏิบัติที่ว่าทำอย่างไรเราจึง
 จะอยู่ร่วมกันในสังคมให้มีความสุขได้ ทำอย่างไรจึงจะเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่นงาน สอนให้
 รู้จักมารยาทในสังคม

หนังสือที่แนะนำหลักในการเข้าสังคม หรือวิธีปฏิบัติดังนี้ มีใช้แค่คนเดียวเท่านั้น
 ที่จะปฏิบัติได้ แม้แต่นักโทษในคดีอุกฉกรรจ์ก็สามารถปรับตนเองให้ขึ้นสู่ระดับที่เรียกว่าผู้ดี
 ของสังคมได้ ซึ่งตัวอย่างจะเห็นได้จากเรื่อง ชีวิตของนักโทษชายหญิงคนหนึ่ง ซึ่งเป็นดำนั
 ภรรยาคน และเป็นคนร้ายในคดีอุกฉกรรจ์ทั้งคู่ เขาถูกคุมขังอยู่ในคุกที่อังกฤษ เนื่องจาก
 ในต่างประเทศเขาถือว่า ห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนทั่วไปไม่ว่าแม้แต่เด็กที่อยู่ใน
 คุกด้วย ตำมภรรยาคนได้พยายามศึกษาหาความรู้จากหนังสือของห้องสมุดในที่คุมขังนั้น
 ศึกษาวิศุฒตามแบบฉบับของชนชั้นสูงของอังกฤษ ใช้พูดกันจนสามารถพูดได้ดี ศึกษา
 มารยาทในสังคม พยายามเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่คนชั้นสูงเขาปฏิบัติกัน เมื่อพ้นโทษออก
 มาแล้วก็รวบรวมเงินทองและเข้าของที่มีอยู่อพยพข้ามไปอยู่อเมริกา พยายามทำตนให้เป็น
 ผู้ดีเกาของอังกฤษจนเป็นที่เคารพนับถือของคนอเมริกันทั่วไป เพราะตามธรรมดาแล้วคน
 อเมริกันจะถือว่าคนเป็นชาติใหม่ในดินแดนใหม่ แต่ความผูกพันในเชื้อสายเดิมก็ยังมียู่
 คนผู้นี้จึงได้รับการต้อนรับและยกย่องเป็นอย่างดี จนกระทั่งวันหนึ่งตำรวจเพชรของผตได้พบ
 เชิญมารับประทานอาหารที่บ้านตำมภรรยาคนได้หายไป จากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ปรากฏ
 ว่าต้องตำมภรรยาคนเองเป็นคนร้ายลักทรัพย์เพชรรายนี้ ภายหลังจึงได้ทราบเรื่องกันว่าเขา

ทั้งต้องเป็นผู้รายคดีอุกฉกรรจ์อพยพมาจากอังกฤษ เรื่องนี้ได้มาจากหนังสือ "รีดเดอร์ไคเจส" ซึ่งผู้เขียนยืนยันว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในสหรัฐอเมริกา ดังนั้นจึงควรเป็นอุทาหรณ์ได้ว่า "หนังสือมีคุณค่าอย่างยิ่งในการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสังคมได้"

ประโยชน์ของหนังสือประการสุดท้ายก็คือ ช่วยให้คนไข้วัดว่างให้เป็นประโยชน์ แทนที่จะไข้วัดว่างนั้นไปสนใจกับสิ่งอื่นที่เป็นโทษ เป็นต้นว่า คิมดูรา เล่นการพนัน เข้าสโมสร ดูหนังดูละคร ฯลฯ สิ่งเหล่านี้นอกจากจะเป็นเครื่องบั่นทอนสุขภาพของท่านแล้ว ยังทำให้เสียทรัพย์โดยใช่เหตุอีกด้วย

จากเรื่องราวต่าง ๆ ที่ยกมากล่าวนี้ ท่านย่อมจะเห็นแล้วว่าสิ่งที่ท่านจะได้จากหนังสือนั้นมีมากมายเหลือจะพรรณนา หนังสือให้ประโยชน์ทุกอย่างที่จำเป็นแก่ชีวิตของท่าน ให้ความสุข ให้ความรื่นรมย์ ช่วยให้ท่านทันโลกอยู่เสมอไม่ว่าโลกจะก้าวหน้าไปไกลเท่าไรก็ตาม บางท่านอาจจะค้านได้ว่า ถ้าจะอ่านกันให้ครบตามความมุ่งหมายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะหาหนังสือได้ที่ไหนพอ เพราะหนังสือแต่ละเล่มราคาแพงมาก คนที่มีทุนทรัพย์น้อยคงไม่มีปัญญาที่จะชวนชวหาซื้อมาได้ ข้าพเจ้าขอแนะนำว่า ไม่จำเป็นที่ท่านจะต้องซื้อให้ครบทุกอย่างเสมอไป หรือท่านจะไม่ซื้อเลยก็ได้ เพราะหนังสือเหล่านี้ท่านจะหาได้ตามห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสำหรับนักศึกษา หรือห้องสมุดตามที่ทำงานของท่าน เพียงแต่ท่านจะพยายามเป็นนักอ่านที่สนใจโดยแท้จริงเท่านั้น ขอให้ห้องสมุดได้รับใช้ท่านเพื่อเป็นทางนำท่านไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิตอันราบรื่นนั้นเถิด.

ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทยปัจจุบัน

รณजन อินทรกำแหง

“ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทยปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้างคะ? ดิฉันถามนายฟูคากาวา ผู้ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ทางห้องสมุดโรงเรียน ประจำกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยปัจจุบัน

“อ้อ ห้องสมุดโรงเรียนของเราหรือครับ มีมากพอสมควร แต่ก็ยังมีไม่พอที่เราปรารถนาจะให้” นายฟูคากาวาตอบ และอธิบายต่อไปว่า ^{๕๕}ทั้งนี้เพราะงบประมาณไม่พอเพียงและข้อจำกัดของขาดบรรณารักษ์ ผู้มีความรู้และได้รับการอบรมมาทางนี้โดยตรง ^{๕๕} ดังนั้น โรงเรียนส่วนมาก จึงยังต้องใช้ครูผู้ทำการสอนมาทำหน้าที่บรรณารักษ์ด้วย

ดิฉันได้ฟังแล้วก็คิดในใจว่า ถ้าเช่นนั้นเห็นจะคงไม่กระไรกับเมืองไทยนัก เพราะปัญหาขาดเงินขาดคนนั้นเป็นปัญหายิ่งใหญ่ของเราเหมือนกัน แต่ก็ต้องถามเขาต่อไปอีกว่า ถ้าเช่นนั้นนักเรียนและครูคงจะมีโอกาสได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้น้อย นายฟูคากาวา จึงได้นำสถิติจำนวนโรงเรียนรัฐบาลที่มีห้องสมุดที่ใช้ประโยชน์ได้จริงและจำนวนบรรณารักษ์ กับคนงานในห้องสมุดมาให้ดู ปรากฏเป็นตัวเลขดังนี้:—

จำนวนโรงเรียนรัฐบาลทั้งประถมและมัธยม มีทั้งหมดสี่พันหกร้อยเก้าสิบเอ็ดโรง ในจำนวนนี้ เป็นโรงเรียนที่มีห้องสมุดที่ใช้ประโยชน์ได้เป็นจำนวนสองหมื่นแปดพันแปดร้อยเจ็ดสิบหกโรง มีครูบรรณารักษ์ผู้ดำเนินการดำเนินงานห้องสมุดประมาณหนึ่งหมื่นหนึ่งพันคน (ครูบรรณารักษ์ คือ ครูผู้ทำหน้าที่สอนหนังสือด้วย และทำงานในห้องสมุดด้วย ^{๕๕} ทั้งนี้หมายความว่าได้รับการอบรมฝึกหัดในหน้าที่ของครูบรรณารักษ์มามากพอสมควร

แล้ว) มีบรรณารักษ์ผู้ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์มาโดยตรงเข้าทำหน้าที่บรรณารักษ์
โรงเรียนเต็มเวลาจำนวนต้องพึงเจ็ดร้อยเก้าสิบเจ็ดคน และมีเจ้าหน้าที่ช่วยงานต่าง ๆ
ในห้องสมุดเต็มเวลาอีกต้องพึงเจ็ดสิบสามคน

ดิฉันได้เห็นตัวเลขห้องสมุดโรงเรียนและจำนวนบรรณารักษ์ จนตลอดถึงเจ้าหน้าที่
ประจำห้องสมุดโรงเรียนของเขาแล้วรู้สึกได้ว่า ที่คิดว่าสภาพห้องสมุดโรงเรียนของเขา
ไม่กระไรกับห้องสมุดโรงเรียนของเรานักเห็นจะกระไรกันตรงนี้เอง เพราะจำนวนห้องสมุด
โรงเรียนที่จะใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ในเมืองไทยเรานี้ อย่างมากก็เห็นจะมีเพียงจำนวนสิบ
และยี่สิบบรรณารักษ์ ผู้เข้าใจและสามารถในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนอยู่ประจำหน้าที่
เต็มเวลานั้นก็นับว่าน้อยอยู่ ส่วนเจ้าหน้าที่คนงานที่จะช่วยงานประจำเฉพาะในห้องสมุดนั้น
ยังไม่มีเลย ฉะนั้นความแตกต่างจึงอยู่ตรงนี้เอง แต่ดิฉันยังไม่อยากจะเชื่อเฉพาะตัวเลขที่
มองเห็นในกระดาษเท่านั้น จึงได้ขอให้นายฟูคาทากาว่า ชวนนำไปชมห้องสมุดโรงเรียนของเขาด้วย
โดยบอกว่าขอดูห้องสมุดโรงเรียนทางอย่างชนชั้นกลาง และชนที่ไม่ค่อยจะคิดด้วย
เพื่อจะได้เห็นสภาพความเป็นไปในระดับต่าง ๆ กัน

แห่งแรกที่นายฟูคาทากาว่าพาไปเป็นโรงเรียนมัธยมชั้นกลาง จำนวนนักเรียนประมาณ
พันเศษ สถานที่ห้องสมุดคงใช้ห้อง ๆ หนึ่งขนาดห้องเรียนธรรมดาและอยู่ในอาคารเดียวกับ
กับห้องเรียนผู้ดูแลห้องสมุดเป็นครูบรรณารักษ์ คือ ทำการสอนด้วยและดูแลห้องสมุด
ด้วย โดยมีนักเรียนผดุงเปิดย่นเวรกันเป็นผู้ช่วย นักเรียนทุกคนมีบัตรประจำตัวและมีสิทธิ
ที่จะหยิบยืมหนังสือออกไปอ่านที่บ้านได้ ห้องสมุดเปิดตลอดเวลา หนังสือมีทุกประเภท
ตั้งแต่วิชาการ, ตำราคดี, ตำราเรียน, ตลอดจนวรรณคดีและนวนิยายประเภทต่าง ๆ เนือง
จากห้องเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพื่อประหยัดเนื้อที่หนังสือจึงอยู่ติดฝาผนังหมดทั้งด้าน
ตรงกลางคงโต๊ะอ่านหนังสือ มีทั้งโต๊ะกลมและโต๊ะเหลี่ยม ตรงประตูคงโต๊ะวางสมุด
สำหรับเป็น โต๊ะยืมและตั้งหนังสือ เนื้อสำหรับนักเรียนนั่งอ่านหนังสือจะคับแคบไป
สักหน่อย ถ้าหากนักเรียนจะเข้ามาพร้อมกันทั้งชั้น แต่เนื่องจากว่าครูบรรณารักษ์ที่โรงเรียน
เป็นผู้เข้าใจเด็ก ๆ ค่อนข้างมากจึงมิได้บังคับ ให้นักเรียนเคร่งครัดต่อระเบียบวินัยจนเกินไป

จึงให้นักเรียนมีหน้าตามาด้วย และให้นักเรียนในการเข้ามาค้นคว้าและหาหนังสืออ่านในห้องสมุด นอกจากนี้นักเรียนร่วมกับครูบรรณารักษ์ ยังจัดรายการชักชวนให้อ่านหนังสือออกกระจายเลี้ยงทั่วโรงเรียนในเวลาอาหารกลางวัน พร้อมทั้งเปิดเพลงอันไพเราะสดับรายการด้วยปรากฏว่าได้ผลดีในทางเรียกนักเรียนให้เข้าห้องสมุดได้มาก

แห่งที่ต้องเป็นโรงเรียนชั้นประถมและมัธยมต้น โรงเรียนนี้เรียกว่าไม่มีสถานที่สำหรับเป็นห้องสมุดเลย แต่กันด่อนหนึ่งของห้องเรียนกว้างประมาณหนึ่งเมตรครึ่ง ยาวประมาณสามเมตร เป็นที่สำหรับเก็บหนังสือ อันจัดไว้เป็นประเภทหมวดหมู่อย่างมีระเบียบนักเรียนและครูในโรงเรียนก็ได้ใช้ประโยชน์จากหนังสือเหล่านี้โดยทั่วถึงกันด้วยการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันยืมหนังสือจำนวนหนึ่งไว้ใช้ในห้องเรียนชั่วระยะเวลาอันสมควร แล้วยกเลิกเปลี่ยนกับห้องอื่นต่อไป แม้ว่าโรงเรียนจะไม่มีสถานที่ห้องสมุดโดยเฉพาะ แต่ทั้งครูและนักเรียนต่างได้เห็นคุณค่าของห้องสมุด และพยายามแสวงหาประโยชน์จากหนังสือเท่าที่มีอยู่น้อยอย่างน่าชมเชยมาก

โรงเรียนต่อไปเป็นโรงเรียนมัธยมปลาย ซึ่งมีห้องสมุดจัดไว้อย่างโอ้อ่านาคู จุดมุ่งหมายส่วนใหญ่นี้ เพื่อเป็นสถานที่สำหรับศึกษาค้นคว้า หนังสือในห้องสมุดแห่งนี้จึงหนักไปในทางตำราเรียนและสารคดีวิชาการ แต่ก็ได้จะเคยหนังสือประเภทเบ็ดเตล็ดเพื่อความรื่นรมย์เพลิดเพลิน บรรณารักษ์ประจำห้องสมุดเป็นผู้ช่วยเหลือคอยให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการค้นคว้าเป็นอย่างดี อาจารย์ใหญ่ได้ช่วยยอมเปิดห้องสมุดให้จนถึงเวลาค่ำ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าได้เต็มที่

โรงเรียนสุดท้ายที่ไปดูเป็นโรงเรียนที่ใคร่ชื่อว่า มีห้องสมุดหนึ่งของประเทศญี่ปุ่น เป็นโรงเรียนที่มีตึกแคว้นประถมถึงชั้นมัธยมต้น ตัวห้องสมุดได้เอนกต่อนหนึ่งชั้นบนของอาคารเรียนแบ่งออกเป็นสี่ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นห้องหนังสือสำหรับนักเรียนชั้นโคของโรงเรียน มีหนังสือสำหรับศึกษาค้นคว้าและหนังสืออ่านเบ็ดเตล็ด อีกส่วนหนึ่งมีเนื้อที่น้อยกว่าห้องแรกประมาณสองในสามเป็นห้องสำหรับนักเรียนชั้นเด็กโดยเฉพาะคือ หนังสือในห้องนี้เป็นหนังสือรูปภาพทั้งต้น และห้องนี้มีประตูติดต่อกันกับห้องแรก ห้องที่สามเป็นห้อง

สำหรับครูอาจารย์ในโรงเรียนโดยเฉพาะ คือ มีแค่หนังสือตำราเรียน ซึ่งจะช่วยในการค้นคว้าเพื่อการสอนของครู ห้องที่จัดเป็นห้องสำหรับเก็บวัสดุ ซึ่งช่วยในการสอนของครูและเพื่อการค้นคว้าศึกษาของนักเรียน มีตั้งแต่แผนที่ แผ่นเสียงดีดัก ฟิสิกส์ครีฟ ตัวแมลง หินชนิดต่าง ๆ ฯลฯ การจัดแค่ห้องถือความสะดวกสบายของผู้ใช้เป็นสำคัญ การจัดห้องสมุดโรงเรียนแบบนี้ เรียกว่าจัดเพื่อให้เป็นศูนย์กลางของวัสดุในการเรียนและการสอนอันมีตั้งแต่หนังสือไปจนถึงอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ อย่างที่เรียกในภาษาอังกฤษว่าจัดเป็น

Material Center จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างห้องสมุดให้เป็นสถานที่สำหรับช่วยในการศึกษา ค้นคว้าและเพื่อการพักผ่อนนันทนัย ด้วยเหตุนี้จึงไม่น่าสงสัยว่าเหตุใดครูในโรงเรียนจึงได้ชื่อว่า เป็นครูชนหนึ่งและนักเรียนก็ขามความรอบคอบดีมาก

เมื่อกลับจากการเยี่ยมชมห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ นั้นแล้ว สิ่งที่ยังติดอยู่ในความนึกคิดตลอดเวลา

๑. ความเข้าใจอันดีระหว่างครูใหญ่กับครูน้อย และครูในโรงเรียนกับบรรณารักษ์ในเรื่องความสำคัญและความจำเป็นของการมีห้องสมุดที่จะให้ประโยชน์ได้จริง ๆ ต่อนักเรียนและครู คณะครูไม่เคยตระเวนความพยายามที่จะสร้างห้องสมุดให้เกิดขึ้นและทำให้มันมีชีวิต มีใช้ห้องสมุดจนเดี๋ยวก็ปล่อยให้เป็นคนไม่ยั้งคนตายทรากรออยู่เฉย ๆ

๒. การประสานงานกันระหว่างครูทุกคนในโรงเรียนและบรรณารักษ์ โดยถือประโยชน์อันจะพึงได้จากห้องสมุดเป็นใหญ่ ทำการช่วยเหลือผ่อนแรงกับในทุก ๆ ทางที่จะทำได้

๓. นักเรียนซึ่งมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปหาประโยชน์จากห้องสมุด และในขณะที่เดียวกันก็พร้อมที่จะช่วยเหลืองานทุกอย่างในห้องสมุดเท่าที่คนจะทำได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นเป็นสิทธิที่นานาชมเชยและนำสร้างเสริมให้เกิดขึ้นในทุก ๆ แห่งอย่างยิ่ง

๔. หนังสือเก่าดีเบอริเซนต์ ในห้องสมุดเป็นภาษาญี่ปุ่น เพียงสิบเปอร์เซ็นต์ที่เป็นหนังสือต่างประเทศ

๕. บรรณารักษ์ซึ่งมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานห้องสมุด และยังมีเจ้าหน้าที่ช่วยเพื่อให้ห้องสมุดเป็นแหล่งศูนย์กลางของความรู้ได้จริง ๆ

เหตุไรห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทยญี่ปุ่น จึงรุดหน้าไปได้อย่างรวดเร็วที่น่าพึงใจ อาจเป็นด้วยเหตุใหญ่สองประการคือ

๑. ต่อมาม ครู-ผู้ปกครองของเขาเข้มแข็งมาก ทุกแห่งที่ไปเยี่ยมปรากฏว่า ต่อมาม นายนมอเขาช่วยโรงเรียนทั้งทางกำลังทรัพย์และกำลังกาย ช่วยซื้อหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องใช้ ห้องสมุดได้มีผู้ทำงานไม่พอ ผู้ปกครองซึ่งมีเวลาว่างก็อาสาเข้ามาช่วย เช่น ช่วยพิมพ์บัตรหนังสือบ้าง ลงทะเบียนหนังสือบ้าง คัดบ้ายหนังสือบ้าง เป็นต้น

๒. พระราชบัญญัติเรื่องห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งมีส่วนช่วยอยู่มาก พระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นได้ดังนี้ คือ หลังสงครามโลกครั้งที่แล้วการศึกษาได้เปลี่ยนแนวจากแบบเดิม ซึ่งถือวิชาตำราเรียนเป็นใหญ่ขึ้นมาเป็นแบบใหม่ คือ ถือนักเรียนเป็นสำคัญ ดอนให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้มีความรอบรู้กว้างขวางและเกิดความรู้สึกเมื่อแผนการศึกษาเปลี่ยนไปดังนี้ ความจำเป็นในการต้องมีห้องสมุดโรงเรียนก็เกิดขึ้น มีฉะนั้นนักเรียนและครูจะไม่ทำที่สำหรับค้นคว้าศึกษา และการสอนแผนใหม่ย่อมไม่บรรลุถึงจุดที่ควรใน พ.ศ. ๒๔๘๑ กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยได้จัดพิมพ์คู่มือห้องสมุดโรงเรียนขึ้น และตั้งเจ้าหน้าที่ออกแสดงปาฐกถา เพื่อชักชวนและเร่งเร้าให้ตั้งห้องสมุดโรงเรียน เมื่อปรากฏว่าบรรดานักศึกษาและประชาชนเริ่มเข้าใจถึงประโยชน์ และความจำเป็นของการมีห้องสมุดเพื่อให้เกิดการศึกษาแผนใหม่ได้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่วางไว้แล้ว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดวางระดับของห้องสมุดโรงเรียนอันอยู่ในขั้นมาตรฐานที่ใช้ประโยชน์ได้ และออกประกาศทั่วไปขณะเดียวกัน บรรดานักการศึกษาและผู้สนใจในกิจการห้องสมุดได้ทำการชาวเลียงและหาเลี้ยงผู้ซึ่งสนับสนุนจะให้ห้องสมุดโรงเรียนที่จะเป็นประโยชน์ และให้ผดุงเสริมประโยชน์ต่อการศึกษาแผนใหม่อย่างเต็มที่ว่าจะมีจำนวนสักเท่าใด จากผลของความพยายามอันแรงกล้าเอง ก็ได้บุคคลผู้ยินดีลงนามสนับสนุนการให้จัดตั้งห้องสมุดโรงเรียนถึงหนึ่งล้านคน และเมื่อนำเรื่องนเข้าสู่สภา เพื่อขออนุญาตออกเป็นพระราชบัญญัติห้องสมุด

โรงเรียนนั้นก็ได้ได้รับความเห็นชอบและจัดร่างพระราชบัญญัติห้องสมุดโรงเรียนขึ้น และประกาศออกใช้เมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๖

ใจความสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีดังนี้ คือ

๑. โรงเรียนทุกแห่งต้องจัดตั้งห้องสมุดโรงเรียนตามระเบียบข้อบังคับ
๒. รัฐบาลและเจ้าของโรงเรียนจะพยายามทุกวิถีทางให้ห้องสมุดโรงเรียนนั้น เป็นห้องสมุดที่ดีสมบูรณ์
๓. ถ้าโรงเรียนโดยมีหนังสือและเครื่องใช้ในห้องสมุดไม่ถึงขนาดมาตรฐานรัฐบาลจะเป็นผู้ช่วยออกค่าใช้จ่ายครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายที่จำเป็น
๔. ทุกห้องสมุดโรงเรียนจะต้องมีครูบรรณารักษ์ ซึ่งได้รับการฝึกหัดอบรมและอยู่ประจำหน้าที่
๕. กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย จะได้จัดตั้งคณะกรรมการดูแลห้องสมุดโรงเรียน

ดังนั้น ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทยจึงรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว และเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้การศึกษาแผนใหม่ได้บรรลุผลสำเร็จอันน่าชื่นชม

ศูนย์กลางการศึกษาอยู่ไหน

เรวัต บางแสน

เมื่อมีคนมาถามการทำมาหากินอย่างสะดวกง่ายดายแค่นี้ เพราะต่างคนต่าง
ก็แย่งกันใหม่ภาชนะเห็นอกว่าในการครองชีวิต ผู้ชนะในที่สุดคือหมกหมิ่นเห็นอกว่า หรือผู้ที่
ได้รับการศึกษามากกว่า หรือผู้มีความรู้ดีปัญญาและการตั้งคัมภีร์ว่า

จะได้ความรู้และเกิดสติปัญญาจากการตั้งคัมภีร์มาจากไหน อาจตอบได้ง่าย ๆ ว่า
ได้มาจากครูอาจารย์ และครูบาอาจารย์เหล่านั้นได้มาจากไหนจึงนำมาสอนได้ ก็อาจตอบ
ได้อีกว่า ท่านก็ได้มาจากครูอาจารย์ของท่านอีกทอดหนึ่ง ย่อมทั้งการค้นคว้าของท่านเอง
ซึ่งอาจได้มาจากหนังสือต่าง ๆ และการเดินทางท่องเที่ยวไป เพื่อการศึกษาให้ได้นำมาทั้งใน
และนอกประเทศ

เด็ก ๆ สมัยนี้จะทราบแล้วว่า การไม่ได้รับการศึกษาเท่าที่ควรจะได้ จะทำให้
การครองชีวิตในอนาคตของคนมีคัมภีร์ จึงได้กระตือรือร้นชวนชวนจะได้ศึกษาเล่าเรียน
เพื่อให้เกิดสติปัญญา เพื่อให้ได้คบหาสมาคมกับใคร ๆ อันจะได้มาซึ่งตั้งคัมภีร์ เกิดความ
เจริญรุ่งเรืองทั้งทางกาย ทางใจ ทางอารมณ์ และทางสังคม การเรียกร้องหาสถานที่เรียน
เมื่อเร็ว ๆ นี้ เป็นการแสดงออกถึงความต้องการอันหนึ่ง ซึ่งผู้มีอำนาจควรสนองความ
ต้องการอันนี้ให้ได้ โดยต้องไม่อ้างว่าไม่มีเงินจะจัดให้

ศูนย์กลางของการศึกษาที่จะได้รับ ปัจจุบันของไทยเรามีอยู่ในนครหลวงเป็น
ส่วนใหญ่ จึงมีผู้ชวนชวนกันที่จะได้เข้ามาในนครหลวง มาเพื่อให้ได้พบเห็นอะไร

อะไรต่าง ๆ อันนับว่าเป็นกำไรต่อชีวิตในการครองชีพในอนาคตของคนต่อไป ในนครหลวงมีสถานศึกษา มีครูอาจารย์พร้อม จะคัดกรองเขาอย่างไรก็ได้ ถ้ามีสมองดีพอและมีเงินเป็นเครื่องเสริมส่ง แต่จะมีสิทธิ์อะไรที่จะเข้าไปได้อย่างคดโกงใจ นอกจากนั้นอีกเป็นส่วนใหญ่ที่เดียวที่คดโกงของด้วยประการทั้งปวง แล้วจะปล่อยให้ส่วนใหญ่นี้ต้องประสบชะตากรรมไปตามยถากรรมละหรือ ควรจะมีหนทางช่วยบุคคลประเภทนี้ให้มากที่สุด

เท่าที่พูดมานี้เป็นเรื่องของการดิ้นรนของหนวายเป็นเด็ก ๆ ผู้ใหญ่ที่จบการศึกษาไปคนหนึ่งก็อยู่ในสภาพนี้ด้วย ถ้ายังรักที่จะก้าวหน้าในชีวิตต่อไป จึงไม่เป็นที่น่าสงสัยอะไรเลย ที่ถ้าหากผู้ใหญ่ที่จบการศึกษาไปเพียงคนหนึ่งอย่างว่า ยังไม่อยากจะออกไปหัวเมืองไปตบรกรากทำมาหากินอะไร แต่ขอศึกษาต่อไปในนครหลวง เพราะชีวิตอยู่ด้วยการศึกษานี้ไม่มีวันสิ้นสุด ต้องเรียนต่อไปจนจนตายทั้ง ๆ ที่รูวาก็ยังไม่จบอยู่

หนทางที่จะช่วยบุคคลประเภทนี้ไม่สามารถเข้ามาในนครหลวง เพื่อการศึกษาเล่าเรียนนั้น จะต้องส่งครูอาจารย์ขึ้นดออกไปหัวเมืองให้มากที่สุด และสร้างสถาบันเพื่อการค้นคว้าให้เป็นปึกแผ่น เพื่อครูอาจารย์เหล่านั้นจะได้มีโอกาสค้นคว้าได้ โดยไม่ต้องวิ่งไปหาครูอาจารย์ที่เหนือกว่า ซึ่งจะเป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและเงินทองโดยใช่เหตุ

สถาบันเพื่อการค้นคว้าดังกล่าว คือ ห้องสมุด ซึ่งจะต้องมีหนังสือคำหรับตำราทุกแขนงวิชาให้มากที่สุดทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อยากจะค้นอะไรเป็นหยิบได้ทันที ด้วยวิธีนี้ในระยะอันสั้นสรรพวิชาในโลกจะอยู่ในอุ้งมือได้หมด โลกจะหมุนเวียนเปลี่ยนไปอย่างไร จะอยู่ในอำนาจที่จะเก็บไว้ได้เสมอ นครหลวงจะหมดความจำเป็นในด้านนี้ไปเป็นอย่างมาก

หัวหน้าหน่วยของห้องสมุด คือ บรรณารักษ์ เติมเราเข้าใจกันว่าบรรณารักษ์คือผู้เก็บและรวบรวมหนังสือเอาไว้เป็นหมวดหมู่ ใครอยากจะได้อะไรก็ขอให้มาบอก เป็นหยิบให้ค้นได้เสมอ แต่บัดนี้ควรจะเปลี่ยนความเชื่อนั้นได้แล้ว ว่าบรรณารักษนั้นกล่าวอย่างกว้าง ๆ คือ อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่ง เพราะมีใช้แต่มีหน้าที่เก็บ รวบรวม

หยิบหนังสือออกมาให้คน เมื่อมีผู้ต้องการอย่างเดียวกัน ยังมีหน้าที่พิเศษออกไปอีกมาก
ที่คำคัญที่สุดคือสามารถให้ความกระจ่าง ในเมื่อใครอยากจะรู้อะไรต่ออะไรได้ อาจ
บอกได้ว่าจะให้ไปค้นอะไรได้หนังสือเล่มไหน และควรใช้เล่มไหนประกอบด้วย และ
หากผู้ค้นยังได้ความไม่กระจ่างชัด ก็สามารถให้คำแนะนำ หรือจะเรียกว่าสอนก็ตามใจ
ซึ่งสิ่งที่ยังไม่เข้าใจดีพอจนให้อีก ทั้งนี้เราไม่คิดถึงภาระที่จะต้องกระทำเป็นกิจวัตรอีกหลาย
ประการนัก เช่น มีหน้าที่ซ่อมหนังสือที่ชำรุด หยิบยกเหตุการณ์ที่ควรแจ้งให้ทราบมา
ประกาศเป็นระยะ ๆ ใช้เวลาออกแสวงหาว่าม้ออะไรดี ๆ ที่ควรจะนำมาเข้าห้องสมุด รวม
ทั้งการแลกเปลี่ยนหนังสือระหว่างห้องสมุดอื่น ๆ ด้วย เป็นต้น

งานทั้งหมดนี้จะดำเนินต่อไปได้ด้วยดีก็ต้องอาศัยเงิน เงินอย่างเดียวกันเท่านั้นที่คำคัญ
ที่สุดที่จะเป็นประทีปนำไปสู่ความดำเร็จได้ บวกกับความทุ่มเทด้วยชีวิตจิตใจของผู้จัดทำ
ถ้าจะทำให้ดี อย่างว่าไม่มีเงิน มีเท่าไรจัดเข้าไปก่อน เดือนจ้ดได้ไม่ดำเร็จ อีก
สิบปีก็คงร่วผลงานคำคัญไปได้มาก ถ้าทำได้อย่างมั่นคงและสม่ำเสมอเป็นระยะ ๆ (และ
ขอให้ผู้มีอำนาจในการจ่ายเงินประเภทนี้อ่าเห็นเรื่องไม่ใช่เป็นรองคำคัญ ถ้ามีเงินประเภท
นี้อยู่บ้าง อย่าเบียดบังเงินของเขาไปใช้ในประเภทอื่น ทุ่มเทลงไปให้หมดเขตทีเดียว)

ถ้าทำได้เช่นนั้น ศูนย์กลางของการศึกษาที่ถามไว้ว่าอยู่ที่ไหน ก็อาจตอบได้ว่า
อยู่ที่ห้องสมุดนั่นเอง หาใช่อยู่แต่เพียงในครหดวงอย่างเดียวไม่ และด้วยวิธีการนี้ต่อไป
ในทุกท้องถิ่นจะมีแต่ปัญญาชน ความเป็นบ้านนอกของแต่ละคนที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้จะลด
ลงไปเป็นอันมากทีเดียว

The Library and Its Value to You

ดร. มาเรีย เหล่าสุนทร

(A talk delivered to the students at the Technical Institute, November 11, 1957)

I have been asked to talk about the library to you, so I have chosen to talk about the library and its value to you.

First, I would like to ask, "What is a library?" Libraries are not really new in this world. There were already libraries existing in Asia Minor around 600 B.C. or if I were to calculate this date according to the Buddhist Era, it would mean that there were already libraries developed about 57 years before the Buddhist Era, half a century before the Buddhist Era began. Europe and the United States have made a lot of progress in the development of libraries, and it is a good sign to see Thailand taking interest in libraries now.

There are many people who think a library is just a place where books are put on the shelf to be looked at, but not to be read. And the librarian is often thought of as a person who just sits behind the desk and reads all the books for her own personal pleasure; I wish it were true because there are so many good books in my library which I wish I could read while working in the library. Other people picture the librarian as a policeman, whose job is to see that people

who come to the library do not talk or whose job it is to run after people and scold them if they do not return books to the library on time. Well, people who think this way have much to learn about the library and the librarian.

I am often amused when people refer to the library as a loverary, spelled l-o-v-e-r-a-r-y, for the library does seem to be a nice place where people who are in love like to go, for they can sit near each other and whisper sweet words or sweet nothings to each other behind a book. Well, I guess that's all right to call a library a loverary provided people fall in love with the books too.

Well, you must be asking yourselves now, what is a library. A library is a collection of books called by various names in various languages. The word library came from the Latin word "liber" which means books and with the addition of a suffix made the word librarium, a place to keep books. Hence, the word library developed. The Greeks use the word Bibliotheke which also means library; Biblos means books, theke, means case and collection of books. In Thai you interpret library as "Hong samut" which means room of books or room where books are kept. For a standard meaning of library I looked up the meaning of library in Webster's dictionary, and this is what it said, "A library is a building or a place which contains a collection of books, manuscripts, and any other informational material kept for use". The materials in a library are not for sale not for just exhibition but to be used, to be used for study, to be used for reading.

I would like to repeat this statement again, the books are put in the library to be used, to be used for study, for reading.

To give you a clear picture of what the modern library of today is, I will mention the four important functions of the library as stated by Mary Peacock Douglas in her book, The Teacher - Librarian's Handbook. The library of today does not only have books, but it has also magazines, newspapers, pamphlets, pictures, maps, tape recordings, gramophone records or phono-disks, films, filmstrips. In other words the librarian tries to put in the library any material that contains valuable information for students, teachers, or users of the library. These materials cover many subject fields.

Besides being a materials center, the library serves as a reading center. The library is not only a place that gathers all kinds of informational materials, but it is a place where you can spend many valuable hours for reading. So a library does not have only bookshelves, but also tables and chairs for people to use for reading. Good lights are also taken into consideration since this is very important for reading. The very modern libraries provide for informal corners where people can relax with a book, when they are not doing very intensive study. Our new library at Prasarn Mittr provides for such a corner, so I hope that if you ever come to our library you will be able to enjoy a good book in our informal section of the library.

Another function of the library is to serve as a teaching agency. "At our library at Prasarn Mittr, we library staff members find we have much teaching to do inside the library. We are asked to explain difficult words or paragraphs in books. We are asked to make clear lessons that are being prepared for class

assignments or to carry on a discussion of some subject that was studied in class. We do extensive teaching on how to use the library. Outside of the library, we are asked at the beginning of the school terms to teach classes how to use the library. Twice a week there is a regular course for our advanced students acquainting them with important works that will help them answer their daily questions, or help them prepare term reports or research papers. These are some of the examples of how the library must serve as a teaching agency.

The fourth function of the library is to serve as a service agency. The library helps to further the objectives of the institution it is working for. If it is a school library, it tries to build up a collection that fits into the curriculum of its school. Take for example your library, it should be one that contains materials that are related to the subjects you learn in your classes. Our library at Prasarn Mittr serves a teacher-training school, so we try to gather all materials that are useful to students and teachers in education or in a teacher-training school. As a service agency the library tries to see that the materials are well distributed or circulated to the users of the library.

To sum it up, the library of today is a materials center, a reading center, a teaching agency, and a service agency. Because of these important jobs the library has to do, the library is often spoken of as the heart of the school, for it keeps the school alive with all kinds of materials and information just as our own hearts keep us alive with fresh warm blood.

Today there are so many things to learn. When I was in the high school or the matayom school as you call it in Thailand, my mother used to compare

the size of my history books with the size of the history books she used when she was in the high school. In her times her history books covered the periods from the earliest times up to about the first World War or about up to 1917. When I was in the high school my history books covered from the earliest times up to the second world war, 1945, so my books were much thicker in comparison to her books. I had to study the records of history of another thirty years. Yes, there is always so much added to our books and to our libraries. There is so much to know, so many things are happening everyday, especially in the field of technology. You students who are in the field of technology or more specifically studying in a Technical Institute as this place, must have already discovered that there are many new things being developed in your fields and being developed very rapidly. What may have been new yesterday may not be new today. What may have been true yesterday may not be true anymore today. Take for example in the field of photography: last year the highest speed for colored film was 10 a.s.a., but look at what has been developed this year for Super Anschrome... we now have colored film with a speed 10 times faster than what it was last year. We now have film with a speed of 100 a.s.a. So you can see that in you field, technology many things are being developed very quickly. You students in taehnology, therefore have a big job of keeping yourselves informed about what goes on in your field everyday. You will never have enough time in your classes to learn everything that happens in your field; your teachers can not cover everything

22

in their one-hour class lecture nor within a 3—5 year college study or training.

You probably are asking yourself now, well how can one keep himself well-informed about his field if there is not enough time in school to learn. Francis Bacon, the great English philosopher and author made the famous quotation, "Reading maketh a full-man." So it seems that if you want to know all that there is to know in your field, and be up-to-date with what is happening in your field; you will have to learn many things by yourself and the best place to learn is in a library. There are always books that can give you methods, principles, theories, and formulas about things. There are newspapers, magazines, pamphlets that are printed very quickly such that you can be informed immediately about the latest happenings or developments in your field. Take for example the current experiment of the Russians with their satellite, we know what is happening to the satellite everyday through our newspapers. There are charts, diagrams, filmstrips, films, recordings, and many other materials that will give you information on all subjects.

During this term we noticed a young gentleman using our library very regularly, whether the day be a rainy day or a sunny day. One of our staff members became very curious to find out who the gentleman is for he knew he is not a student of Prasarn Mitr. Upon inquiry we found that he is a student of your school. He probably may be right here at this time listening

as I talk about him. I would like you to know that we have learned to admire and respect him for he has shown how to value the materials that are in the library. I hope that he will serve as an inspiration to all of you who have not started to make use of a library.

In my work with book catalogs, I have been quite amazed to see how fast the Japanese people are in keeping themselves informed with what goes on in this world, they hardly seem to miss anything that is printed. If there is a good book printed in French or English or whatever language, they write translations of the books into the Japanese language so that their people will be able to read what is going on in this world. This fact that the Japanese people try to keep themselves well-informed seems to tell us one of the reasons why the Japanese people advance very fast in comparison to her other Asiatic brothers. I feel that we in Thailand can keep up with the level of other advanced nations if we keep ourselves well-informed, if we keep ourselves nourished with rich knowledge, that will help us to improve ourselves and our country. All this valuable information or knowledge is in a library, it is all yours to learn if you will give your time and your interest to reading. There is a saying, that things will be only useful or valuable as we make them. Take for example a dress. If we use a dress just once in awhile, say once a year, it is not a very useful dress. If it is used every week, then it becomes a very useful or valuable garment. The same is true of a library. The library will only be as valuable as we make it. So I say again to you, make

good use of a library and I know you will find it very valuable for increasing your knowledge, for improving your work, and most of all for improving yourself so that you will find that you have contributed yourself as an intelligent and well-informed citizen to your country.

(Mrs.) Maria LaoSunthara, Ed. D.

Head Librarian

College of Education

Prasarn Mit, Bangkok

Bangkok

คุณฉวี สมนิตศิริ กรรมการ เฮอร์มิวด สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กำลังทาบป้ายหาคำ
ในงานสวนสนุกกรุงเทพ ฯ ที่สวนอัมพร ซึ่งทางสมาคมห้องสมุดได้ไปร่วมงานด้วย

การอ่านหนังสือ

โดย...ชาญ อิศรางกูร ณ อยุธยา

หนังสือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแก่ชีวิตของบุคคล และอารยธรรมของโลก เพราะหนังสือเป็นสื่อนำความคิดนึก ความรู้ และความปรีชาฉลาดให้แก่มนุษย์ ถึงแม้ว่าในสมัยที่โลกก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วเช่นทุกวันนี้ เรายังมีปัจจัยอื่น ๆ ช่วยส่งเสริมอารยธรรมและความก้าวหน้ามากขึ้น เช่น ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรภาพ เหล่านี้เป็นต้น แต่ถึงเหตุนั้นก็แต่เพียงอุปกรณ์ส่งเสริมเท่านั้น ยังห้ามคุณค่าในตำแหน่งอันทดแทนกับหนังสือได้ไม่ ฉะนั้นหนังสือและการอ่านหนังสือจึงยังมีความจำเป็นของบุคคลโดยทั่วไป และย่อมจะทวีความสำคัญและความจำเป็นยิ่งขึ้นกว่ากาลก่อนเป็นลำดับ

หนังสือที่ดีอาจให้อะไรแก่ผู้อ่านได้หลายอย่าง เช่น ให้ความบันเทิงใจ เป็นการพักผ่อนหย่อนอารมณ์จรรโลงใจให้กระปรี้กระเปร่า มีความหวังจากชีวิตอันหดหู่อันระโห้ย สิ้นหวัง ให้การปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทันเพื่อน ทันเหตุการณ์ของโลก และหนังสือเองแหละที่เป็นเครื่องมือให้บรรดาความด่ามรดก และประดัดการณ์แห่งชีวิตอันมีค่าแก่การเรียนรู้ ซึ่งได้มาด้วยเวลาอันยาวนานของบุคคลอื่น ๆ ได้ถูกถ่ายทอดมาเป็นแบบฉบับแก่บุคคลผู้ อ่านได้ด้วยเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้น เราจึงมาตั้งปัญหาที่ว่า เราจะอ่านหนังสือประเภทใด เพราะการอ่านหนังสือประเภทใดแต่เพียงใด มีลักษณะเป็นปัญหาเฉพาะบุคคลอยู่มาก กล่าวคือ ขึ้นอยู่กับหน้าที่การงานและอุปนิสัยใจคอของแต่ละคน แต่ก็ยังมีคนอีกเป็นจำนวนมาก ที่ควรจะจำกัดการอ่านหนังสือน้อยเหลือเกิน และยังคงกล่าวได้ว่า

การอ่านหนังสือของชาวไทยยังไม่เป็นนิสัยประจำชาติ เช่น ทยาย ๆ ชาติ ที่เขามีนิสัยการอ่านหนังสืออยู่ในตัวบุคคลจนกลายเป็นนิสัยประจำชาติทีเดียว เช่น คนชาติอังกฤษ อเมริกัน หรือญี่ปุ่น เป็นต้น และข้าพเจ้ามีความเชื่อว่า หนังสือและนิสัยการอ่านหนังสือหนึ่งเล่มหนึ่งเล่มเป็นกุญแจดอกสำคัญที่ทำให้วิวัฒนาการของชาติเหล่านั้นได้เคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นข้าพเจ้าใคร่ที่จะได้เห็นชนชาติไทยได้นิสัยรักการอ่านหนังสือ จะทำดังใด จะใช้ชีวิตดังใด หรือเป็นการเป็นงานก็จงปรึกษาจากหนังสือเถิด ในวันหนึ่ง ๆ ของชีวิตหากท่านจะจัดเวลาให้ไว้สำหรับการอ่านหนังสือได้ตามความสะดวกของท่านเป็นประจำแล้ว ท่านคงจะประสบความดีเร็วและชนบ้านผาสุกยิ่งขึ้น หนังสือที่จะต้องอ่าน เฉพาะอย่างยิ่งหนังสือจำเป็นแก่หน้าที่การงานประเภทหนึ่ง นอกจากนั้นก็ยังมหนังสืออีกประเภทหนึ่ง คือ หนังสือที่จะเลือกอ่านตามใจชอบ ซึ่งสุดแต่รสนิยมส่วนบุคคลและความประสงค์ที่จะได้ประโยชน์ทั่ว ๆ ไปจากหนังสือนั้น ๆ ข้าพเจ้าคิดว่า ถ้าท่านจะฝึกตนเองให้เป็นนักอ่านเดี่ยวแต่บัดนี้แล้ว ท่านจะมีส่วนช่วยตัวเองและช่วยประเทศชาติได้กว่าที่เป็นมาแต่อย่างไม่รู้ตัว

เมื่อพูดถึงการอ่านหนังสือประเภทใดและควรอ่านเพียงใดมาแล้ว ต้องมาพิจารณาต่อไปว่า เราควรจะอ่านกันอย่างไร เพราะในทุกวันนี้ ชีวิตคนเราในด้านการอ่านหนังสือส่วนมากหาใช่เรื่องการพักผ่อนหย่อนใจเสียแล้ว เฉพาะอย่างยิ่งผู้มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในหน้าที่การงานชั้นสูง การอ่านหนังสือของบุคคลเหล่านั้นกลายเป็นสิ่งจำเป็น บุคคลบางจำพวก เช่น อาจารย์และคณาจารย์ที่ควรทำการสอนและค้นคว้าหาความรู้เรื่องใด ๆ ท่านเหล่านั้นจะต้องอ่านหนังสือให้ได้มาก ๆ ในเวลาอันน้อยเท่าที่จะทำได้ บรรณารักษ์แห่งห้องสมุดจะต้องอ่านหนังสือที่ใครรับเข้าไว้เป็นสมบัติของห้องสมุดที่ตนรับผิดชอบ เพื่อจำแนกและจัดทำรายการหนังสือเหล่านั้น บุคคลเหล่านั้นจะมีปริมาณข้อความและเรื่องราวของหนังสือผ่านเข้าสู่สายตาและความเข้าใจวันละมาก ๆ ผิดกับคนทั่วไป คงมีผู้ทเรียนวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ จึงได้รับคำแนะนำและศึกษาคัดเลือกเพื่อการอ่านหนังสือ เพื่อให้ท่านของเรามีประสิทธิภาพ

ความสามารถในการอ่านหนังสือของบุคคลเหล่านั้น จะเป็นความจำเริญหรือความ
 ผิดหวัง สุดแต่ความสามารถในการอ่านของเขาจะดีหรือเลว เพราะถ้าเขาอ่านและเข้าใจ
 ความได้รวดเร็วเขาก็อ่านได้มาก เขาย่อมสร้างผลงานในปริมาณอันมากและเขาจะมีเวลา
 เหลืออยู่เป็นของตนเอง เพื่อความสุขส่วนตัวอย่างอื่นอีกมาก แต่ในทางตรงกันข้าม การ
 อ่านและเข้าใจความได้ช้าเขาจะต้องเสียงานอันหนักและอดิโรย เพราะเวลาแห่งความ
 ข้นบานต้องกลายเป็นเวลาของการทำงานไปเสีย ซึ่งหลายท่านคงจะได้เห็นว่า มีท่านผู้รับผิดชอบ
 ในตำแหน่งงานชั้นสูงต้องให้คนงานแบกแฟ้มหอบใหญ่ไปเช่นช้อทบ้านเดิม หรือทุกวัน
 เหตุการณ์เช่นนี้ อาจมีฉนวนเกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านหนังสืออยู่ด้วยอย่างหนึ่งไม่
 มากก็น้อย นอกจากนั้นอาจเป็นปัญหาเกี่ยวกับระบบการแบ่งแยกอำนาจในการปฏิบัติงาน
 ในลำดับความรับผิดชอบชั้นต่าง ๆ อยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม เราน่าจะต้องศึกษาและสำรวจ
 ตัวเราเองถึงความสามารถในการอ่านหนังสือดูบ้าง ถ้ายังไม่ดั่งจะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งนี้
 ย่อมจะเกิดประโยชน์แก่งานและชีวิตอีกไม่น้อย

ในสหรัฐอเมริกา มีสถานการณ์เกี่ยวกับการอ่านหนังสืออยู่หลายแห่งของมหาวิทยาลัย
 ต่าง ๆ และยังมีสถานการณ์คันคว้าและห้องทดลองการอ่านหนังสือ สถานการณ์เหล่านี้ยังได้ใช้
 เครื่องจักรกลหลายสิ่งหลายอย่างเป็นอุปกรณ์การฝึกด้วย ชาวคนหนึ่ง ดร. เอ็มเม็ต เอ. เบ็ค
 ผู้อำนวยการแห่งสถานการณ์การอ่านหนังสือแห่งมหาวิทยาลัยเทมเปิล ได้ต้อนรับบุรุษหนึ่งซึ่ง
 เพิ่งได้เลื่อนขั้นสู่ตำแหน่งงานสูง บุรุษผู้นี้ได้ปรารภว่าเขาต้องได้รับตำแหน่งงานสูงนั้น และ
 เพียงในวาระนั้นเขาต้องพบกับงานอ่านหนังสือจำนวนมากมาย ซึ่งเขาคำนวณว่าจะต้องใช้
 เวลาแทบทั้งวันอ่านจึงจะหมด และหนังสือจำนวนเท่า ๆ กันนั้นก็จะหนักหนามากเกินไป
 ทุก ๆ เข้า การทดสอบของ ดร. เบ็ค ปรากฏว่าบุรุษผู้นั้นอ่านได้อย่างค่อนข้างเร็ว คือ
 ประมาณนาทีละ ๑๖๐ คำ และปรากฏว่าเขาอ่านคำต่อคำ เมื่อพบข้อบกพร่องและได้รับ
 การฝึกฝนจากท่านผู้อำนวยการสถานการณ์การอ่านหนังสือ ในไม่ช้าบุรุษผู้นั้นสามารถอ่านหนังสือ
 ได้นาทีละ ๘๐๐ คำ ปัญหาที่ยุ่งยากใจในการอ่านเร็วของบุรุษผู้นั้นหมดสิ้นไป ข้าพเจ้าได้ลอง

ทดสอบความสามารถในการอ่านของผู้ที่อยู่ในโรงงานของข้าพเจ้า ปรากฏว่าได้ผลทำนองเดียวกัน คือ โดยทั่ว ๆ ไป จะอ่านได้ในอัตรานาทีละ ๒๒๕-๓๐๐ คำเป็นอย่างสูง ทำให้ข้าพเจ้ามีความสนใจว่าถ้าเราจะสามารถฝึกฝนคนให้เป็นผู้อ่านหนังสือได้ในระดับสูง เช่น ผลที่ปรากฏมาแล้วในต่างประเทศคงจะมีคุณค่าแก่คนทั้งหลายอยู่มาก

การฝึกการอ่านหนังสือให้ได้ใจความมากและรวดเร็วขึ้น ทุกคนย่อมอยู่ในวิสัยที่สามารถจะปรับปรุงการอ่านหนังสือให้ได้ผลดีกว่าเดิมเสมอ ผู้รับการฝึกหัดต้องเป็นคนวัยหนุ่มสาวไม่ แต่อายุย่อมมีส่วนทำให้ผลแตกต่างกันไปบ้าง จากสถิติผลการฝึกคน ๓๓๘ คน ได้ผลเพิ่มอันเด่นชัดว่า ผู้ที่อยู่ในวัย ๕๐-๕๘ ได้ผลอัตราความเร็วเพิ่มขึ้น ๘๓ % และสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยอายุ ๒๐-๒๘ ได้ผลขึ้นถึง ๑๔๒ % และรายงานของ ดร. นิดาเบนคอน สมิท ผู้อำนวยการสถานการอ่านหนังสือแห่งมหาวิทยาลัยนิวยอร์กชี้ให้เห็นว่า จากชั่วโมงการฝึก ๒๘ ชั่วโมง จะทำให้ผู้รับการฝึกเพิ่มความเร็วในการอ่านได้เป็น ๓ เท่า และเพิ่มความเข้าใจแจ่มแจ้งขึ้นกว่า ๓๐ %

ผลที่แน่นอนนั้นย่อมหวังได้เสมอ หากผู้ประสงค์จะฝึกความสามารถของการอ่านของตนให้ดีขึ้นจะได้เข้ารับการฝึกในสถานการฝึกการอ่านหนังสือแห่งใดแห่งหนึ่ง แต่หากยังมีคนจำนวนมากที่ไม่อยู่ในฐานะที่จะเข้ารับการฝึกการอ่านเช่นนั้นได้ เพราะไม่มีสถานการฝึกเช่นนั้นอยู่ก็ หรือเพราะเหตุอื่นก็ตาม การฝึกด้วยตนเองจะช่วยแก้ปัญหาการอ่านหนังสือเข้าได้ใจความน้อยได้ผลอย่างเป็นที่น่าสนใจ

หลักการฝึกที่ได้แนะนำไว้มีดังต่อไปนี้

๑. ฝึกให้รู้ถึงวิธีที่จะอ่านล่วงหน้าได้อย่างไร กล่าวคือ ฝึกการเข้าใจอย่างรวดเร็วบนเรื่องทอานเพื่อเก็บความสนใจเป็นเนื้อหาที่แท้จริง

๒. ฝึกคนให้สามารถเก็บคำให้มากด้วยการมองไปครั้งหนึ่ง ๆ วิธีหนึ่งในการปฏิบัติ คือ เพ่งสายตาขึ้นไปเหนือบันทึกพิมพ์

๓. ปรับปรุงจังหวะการอ่าน กล่าวคือ อย่าพยายามหยุดให้เกิดกว่า ๓-๔ ครั้งเมื่ออ่านข้อความไปบันทึกหนึ่ง และขณะนั้นให้กวาดสายตาต่ำลงไปบันทึกต่อไป

๔. จงพยายามฝึกหัดวิจารณ์ด้วยการกลับมาอ่านซ้ำ การที่ฝึกอ่านเก็บคำไว้ได้มาก ในการมองลงไปครั้งหนึ่ง ๆ นั้นย่อมช่วยให้การที่จะต้องกลับไปอ่านซ้ำอีกน้อยลง

๕. เพิ่มการอ่านปะทานุกรมเพื่อรู้ศัพท์ต่าง ๆ ให้มากขึ้นสำหรับในภาษาอังกฤษ กล่าวว่าการอ่านที่มีประสิทธิภาพควรมีความรู้ในศัพท์ระหว่าง ๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ คำ เพราะการไม่เข้าใจศัพท์คำหนึ่งอาจจะทำให้ไม่เข้าใจความหมายทั้งประโยคหรือทั้งตอนได้

๖. ฝึกหัดสังเกตความตอนอันไม่มีความหมายสำคัญที่ควรจะข้ามการอ่านไปเสีย

๗. ฝึกหัดให้จิตใจมีสมาธิจดจ่อเฉพาะการที่จะอ่านให้เร็ว พยายามอย่าให้ใจวอกแวกในสิ่งอื่นซึ่งจะทำให้เสียสมาธิการอ่านไป

เคล็ดของการปฏิบัติเพื่อให้เป็นผู้อ่านและเข้าใจได้เร็วขึ้น ยังมีข้อแนะนำไว้ดีกว่า

๑. ถ้าท่านเป็นคนอ่านโดยเลื่อนไหวริมฝีปากด้วย จะทำให้การอ่านล่าช้าลง ให้เอาหม้อกคริมฝีปากไว้ให้แน่นจนกว่านิยเช่นนี้จะสูญไป

๒. ถ้าท่านเป็นคนอ่านหนังสือที่ขอบเอียงศีรษะไปมาระหว่างข้อความในบทคัด จงเอามือทั้งสองข้างจับศีรษะไว้ เช่น หนึ่งเท้าแขนตรงขึ้นให้ฝ่ามือทั้งสองวางหรือกดศีรษะไว้ทั้งข้างขณะอ่าน

๓. ถ้าท่านเป็นคนอ่านหนังสือโดยชอบเอาหม้อขึ้น จงเอามือทั้งสองข้างจับหนังสือที่ท่านกำลังอ่านอยู่ให้แน่น

๔. จงฝึกหัดอ่านในที่สงบพ้นจากสิ่งจูงใจเท่าที่สมควรจะทำได้ แต่ต้องอย่าปล่อยตนเองให้เคลิ้มไป จงบังคับใจให้มีสมาธิจดจ่อถึงที่กำลังอ่าน

๕. ถ้าต้องพบกับศัพท์ที่ไม่เคยเห็นจงพยายามเดาความหมายจากข้อความตอนนั้นหรือเรื่องนั้น ๆ อย่าเพิ่งค้นหาคำศัพท์ขณะนั้น ค่อยตรวจหาคำศัพท์ในเวลาต่อไป

๖. หัดให้สายตาเคลื่อนไหวไประหว่างบันทึกต่อบันทึก และเก็บใจความหรือความหมายทั้งตอน

๗. ฝึกใช้นาฬิกาปลุกตั้งไว้ แล้วกำหนดความที่จะอ่าน เพื่อว่าจะใช้เวลาเท่าไร แล้วฝึกหัดให้เวลาน้อยลง ๆ เป็นลำดับดูว่าท่านอ่านได้จบก่อนเวลาครึ่งก่อนเพียงไร

๘. ภายหลังอ่านความตอนใด หมวดใดอย่างรวดเร็ว ๆ แล้ว จงหยุดและประมวลความเข้าใจจุดมุ่งหมายสำคัญของผู้แต่ง แล้วจึงสำรวจตนเองดูอีกครั้งโดยกลับอ่านเรื่องนั้นใหม่

๙. จงหัดมองเฉพาะคำนามและกริยาในประโยคหนึ่ง ๆ แล้วจึงตรวจตัวเองว่า โดยอ่านแบบนั้นท่านอ่านได้เพียงใด ถ้าจะเริ่มฝึกด้วยการขีดเส้นใต้คำสำคัญเหล่านั้นเสียก่อน ในชั้นแรกฝึกก็ได้ แต่จงหยุดทำเช่นนั้นทันทีที่รู้สึกว่าท่านจับเคล็ดของการอ่านเช่นนั้นได้แล้ว

๑๐. ดากเส้นแบ่งครึ่งครึ่งลงมาระหว่างคอลัมน์ แล้วจึงพุ่งสายตาลงบนเส้นนั้น และพยายามจับความหมายของคำที่มียึดอยู่ข้างเส้นนั้น ขณะที่ท่านเคลื่อนสายตาลงตามองต่างของหน้านั้น

เคล็ดสำคัญอันแรกนี้ เขาว่าอยู่ที่การฝึกกันอย่างสม่ำเสมอ ฉะนั้นถ้าท่านผู้ใดมีภาระกิจในการอ่านหนังสือมากและได้ตรวจสอบตัวเองแล้วว่า ยังอ่านหนังสือไม่ได้รวดเร็ว เช่นที่กล่าวมา ท่านจะได้ต้องฝึกดู ซึ่งหวังว่าคงจะได้รับผลดีจากกรฝึกไม่มากนักน้อย หากท่านมีกำลังใจแน่วแน่เพียงพอที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำนี้.

ประวัติหอสมุดในประเทศไทย (ต่อ)

บวร ชีมากร

รวบรวม

พระราชดำรัสในพิธีเปิดหอพระสมุด ฯ

ข้าพเจ้ามีความพอใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสมาเปิดหอพระสมุดดำรับพระนคร
ในวันอันเป็นเวลาที่ต่อเนื่องจากงานเฉลิมพระชนมพรรษา ด้วยเหตุ ๒ ประการ ประการ
หนึ่งก็เพราะความกตัญญูกตเวที ที่มีในพระองค์สมเด็จพระชนกนาถที่ได้ทรงมอบหมายไว้
ครั้งหนึ่งให้เป็นผู้ดำริทำการ จึงได้พยายามกระทำมา เพื่อให้ใกล้พระราชประสงค์ที่สุดที่
สามารถจะบันดาลให้สำเร็จได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้เอาใจได้เป็นธุระในกิจการของ
หอพระสมุด ฯ นิตตลอดมา ทั้งในเวลาเมื่อข้าพเจ้าอยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการกรมการตั้งแต่
ในรัชกาลที่ ๕ และเมื่อเป็นผู้อุปถัมภ์สืบมาในรัชกาลปัจจุบันนี้ อีกประการหนึ่ง ข้าพเจ้า
มีน้ำใจรักใคร่ในวรรณคดี แดกิจการอันเนื่องด้วยหอพระสมุด ฯ เพราะรู้สึกว่าเป็นสิ่งอัน
สำคัญ แดเป็นหลักฐานความเจริญรุ่งเรือง อันเป็นที่รักของเราทั้งหลายที่เป็นคนไทย ชาติ
ใดไม่มีหนังสือ ไม่มีตำนาน นับว่าเป็นเหมือนคนบ้า ที่จริงชาติเรามีหนังสือมานานแล้ว
และมีตำนานเป็นอันมาก แต่หากกระจัดกระจายไม่ได้รวบรวมอยู่แห่งเดียวกัน ชาวต่าง
ประเทศบางคนจึงถึงแก่เคยกล่าวว่ ชาติไทยไม่มีหนังสือไม่มีตำนาน ขอนเป็นขอที่ข้าพเจ้า

แต่ท่านทรงหทัยโดยมากเคยรู้สึกเจ็บใจมานานแล้ว เพราะไม่พอที่จะให้เขาว่าได้โดย เหตุนี้ จึงได้พยายามจัดตั้งหอพระสมุด ฯ ขึ้นเป็นหลักฐานให้แต่เห็นเป็นพยาน เพื่อชาวต่างประเทศ ที่มั่งอยู่แล้วในกรุงสยามก็ดี หรือที่จะมาใหม่ก็ได้แต่เห็นเป็นพยานหลักฐาน ว่ากรุงสยาม ไม่ใช่เมืองป่า ได้เจริญมาแล้ว มีหนังสือและค่านานอยู่แล้วเป็นอันมาก สมควรแก่ที่เจริญ แล้วทุกประการ ขอนี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกปิติยินดีในการที่ได้มาเปิดสถานที่ทำการหอพระสมุด ฯ ในวันนี้

ขอถือโอกาสนี้ เพื่อแสดงความพอใจ และขอขอบใจบรรดากรรมการที่ได้เคย ช่วยการงานของข้าพเจ้ามาในครั้งที่ข้าพเจ้าเป็นผู้อำนวยการ และขอขอบใจกรรมการที่ได้รับ หน้าที่ต่อมาในหน้าที่ผู้อำนวยการแห่งที่อื่น ๆ ซึ่งได้ทำการมาโดยระเบียบเรียบร้อย สม พระราชประสงค์ของสมเด็จพระบรมชนกนาถ ของข้าพเจ้า แต่ได้ทำการต่อมาตามที่ข้าพเจ้า ไว้วางบรรทัดไว้ เพราะฉะนั้น ควรได้รับความชมเชยเป็นอันมาก แต่ต่อไปเป็นที่หวังได้ว่า กรรมการเหล่านี้จะตั้งใจบำรุงกิจการ ให้เดินชนสู่ความเจริญเสมอไป

ขอจงได้รับความอวยชัยให้กิจการนี้เจริญด้วยความผาสุก แต่ให้ได้แต่เห็นผล ดำรงเป็นลำดับเป็นขั้น ๆ ไป ขอให้ได้มีเกียรติคุณ แพร่หลายไปในประเทศอื่น ๆ เป็น ลำดับ สมกับความอุตสาหะพยายามที่ได้กระทำมาแล้ว

ในที่นี้ขอยอพรให้กรรมการทุกคนมีความเจริญจงมีอายุยืนนาน เพื่อจะได้ทำการ ต่อไปให้เป็นประโยชน์ ขอให้มีความรอนอันงามปราศจากโรคภัย ขอจงมีความสุขกายและใจ ทุกขณะ ขอจงมีพระกำลังกายได้ประกอบกิจการ เป็นผลประโยชน์สำเร็จสมบูรณ์ จงทุกประการเทอญ ฯ

ทรงพระราชดำริแล้ว จึงทรงเปิดคฤมพระบรมรูปเขียนสีน้ำมันเท่าพระองค์ เป็น ของพระราชทานไว้สำหรับหอพระสมุด ฯ ขณะนั้นพระสงฆ์สวดไชยปริต ชาวประโคน ฯ ขนพร้อมกัน ครนสู่เตียงประโคนแล้ว กรมพระยาดำรงราชานุภาพ อุปนายกวรรณคดี

ดโมตร์ กราบบังคมทูลในนามของกรรมการวรรณคดีดโมตร์ แดกรรมการหอพระสมุด
 วิจารณ์ด้วยกัน ทูลเกล้าฯ ถวายประกาศนียบัตรวรรณคดีดโมตร์ กับเหรียญวิจารณ์
 เป็นสำคัญ การยกย่องหนังสือ เรื่องพระนาคาหลว ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์ใหม่ มี
 พระราชดำริดีตอบแล้ว พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แด่ผู้เรียบเรียง
 คักดี เจ้าพนักงานหอพระสมุดฯ ซึ่งเป็นผู้บำเพ็ญความชอบบางคน พระสงฆ์ถวาย
 อดิเรกแล้ว เดี๋ยวจากพระราชบัลลังก์ ทรงพระราชดำเนิรทอดพระเนตรตามห้องต่าง ๆ ที่จัด
 ไว้ในหอพระสมุดฯ ตลอดจนทุกห้องแล้วประทับด้วยเครื่องว่าง พร้อมกับพระบรมวงศ
 ทูลเกล้าฯ ข้าราชการซึ่งมาประชุมในวั้น กรรมการก็จัดของว่างเลี้ยงทวกัน แดแจหนังสือ
 คำนานหอพระสมุดฯ ซึ่งแต่งเติมพิพิดาหรับแจกในงานนั้นด้วย เวลา ๑๙ นาฬิกา เดี๋ยว
 กลับคืนเข้าพระบรมมหาราชวัง เป็นเสร็จพิธีเปิดหอพระสมุดค้ำหรับพระนคร

หอพระสมุดควจิราวุธ

เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๔๘๖ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ
 พระราชทานหนังสือส่วนพระองค์ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมท
 ษหนังสือให้แก่หอพระสมุดควจิราวุธ จึงได้รวบรวมหนังสือเหล่านั้นเป็นหอพระสมุดใหม่
 อีกหอหนึ่ง แดชานานนามเดิมพระเกียรติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า
 “หอพระสมุดควจิราวุธ”

หอสมุดดำรงราชานุภาพ

เนื่องด้วยหม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล ทายาทสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรม
 พระยาดำรงราชานุภาพ มอบหนังสือและเอกสารต่าง ๆ อันเป็นสมบัติส่วนพระองค์ ของ
 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพให้แก่ชาติ รัฐบาลจึงจัดสร้างสถาน
 ทดงเป็นหอสมุดขึ้นอีกหอหนึ่งในกรมศิลปากร เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสค้นคว้าวิชาความรู้
 แดชานานนามว่า “หอพระสมุดดำรงราชานุภาพ” เพื่อเฉลิมพระเกียรติแก่สมเด็จพระเจ้า

บรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กรมศิลปกรได้ทำพิธีเปิด หอสมุดนี้ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๔๘๐

หอสมุดดำรงราชานุภาพ มีหนังสือประมาณ ๗,๐๐๐ เล่ม เป็นหนังสือภาษาไทย ประมาณ ๓,๗๘๗ เล่ม หนังสือภาษาต่างประเทศ ๓,๐๖๓ เล่ม เอกสารตัวเขียน ๒๒๕ เล่ม หนังสือนามธรรม ๑๕๖ เล่ม นับว่าหอสมุดดำรงราชานุภาพนี้ มีหนังสือและเอกสารที่สำคัญอันเป็นของหาได้โดยยาก

หอสมุดเนลสันเฮสท์ (Neilson Hays Library)

“หอสมุด เนลสันเฮสท์ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นหอสมุดของธนาคาร มิวติดูประเทศ เพื่อจัดหาหนังสือไว้ให้สมาชิกอ่าน หอสมุดแห่งนี้ ตั้งขึ้นด้วยนาฬิกาแรงของสตรีชาวต่างประเทศ ตั้งชื่อว่า “หอสมุดเนลสันเฮสท์” เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ นางเจนนีเนลสันเฮสท์ (ภริยาหมอ ที.เฮ. เวอร์ด เฮสท์) ผู้มีความสำคัญในการจัดตั้ง และเป็นผู้อุปถัมภ์ หอสมุดนี้ แต่ความจริง หอสมุดเนลสันเฮสท์ มีประวัติก่อน พ.ศ. ๒๔๖๕ กว่า ๘๐ ปีมาแล้ว

ก่อน พ.ศ. ๒๔๓๓ สตรีชาวยุโรป และอเมริกัน ที่อยู่ในจังหวัดพระนครมีน้อยคน ประเทศไทยกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาในสมัยนั้น รู้ดีว่าอยู่ห่างไกลกันกว่าในเวลานี้มาก ทำให้สตรีชาวต่างประเทศดังกล่าวห้อยเหงาน และคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอนของตนอยู่เนืองนิตย์ จะเข้าสมาคมกับคนไทยก็พูดกันไม่รู้เรื่อง สตรีเหล่านั้นประมาณ ๓๐ คน ได้หารือกันถึงวิธีที่จะทำให้เกิดผลในที่สุดตกลงจัดตั้งหอสมุด หาหนังสือมาผดถกกัน ขยายอ่านในยามว่าง แต่การตั้งหอสมุดนั้นจำเป็นต้องมีเงินซื้อหนังสือ จึงได้ช่วยกันทำตั้งของเครื่องใช้เบ็ดเตล็ด โดยฝีมือของสตรีจำหน่าย ได้เงินมาซื้อหนังสือเล่มละเล็กทีละน้อย มิได้หยุดความเพียร และคิดค่าเช่าหนังสือจากผู้มีไปอ่านเป็นค่าบำรุงหอสมุด ต่อมาจึงได้คิดหาเงินซื้อที่ดินและสร้างหอสมุดเป็นกรรมสิทธิ์ได้ทถนนสุริยวงศ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ ให้ชื่อว่า “หอสมุดเนลสันเฮสท์”

ประวัติหอสมุดนิลสันเฮล์

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๘ ดัตช์ชาวยุโรปและอเมริกัน พร้อมใจกันจัดตั้งสมาคมขึ้นแห่งหนึ่ง ให้ชื่อว่า สมาคมจำหน่ายดินค้าผู้มีมรดก (Ladies' Bazaas Association) สมาคมนี้บริจาคเงินรายได้จากการจำหน่ายดินค้าเบ็ดเตล็ด ไปบำรุงการศึกษาคณะอเมริกันเพรด์ไบทเรียน ซึ่งเริ่มตั้งขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๓๑ สมาคมจำหน่ายดินค้าผู้มีมรดก บริจาคเงินจำนวน ๕๕๐ บาท เพื่อจัดตั้งสมาคมห้องสมุด แห่งดัตช์เวียนดัตช์กรุงเทพฯ (Bangkok Ladies Library Association) โดยมีดัตช์ชาวอเมริกัน ๘ คน ชาวอังกฤษ ๓ คน เป็นกรรมการเจ้าหน้าที่ปี พ.ศ. ๒๔๓๖ ปรากฏว่าสมาคมห้องสมุด ๑ ไม่ได้รับความอุปถัมภ์จากสมาคม จำหน่ายดินค้าผู้มีมรดก สมาคมห้องสมุดจึงเก็บเงินค่าบำรุงจากสมาชิก ตามอัตราตั้งนอศสมาชิกตลอดชีพ เดี่ยวค่าบำรุง ๕๐.๐๐ บาท ตามสัญญาสมาชิกปีละ ๘.๐๐ บาท เพิ่มอัตราค่าบำรุงสูงขึ้นทุกปีโดยลำดับมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๖๔ สมาชิกตลอดชีพ เดี่ยวค่าบำรุง ๑๕๐.๐๐ บาท ตามสัญญาสมาชิกปีละ ๒๕ บาท ๖ เดือน ๑๕.๐๐ บาท ๓ เดือน ๖.๐๐ บาท ๑ เดือน ๕.๐๐ บาท

สมาคมห้องสมุด ๑ ตั้งมาได้ ๒ ปี ย้ายมาอยู่ในบริเวณแบบคิสต์มิชชัน พ.ศ. ๒๔๓๔ ย้ายจากแบบคิสต์มิชชัน มาอยู่โบสถ์โปรเตสแตนท์ พ.ศ. ๒๔๓๓ กิจกรรมของสมาคมห้องสมุดตกต่ำมาก แทบจะดำเนินต่อไปไม่ได้ถึงกับต้องหยุดชะงักชั่วคราว ต่อมาในเดือนมกราคม ๒๔๓๗ สมาคมห้องสมุด ๑ กลับฟื้นขึ้นมาได้ เริ่มต้นดำเนินกิจการต่อไปอีก เดิมทีห้องสมุดเปิดทำการสัปดาห์ละ ๓ วัน คราวนี้เปิดทำการสัปดาห์ละ ๓ วัน ตั้งแต่เวลา ๑๖.๐๐ น. ถึง ๒๑.๐๐ น.

เดือน สิงหาคม ๒๔๔๓ สมาคมห้องสมุด ๑ มีความจำเป็นต้องย้ายจากโบสถ์โปรเตสแตนท์ มาอยู่ที่บ้านนาย เจ.ซี. เนเตอร์ ถนนเจริญกรุง แขวงหน้าสถานีทูตอังกฤษ (เวลานี้เป็นที่ทำการกรมไปรษณีย์โทรเลข) เดี่ยวค่าเช่าเดือนละ ๕๐.๐๐ บาท เมื่อย้ายมาอยู่ที่ใหม่นี้แล้ว สมาคมห้องสมุด ๑ เปิดทำการทุกวัน นอกจากวันอาทิตย์ ต่อมาถึง พ.ศ.

๒๔๕๒ เห็นว่าที่บ้านนาย เจ. ซี. เนเดอร์ คับแคบ จึงย้ายมาอยู่ที่ถนนบริษัท ฟอดด์ แอนด์ บี้เตกต์ ในตรอกชาเคอร์เบงค์ โดยเสียค่าเช่าให้แก่บริษัทฟอดด์ แอนด์ บี้เตกต์ เดือนละ ๘๐.๐๐ บาท เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “สมาคมห้องสมุด กรุงเทพฯ” Bangkok

Library Association

การที่สมาคมห้องสมุดกรุงเทพ ฯ มีรายได้เพราะค่าบำรุงที่ได้เก็บจากสมาชิกทางเดียว และต้องเสียค่าเช่าเดือนละ ๘๐.๐๐ บาทนั้น นาง ที. เฮเวอร์ต เฮด เห็นว่าแพงมาก จึงปรึกษากับนางเฮซ แคมป์เบตริกเกต ว่าจะคิดหาเงินโดยออกพันธบัตรเงินกู้ เพื่อซื้อที่ดินและปลูกสร้างหอสมุดเป็นกรรมสิทธิ์ของสมาคม ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ คณะกรรมการสมาคมห้องสมุด ซึ่งที่ดินแปลงเล็ก ๆ ได้ แปลงหนึ่งข้างถนนดุริยางค์ ราคา ๕,๗๘๒.๐๐ บาท รวมที่ดินเป็นเงิน ๓๒,๐๔๒.๐๐ บาท แต่ออกพันธบัตรเงินกู้ได้เพียง ๒๘,๗๐๐.๐๐ บาท

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๓ คณะกรรมการและสมาชิกสมาคมห้องสมุดกรุงเทพ ฯ ได้รับความโศกเศร้าใจอย่างยิ่ง เนื่องด้วยนาง ที. เฮเวอร์ต เฮด ประธานกรรมการ ซึ่งนับว่า เป็นกำลังสำคัญของสมาคมห้องสมุด ถึงแก่กรรม ผู้ที่ผู้มีความอุตสาหะปฏิบัติงานของสมาคมห้องสมุด โดยมีได้นึกถึงความเหนื่อยยากที่ได้มา อุปสรรค ตลอดจนเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม ทั้งเป็นผู้บริหารกิจของสมาคมยิ่งกว่าผู้อื่น ขณะนี้นาง เฮด ถึงแก่กรรมนั้น สมาคมห้องสมุด ฯ ใช้หนี้ค่าปลูกสร้างยังไม่หมด คงค้างอยู่อีก ๓,๔๐๐.๐๐ บาท สมาคม ฯ มีเงินสดอยู่อีกเพียง ๒,๐๐๐ บาท นางเฮด ได้ทำพินัยกรรมมอบทรัพย์สินส่วนตัวให้แก่สมาคมห้องสมุด ฯ มากกว่าจำนวนหนี้สินของสมาคม ฯ อาจจะกล่าวได้ว่า สมาคมห้องสมุด ฯ หมดหนี้สินครั้งหนึ่ง เพราะความอุปการะของนาง เฮด

หมอ ที. เฮเวอร์ต เฮด ผู้สามี ดำริจะตั้งชื่อสมาคมห้องสมุดขึ้น เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ภริยา ในการที่เป็นผู้ริเริ่มจัดการ และเป็นผู้อุปถัมภ์สมาคมห้องสมุดตลอดมา หมอเฮด จึงจัดสร้างตึกใหม่ในที่เดิม แทนหอสมุดหลังเก่า ซึ่งภริยาจัดสร้างไว้ ต้นเงินค่าก่อสร้าง ๗๐,๕๐๐.๐๐ บาท ทำพิธีเปิดหอสมุดหลังนี้ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๖๕ และได้เปลี่ยนชื่อสมาคมห้องสมุดกรุงเทพ ฯ ว่า “หอสมุดนี้ด้นเฮด” นับเป็นการตั้งตึกใหม่ ตั้งแต่

ครั้งนั้นเป็นต้นมา ส่วนกิจการทั้งหลายยังคงอาศัยสมาชิกรับเป็นผู้นำดำเนินงาน เริ่มจัดทำบัญชีรายชื่อนักหนังสือใหม่ ส่วนการซื้อหนังสือเพิ่มเติมในระยะนี้ต้องระงับไว้ชั่วคราว เพราะการเงินขาดแคลน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๖๗ หมอ เฮด ถึงแก่กรรม ได้ทำพินัยกรรมมอบมรดกจำนวน ๓ ใน ๔ ของทรัพย์สินมรดกส่วนตัว ให้เป็นมูลนิธิของหอสมุด นีลสันเฮด คิดเป็นเงินประมาณ ๗๗๐,๐๐๐.๐๐ บาท ผลประโยชน์ที่ได้จากเงินจำนวนนี้ หอสมุดฯ ดำเนินการได้เอง ต่อมาได้จัดการซื้อหนังสือเพิ่มเติมอีก เช่น หนังสือคู่มือค้นคว้ารับหนังสือนิยตารต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก และได้จ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ทำงานทวงเวรดาเข้าและเวลาบ่าย ประจำอยู่ตลอดวัน

จาก Neilson Hays Library

มหาวิทยาลัยเอเซียอุทิศตน ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ ขณะนั้นจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และดำรงตำแหน่งบัญชาการทหารสูงสุด กองทหารญี่ปุ่นเข้ายึดหอสมุดนีลสันเฮด หนังสือของหอสมุดนีลสันเฮด ออกแจกจ่าย ไปตามที่ตั้งกองทหารญี่ปุ่น ซึ่งพักอยู่ในพระนครหลายแห่ง เช่น ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สนามกีฬาแห่งชาติ สวนลุมพินี และที่อื่น ๆ นายกรัฐมนตรีทราบข่าวว่าทหารญี่ปุ่นเข้ายึดหอสมุดนีลสันเฮด จึงติดต่อบัญชาการทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย เพื่อขอหนังสือเอกสารต่าง ๆ อันเป็นสมบัติของหอสมุดนีลสันเฮด คืนมาเก็บไว้ ณ ทำเนียบสำนักกษัตริย์ ซึ่งปัจจุบันเป็นทำเนียบรัฐบาล

วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๔๘๕ รัฐบาลได้สถาปนาสถาบันธรรมแห่งชาติขึ้น ที่วังบางขุนพรหม นายกรัฐมนตรี ได้มอบหนังสือของหอสมุด นีลสันเฮด พร้อมด้วยหนังสือและเอกสารภาษาต่างประเทศ ของชนชาติอังกฤษและอเมริกัน ให้สถาบันธรรมแห่งชาติรักษาไว้ รวมทั้งหมดประมาณ ๕๐,๐๐๐ เล่ม ญี่ปุ่นยอมแพ้สงคราม เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๔๘๘ และในเดือนกันยายน นายทหารฝ่ายสหประชาชาติ ยึดหนังสือเฉพาะที่เป็นสมบัติของหอสมุดนีลสันเฮด ไปจากแผนกห้องสมุด สถาบันธรรมแห่งชาติ ๓๐๕๐ เล่ม ต่อมากรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ให้สถาบันธรรมแห่งชาติ มอบหนังสือของหอสมุด

นัดต้นเฮ็ด ให้แก่คณะทูตทหารที่ ๒๐๗ ร.อ. เอ. เอช. อิบราฮิม เป็นผู้รับมอบไป ๓๐๓๗ เด่ม
เมื่อวันที่ ๓๗ ตุลาคม ๒๔๙๙ ช่วงที่เหลื่ออยู่อก ๔๒๘ เด่มนั้น น.ต. โตโรอิ เวอร์ด รักษาการ
บรรณารักษ์ หอสมุดนัดต้นเฮ็ด ได้มาคิดค่อขอรับคืนไป เมื่อวันที่ ๓๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐

เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๙๐ คณะกรรมการควบคุมและจัดการกิจการทรัพย์สิน
ดินของคนต่างด้าวบางจำพวกในภาวะคับขัน แจ้งมายังสภากวฒนธรรมแห่งชาติว่า กระทรวง
ต่างประเทศ มีความประสงค์ขอทราบข้อความบางประการที่เกี่ยวกับทรัพย์สินดินของหอสมุด
นัดต้นเฮ็ด สภากวฒนธรรมแห่งชาติ จึงตอบขแจ้งถึงการด่งมอบหนังสือเหลื่อให้ให้ทราบ
โดยละเอียด พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐาน การด่งมอบและด่าเนาบัญชีรายชื่อหนังสือต่าง ๆ
รวมจำนวนเอกสารทั้งหมด ๔๖๒ ฉบับ ให้แก่คณะกรรมการควบคุมทรัพย์สินคนต่างด้าว
เมื่อวันที่ ๓๘ มีนาคม ๒๔๙๐ เพื่อคณะกรรมการจักได้ตอบขแจ้งกระทรวงการต่างประเทศ
ต่อไป

บรรดาเด็ก ๆ ที่ไปในงานสวนสนุกกรุงเทพ ฯ ณ สวนอัมพร กำลังชมการทาบปัญหา
ซึ่งสมาคมห้องสมุด ได้ไปร่วมงานด้วย

TO MISS MARY ANGLEMYER

โดย เสาวนิต ลาภานันต์

I am not a writer and I am not very good in English either. Last month when I came to see Miss Boonchua, we talked about Miss Anglemyer's leaving. Miss Boonchua asked, "How do you feel, Sawanit?" I said "I cannot express how sorry I am, when I knew that the Library staff is going to be carrying on without her. I can tell you that I have learnt a lot of library work from her. You'll see that the library has changed greatly; it can speak for itself how progressive it is..." I was interrupted by Miss Boonchua. She also encouraged me to write something about Miss Anglemyer while she was at the TUFEC Library. That's why I am now trying to write down the experiences I have got during the year I had the opportunity to work with her.

Before her coming to TUFEC, Mr. Tong-In and I were left in the lurch. Anyhow we sustained the library in as good a condition as we could.

How was I getting on with my work at that time? I, as an ex-student of TUFEC in the field of Social Welfare, was requested to help with the work in the library. I just learned a little bit about the library service during the first term of the first year's study. Library science is rather new to me, and I had

attended very few hours and not seriously. So I learned very little about its technique which, I should say, I was not familiar with. I still used the library in my own way. I didn't really know what a catalog was, and we did not have one either. When I started to work in the library, I had faced with many difficulties. Unfortunately, Mrs. Ingersoll, who helped with library work voluntarily, had left us at the beginning of year. At that time I felt that I had become a person no better than one who kept a big collection of books. Nevertheless I tried to learn the books we had in the library so that I could help the reader to find the books he wanted and I attempted to study the extremely difficult library procedures.

Later on we heard that Miss Mary Anglemyer, former Director of the Usis Library, who had lived in Thailand for four years and a half, was coming to help at the TUFEC Library. Mr. Tong-In and I were looking forward to her coming. Then the day we expected had come. We all went to see her at the Ubol Air Port.

As soon as she started to be in charge of the library, she began to change many things in the proper way and in the proper place. All the pamphlet boxes on the different shelves were taken away. Subject headings were given. Then we have a VERTICAL FILE. Every book has been accessioned and cataloged. Then we have catalogs both in English and in Thai. Displays have been shown now and then. Through working with her I was very happy in gaining experiences. It seems to me that it is very interesting to work in the library. Right now the library looks very attractive and it has a wider circulation of books. In addition

to our library the rural library service was changed from Book Boxes into a Travelling library (Pocoy cart). It seems lively for the villagers to use and it can provide more books to be chosen regularly once a month. We should say this system is more convenient for the villages.

Even though she is far away from TUFEC now, she has left things to represent her as a guide to the library users and to the ones who are interested in library work, that is the TUFEC Library Manual, prepared by her. We do appreciate it very much. Especially myself who was not trained in this field can trace along the way she had made for us. May I say that she is a person who enables me to work in the library more satisfactorily.

The impression I have got was, she worked hard with a good will for the TUFEC Library until the last day of her leaving. She has gone already but we will never forget her good work for the TUFEC Library. Even though we won't have a chance to work with her again, we hope that we will meet her some day. Till that time she will always be in our memories.

With Very Best Wishes,

the UFETC Library Staff.

การประชุมใหญ่ครั้งแรกของสมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกัน

แปลโดย สุข วงสาสน์

บรรณารักษ์ ศาลาอเมริกัน

บทความนี้ รายงานถึง เรื่องการประชุมใหญ่ครั้งแรก ของสมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกัน และความก้าวหน้าของกิจการนับแต่ได้มีการประชุม มิเตอร์ กอร์ดีโด เดซานูการ สมาคมและมีสถิติปาร์สันบรรณารักษ์เม็กซิกันซึ่งคัดลอกและเป็นผู้เขียนบทความนี้ ผู้แปลมีความเห็นว่เป็นเรื่องน่ารู้หลายอย่าง คงจะเป็นที่สนใจแก่บรรณารักษ์ในประเทศไทย เพราะงานด้านนี้ในประเทศไทยอยู่ในระยะเริ่มต้นเช่นเดียวกับของเม็กซิโก

ตลอดเวลาหลายเดือนที่ผ่านมา นับตั้งแต่ได้มีการประชุมใหญ่ สมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกัน บรรดาบรรณารักษ์ของเม็กซิกันต่างพากันทำงานอย่างขยันขันแข็ง เพื่อที่จะให้โครงการที่กำหนดไว้ในคราวประชุมใหญ่บังเกิดผล การประชุมใหญ่ครั้งนี้จัดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคมปี ๑๙๕๖ ที่นครเม็กซิโก โดยความร่วมมือระหว่างสมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกัน (Mexican Librarians Association) กับศูนย์กลางเอกสารทางวิชาการและวิทยาศาสตร์ (Technical and Scientific Documentation Center) การประชุมต่าง ๆ การฟังรายงาน และการอภิปรายที่ดำเนินมาตลอดอาทิตย์ ได้สิ้นสุดลงพร้อมกับโครงการสิบห้าข้อเพื่อนำไปปฏิบัติ ดังจะได้กล่าวถึงความก้าวหน้าบางอย่างที่ได้ทำไปตามมติการประชุมครั้งสุดท้ายนี้

ปัญหาดำคัญประการหนึ่งก็คือสมาคมควรตั้งกรรมการคณะหนึ่ง เพื่อศึกษาและดัดแปลงกฎการทำบัตรของ ALA. (สมาคมห้องสมุดอเมริกัน) เพื่อให้เป็นผลดียิ่งขึ้นแก่ห้องสมุดเม็กซิกัน เมื่อคณะกรรมการได้จัดทำร่างขึ้นแรกของโค้ด ALA. แล้ว ก็ได้เสนอ

ไปพร้อมกับคำแนะนำ เพื่อให้ Dr. Maria Therésa Chavez นายกสมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกัน นำไปปรึกษากับผู้แทน ALA. ในการประชุมใหญ่ที่นครแคนซัส เมื่อโค้คใหม่ดำเร่จรูปลงเมื่อใด กรรมการคณะนี้จะรับหน้าที่ตรวจเพื่อนำไปให้ชาวเม็กซิกันใช้

ส่วนปัญหาที่แนะนำให้ศูนย์กลางเอกสารทางวิชาการและวิทยาศาสตร์จัดตั้งดัชนีบัตร (Union Catalog) สำหรับสิ่งพิมพ์วิทยาศาสตร์ที่ได้รับในเม็กซิโกนั้นได้ลงมือแล้ว Dr. Armando M. Sandoval ผู้อำนวยการศูนย์กลางรายงานว่าการโครงการดัชนีบัตร (บัตรรายการหนังสือรวม) ต้องดำเร่แจ้งแน่และราว ๆ ต้นปีระบบการนี้จะดำเนินการได้

สมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกัน รวมมืออย่างใกล้ชิดกับหอสมุดแห่งชาติ (National Library) และสถาบันหนังสือเม็กซิกัน (Mexican book Institute) โดยได้เพิ่มความเข้าใจยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการจัดพิมพ์บรรณานุกรมหนังสือและนิยายต่างประเทศขึ้น เป็นที่คาดว่าอุปกรณ์นี้จะพร้อมให้ใช้ในเร็ว ๆ นี้แน่นอน

ผลทางตรงอีกอันหนึ่งที่เกิดจากการประชุมใหญ่ก็คือ ได้จัดให้มีการเขียนเกี่ยวกับวิธบรรณานุกรม เพื่อทำสิ่งพิมพ์วิทยาศาสตร์ ซึ่งศูนย์กลางเอกสารทางวิชาการและวิทยาศาสตร์และสถาบันอื่น ๆ อีกหลายแห่งได้เป็นผู้ดำเนินงาน และได้มีการประกวดและให้รางวัลแก่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ดีที่สุด นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว กรรมการคณะต่าง ๆ กำลังทำงานคืบหน้าไปหลายเรื่อง ได้แก่

๑. ศูนย์กลางบรรณานุกรมแห่งชาติ และศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนวรรณกรรม^{๒๕} หอสมุดแห่งชาติ

๒. โรงเรียนห้องสมุดแห่งชาติ (National Library School) ของกระทรวงศึกษาธิการ และมหาวิทยาลัยบรรณารักษ์แห่งชาติ (National University School of Librarianship) ควรประสานงานกันเกี่ยวกับโครงการและกฎเกณฑ์การศึกษาชั้นปริญญา นอกจากนี้ ควรให้ทุนการศึกษาเพื่อกระตุ้นเตือนให้มีผู้สมัครเข้าศึกษาจากทุกภาคของประเทศ

๓. สมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกันควรตั้งกรรมการเพื่อทำการบัญญัติศัพท์เกี่ยวกับห้องสมุด

๔. สมาคมควรตั้งกรรมการเพื่อศึกษาการจำแนกประเภทหนังสือ และปัญหาการแก้ไขการจำแนกประเภท เพื่อความมุ่งหมายในการแนะนำและดัดแปลงระบบการให้เหมาะกับห้องสมุดเม็กซิกัน

๕. สมาคมควรสนับสนุนสหพันธ์ห้องสมุดอเมริกัน (Pan American Union Library) ในโครงการจัดแปลหัวเรื่องของ Library of Congress (Library of Congress subject headings) เป็นภาษาสเปน สมาคมถือว่างานนี้บรรดาบรรณารักษ์ลาตินอเมริกันที่ทำงานอยู่ในประเทศที่พูดภาษาสเปนควรรับผิดชอบ

๖. สมาคมควรตั้งกรรมการเพื่อช่วยจัดร่างกฎหมายห้องสมุด แล้วนำเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ และหาทางนำเข้าสู่สภาต่อไป

๗. ควรจัดตั้งห้องสมุดประชาชนตัวอย่าง ซึ่งแสดงให้เห็นเทคนิคของห้องสมุดแผนใหม่ที่ดุดันเพื่อให้เป็นตัวอย่างในการปรับปรุงบริการห้องสมุดทั่วประเทศ

๘. ห้องสมุดโรงเรียนตัวอย่างควรสร้างขึ้น และดำเนินการเพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการส่งเสริมห้องสมุดโรงเรียน

๙. ศูนย์กลางเอกสารทางวิชาการและวิทยาศาสตร์ควรรับภาระ เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ทางวิทยาศาสตร์

๑๐. วารสารของสมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกันควรจัดพิมพ์ออกทุก ๓ เดือน

๑๑. การประชุมของสมาคมครั้งที่สอง ควรจัดให้มีในปี ๑๙๕๘ ที่เมืองโตเมืองหนึ่งนอกเขตนครหลวง

การประชุมซึ่งได้จัดขึ้นและได้ร่างโครงการดังกล่าวแล้ว เริ่มประชุมในสัปดาห์แรกของเดือนธันวาคม ปี ๑๙๕๖ นับเป็นการประชุมใหญ่ครั้งแรกของสมาคมบรรณารักษ์เม็กซิกัน และจะเป็นที่จดจำในประวัติศาสตร์ความวัฒนาการทางห้องสมุดของเม็กซิโก

ณ การประชุม^๕ เป็นครั้งแรกที่บรรณารักษ์^๖เม็กซิกันได้มีมติและข้อเท็จจริง
อยู่ในมือ เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการกระโครงการต่าง ๆ นี้ก็เป็นผลมาจากคำถามต่าง ๆ
ที่ทางสมาคมได้จัดทำขึ้น และแจกจ่ายไปตามห้องสมุด^๗เม็กซิกัน ทั่วไป หาดายเดือน ก่อนการ
ประชุมใหญ่ จากรายงานและการวิจัยคำถามเหล่านี้ ก็เห็นได้ชัดว่า มีหลายอย่าง
ที่ต้องจัดทำเพื่อขจัดมาตรฐานห้องสมุด ตลอดจนบริการห้องสมุดทั่วประเทศ แต่ปัญหาที่ยัง
ยากที่สุดก็คือ การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมในวิชาชีพ และความไม่พอเพียง
ทางการเงินที่จะสนับสนุน

เมื่อได้ตระหนักถึงความต้องการทั้งหลายเหล่านี้ บรรดาบรรณารักษ์เริ่มพิจารณา
กันจริงจังอีก เช่นปัญหาเรื่องการบริหารห้องสมุด เฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ประชุมได้เร่งเร้า
ว่า ควรจัดหนังสือให้ผู้ใช้ห้องสมุดใช้ได้ง่ายยิ่งขึ้น ในเม็กซิโกกฎหมายปัจจุบันและการ
ปฏิบัติเป็นประเด็นต่อนักมานุษยวิทยา ทำให้บรรณารักษ์เองต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับราคาของ
หนังสือทุกเล่มในห้องสมุด ด้วยเหตุของตนเอง บรรณารักษ์จึงไม่กล้าให้ยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน
หรือให้สิทธิเขาถวญงเก็บหนังสือ ตอนแรกเมื่อได้ฟังข้อเสนอนี้จะให้ยืมหนังสือได้ง่ายขึ้น
จนหน หลายเป็นถึงกับพากันคิดลงนเอาทีเดียว แต่หลังจากได้อภิปรายกันทุกแห่งทุกมุมแล้ว
ก็เห็นได้ชัดว่า บรรณารักษ์เม็กซิกันส่วนมากเห็นชอบและพร้อมที่จะปฏิบัติตามความคำริ
ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายเม็กซิกันตามความเหมาะสม

Carlos A. Madrazo ผู้อำนวยการโรงเรียนห้องสมุดแห่งชาติได้เสนอความเห็น
ไปเกี่ยวกับร่างกฎหมายห้องสมุดสำหรับเม็กซิโก เพื่อให้ความมั่นใจในบริการห้องสมุด
และความเจริญก้าวหน้าตลอดทั่วประเทศ คุ้มครองและให้ผลประโยชน์แก่ผู้มาซัพทาง
ห้องสมุด และขจัดความรับผิดชอบทางการเงินเกี่ยวกับหนังสือให้หมดไปจากตัวบรรณา
รักษ์เอง

รายงานเพิ่มเติมอื่น ๆ และการอภิปรายต่อมา ต่างก็กล่าวถึงเรื่อง การส่งเสริม
เทคนิคทางบรรณานุกรม และบริการตลอดจนปัญหาการแลกเปลี่ยนภายในและนอกประเทศ

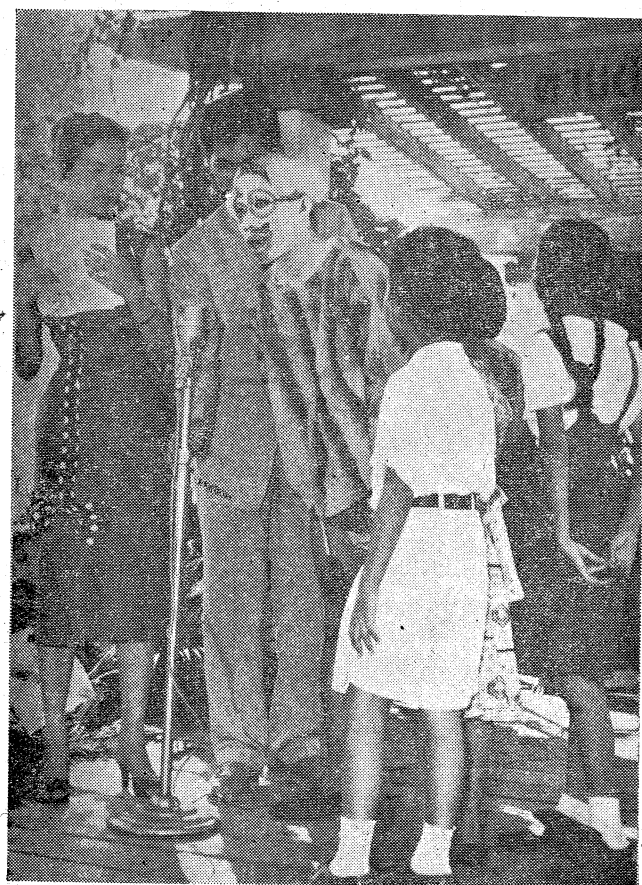
ตอนนั้นเช่นกัน แสดงให้เห็นว่ากฎหมายเม็กซิกันปัจจุบันกีดกันการแลกเปลี่ยนระหว่างห้องสมุดด้วยกันอยู่

วิธีการทางเทคนิคอื่น ๆ ก็ได้รับความเอาใจได้เช่นกันเช่นรายจ่ายเรื่องคัพพัทห้องสมุด แบบการจำแนกประเภทหนังสือ หัวข้อเรื่อง และเครื่องหมายการทำบัตรรายการ ได้นำความคึกคักมาสู่การประชุมอย่างยิ่ง บรรดาบรรณารักษ์เม็กซิกันต่างรู้จักต้องการแบบอย่างอันถูกต้องมาก ส่วนมากพากันหันไปหาหนังสือคู่มือเบงกอนของสหรัฐ เช่นแบบแยกประเภททศนิยมคิว หัวข้อเรื่องห้องสมุดรัฐสภาและโค้ตบัตรรายการของ ALA. แต่อย่างไรก็ดีเป็นไปได้ในการที่จะนำมาใช้โดยมิได้แปลหรือแก้ไขเสียก่อน เป็นที่น่ายินดียิ่งที่ปรากฏว่า การจำแนกประเภทหนังสือแบบบริสเซล (Brussels classification) ได้นำมาใช้ได้ผลดีตามห้องสมุดบางแห่ง แต่ห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยใช้แบบห้องสมุดรัฐสภา (Library of Congress scheme) ส่วน Departmental libraries นิยมใช้ทั้งแบบบริสเซลและแบบคิว

การประชุมคราวหนึ่งได้จัดเฉพาะเรื่องการเลือกหนังสือ เรื่องศูนย์กลางและเรื่องสหภาพ (union catalogues) และเรื่องหนังสือชุดต่าง ๆ

ตอนปลายดีปตาของการประชุมใหญ่ ได้มีการพาเที่ยว เพื่อให้บรรณารักษ์ได้ไปเยี่ยมห้องสมุดนครเม็กซิโกที่สำคัญดีแห่ง มีหอสมุดแห่งชาติอันน่าชมเพียบพร้อมไปด้วยเอกสารอันดีค่า และหนังสือสมัยอาณานิคม หอสมุดนี้ได้ดัดแปลงใหม่เมื่อไม่นาน และเพิ่งเปิดห้องอ่านหนังสืออีกตามเดิม ห้องสมุดธนาคารแห่งเม็กซิโกเป็นเด่นที่สุดในเรื่องหนังสือและอนุสาวรีย์ทางเศรษฐกิจ และอุดมด้วยนิพนธ์ภาษาต่าง ๆ ห้องสมุดกระทรวงการคลังก็น่าดูมาก เพราะแสดงให้เห็นความแตกต่างของสมัยใหม่และสมัยเก่า ห้องอ่านหนังสือห้องหนึ่งนั้นเปิดเมื่อหลายปีมาแล้ว แสดงให้เห็นแบบห้องสมุดเอดคองเรียตในเม็กซิโก ส่วนอีกห้องเปิดเมื่อปี ๑๙๕๖ เป็นแบบสมัยใหม่ทุกอย่าง การจัดให้แสงสว่างแบบพิเศษนี้

เครื่องปรับอากาศ และโต๊ะอ่านหนังสือ ปรับได้ตามความต้องการของผู้อ่าน บรรดาบรรณารักษ์เม็กซิกันต่างพากันคิดใจในเครื่องเรียงบัตรหมุนด้วยไฟฟ้าของห้องสมุด ห้องสมุดเบนจามินแฟรงกลิน ของสำนักข่าวดาร์อเมริกัน เป็นตัวอย่างอันดี ในการจัดดำเนินการห้องสมุดอันมีสมรรถภาพเป็นแบบฉบับของสหรัฐ วิธีการปฏิบัติอีกหลายอย่างของห้องสมุดนี้เป็นของใหม่ต่อบรรณารักษ์เม็กซิกัน.

คุณอารี นันตศิริ และคุณสะอาด เปี่ยมพงศ์สานต์ ดาราโทรทัศน์
ได้ไปให้ความร่วมมือกับการทนายปัญหาของสมาคมห้องสมุด ในงาน
สวนสนุกกรุงเทพ ฯ ณ สวนอัมพร

เพื่อนแท้

โดย...ทรรศनिया ศิลลวิสุทธิ์

เพื่อที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข มนุษย์เราย่อมจะมีเพื่อนแท้สักคนหนึ่ง สำหรับปรึกษาหารือเมื่อเกิดปัญหา สำหรับปรึกษาเมื่อมีความทุกข์ หรือสำหรับปลดปล่อยใจให้จิตใจผ่อนคลายความตึงเครียด แต่เพื่อนแท้คุณลักษณะดี พร้อมทุกอย่างนั้นหายากเหลือเกิน ดมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าทรงนิพนธ์ไว้ในพระราชนิพนธ์ เรื่อง อามุหะชัน ว่า—

เพื่อนกันฉันมิตร	แห่งหนึ่ง
ห่างหายหลายหมื่นปี	มากได้
เพื่อนตายถ้ายาแทน	วาอาคม
หายากฝากผีไว้	ยากแท้จากหา

เกือบทุกคนที่ได้เคยอ่านพระราชนิพนธ์บทนี้จะไม่นึกคิดคำนึงเลย จึ่งอยู่ปัจจุบันโลกแคบลง ประชาชนทั่วโลกได้มีโอกาสติดต่อกันได้มากยิ่งขึ้น แต่เพื่อนแท้ก็ยังหายาก เพราะว่าเหตุการณ์ของโลกยังยุ่งเหยิงมากขึ้นตามลำดับความขัดแย้งของมนุษย์ แต่เดี๋ยวก็นึกถึงความสุขเพื่อชีวิตตัวเอง จนบางครั้งลืมคำนึงถึงความทุกข์ของเพื่อนมนุษย์ที่อยู่รอบข้าง คุณด้วยกับว่ามนุษย์ทั้งโลกจะถอยกลับไปอยู่ในยุคดึกดำบรรพ์ ในสมัยที่ผู้มั่งคั่งเท่านั้นจึ่งจะมีชีวิตอยู่ได้ จึ่งอยู่ปัจจุบันคนเราได้ชื่อว่าฉลาดเฉลียว รู้จักประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ตนเองมากกว่าคนสมัยโบราณ เมื่อมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นแล้ว ความสัมพันธ์ทางใจระหว่างมนุษย์

ก่อนมนุษย์ยังด้อยดงทุกที การอยู่กันอย่างแออัดยัดเยียดจะไม่มีประโยชน์อะไรเลย
 กลับจะเป็นโทษเสียด้วยซ้ำ แต่ทุกคนในกลุ่มนั้น ๆ ต่างก็จะพากันรู้สึกว่า ตนเองนั้นเหนื่อย
 อยู่แต่จำพังโดยแท้ ไม่มีเพื่อนคู่คิดปรึกษาหารือเมื่อจะทำกิจการต่าง ๆ ให้รู้สึกว่าเหนื่อยนัก

แต่เขาเหล่านั้นจะไม่รู้สึกเช่นนั้นเลย ถ้าเขามีความสนใจในการอ่านสักนิด เพราะ
 “หนังสือที่ดี” นั้นเตรียมพร้อมอยู่เต็มอู่ที่จะเป็นเพื่อนตายของเขา โอลิเวอร์ โกลด์สมิท
 กล่าวว่า “ตอนที่ข้าพเจ้าหยิบหนังสือ ๆ มาอ่านนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ข้าพเจ้าได้รับ
 การแนะนำใหรู้จักเพื่อนใหม่คนหนึ่ง แต่เมื่ออ่าน ๆ ไปจนจบเล่ม ข้าพเจ้าเข้าใจว่าได้พบ
 กับเพื่อนเก่าที่จากกันไปนาน” ย่อมเป็นที่ยอมรับกันอยู่ทั่วไปแล้วว่าหนังสือเป็นเพื่อนที่ดีสุด
 ของคนเรา เมื่อเราเกิดมีความสงสัยในปัญหาต่าง ๆ หนังสือก็จะเป็นผู้แนะนำที่ดี เมื่อเรา
 เกิดความทุกข์หนังสือจะกลายเป็นผู้ให้กำลังใจที่นำชื่นใจ ผู้ใดที่เลือกหนังสือที่ดีเป็น
 เพื่อนตายย่อมจะไม่ผิดหวัง เพราะหนังสือที่ดีนั้นย่อมบันทึกเอาเรื่องราวตลอดจนความรู้ที่
 นักคิดของคนรุ่นก่อน ๆ ไว้ หนังสือที่ดีย่อมเป็นมรดกล้ำค่าที่นักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ได้ทิ้ง
 ไว้ให้แก่คนรุ่นหลัง ๆ และมรดกนั้นจะตกทอดกันต่อไป คล้ายกับเป็นของขวัญที่
 บรรพบุรุษมอบให้แก่ลูกหลานที่จะถือกำเนิดมาในอนาคต มีผู้เปรียบหนังสือว่าเหมือนกับ
 เรือซึ่งได้ผ่านห้วงมหาสมุทรอันกว้างใหญ่ คือ เวลามา เพราะฉะนั้นผู้ที่สนใจในการอ่าน
 หนังสือดี ๆ จะได้ประสบการณ์จากชีวิตจากหนังสือเหล่านั้น ถ้าใครที่ได้จากการอ่านหนังสือ
 ดี ๆ นั้นมีมากมายจนสุดจะคณานับ เมื่อหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านสักเล่มหนึ่งจะรู้สึกว่าได้
 ท่องเที่ยวไปเห็นชีวิตต่าง ๆ ได้มีโอกาสร่วมเที่ยวกับชีวิตของเราเอง และชีวิตของตัวละคร
 ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเป็นโอกาสอันดีที่เราจะปรับปรุงชีวิตของเราให้ดีขึ้น

เมื่อคุณค่าของหนังสือมีมหาศาลเช่นนั้น ก็ขอให้พวกเราชาวไทยทุกคนหันมาสนใจ
 ในการอ่านหนังสือ เพราะท่านย่อมทราบอยู่แล้วว่าปัจจุบันนี้ เราเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ
 ของชีวิตประจำวันอย่างน่าเวียนศีรษะอย่างไร ดังนั้นขอให้เปิดโอกาสให้หนังสือได้มีส่วน
 ช่วยท่านขบคิดปัญหาต่าง ๆ นั้นเถิด ท่านจะรู้สึกเบาใจ และไม่รู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อได้จับ
 อ่านหนังสือดี ๆ แต่ท่านจะไปหาหนังสือที่ดีตามความประสงค์ของท่านได้จากไหน เมื่อท่าน

ไม่สามารถจะแบ่งเงินไปซื้อหนังสือราคาแพงได้ ก็ขอได้โปรดให้ห้องสมุดประชาชนได้มีโอกาสรับใช้ท่านบ้าง ห้องสมุดประชาชนนั้นอยู่ทั่วไปตามจังหวัด และอำเภอต่าง ๆ ท่านมีสิทธิ์ที่จะเป็นเจ้าของ และมีสิทธิ์ที่จะใช้ห้องสมุดต่าง ๆ เหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

ห้องสมุดแต่ละแห่งย่อมเป็นสถานที่รวบรวมหนังสือดี ๆ และจัดหนังสือเหล่านั้นอย่างมีระเบียบ เพื่อสะดวกแก่การใช้ของท่านผู้อ่าน มีผู้เปรียบเทียบกับห้องสมุดนั้นเป็นเสมือนมหาวิทยาลัยของประชาชน เพราะเป็นที่สะสมตำราต่าง ๆ ชนิดที่นักปราชญ์และผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาแขนงต่าง ๆ ของโลกบันทึกเอาไว้ เมื่อท่านย่างเท้าเข้าไปในห้องสมุดแห่งใดแห่งหนึ่ง ท่านจะรู้สึกเสมือนได้เดินไปในมหาวิทยาลัยที่สามารถจะประกาศความรู้ทุกอย่างตามความต้องการ และความสามารถของท่าน ท่านจะได้รับความเพลิดเพลินจากรูปภาพ และคำบรรยายในหนังสือเหล่านั้น และจะได้ความรู้ ไปโดยไม่รู้ตัว ผู้ที่ได้อ่านมากเรียนมากท่านนั้นจึงจะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างดี และมีชีวิตอย่างมีความสุข บุคคลเหล่านั้นไม่เพียงแต่จะช่วยตัวของเขาเองให้รอดพ้นจากความทุกข์ เขายังมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และต้องการที่จะช่วยเพื่อน ๆ ที่อยู่รอบข้างของเขาให้ได้รับความสุขด้วย เพราะผู้ที่อ่านหนังสืออย่างกว้างขวางมีโอกาสที่จะศึกษาชีวิตมากกว่าบุคคลอื่น ถ้อยคำและความคิดดี ๆ ในหนังสือจะสอนไม่ให้เขาเป็นคนเห็นแก่ตัว เข้าใจธรรมชาติวิสัยของมนุษย์ และมีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไปการสละเวลาอ่านหนังสืออย่างน้อยวันละ ๒ ชั่วโมง จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับการพักผ่อนมากขึ้น เพราะในระยะเวลา ๒ ชั่วโมง เราสามารถจะปลดปล่อยจินตนาการให้ต้องดอยไปกับความคิดต่าง ๆ ที่บรรยายมาเป็นตัวอักษร หรือรูปภาพ และในขณะที่ร่างกายและจิตใจจะได้รับการพักผ่อนอย่างแท้จริง

บางท่านอาจสงสัยว่าในเมื่อห้องสมุดมีหนังสือออกมากมายเช่นนั้น หนังสือต่าง ๆ ก็คงจะดับดับกันไปหมด หามิได้ ห้องสมุดทุกแห่งย่อมมีระบบของการจัดหมวดหมู่หนังสือเหล่านั้น หรือระบบของการวางหนังสือ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้อ่าน เมื่อท่านเข้าไปในห้องสมุดแห่งหนึ่ง แต่ไม่เข้าใจระบบการจัดหนังสือของห้องสมุดนั้น และไม่สามารถ

จะหาหนังสือที่ท่านต้องการได้ ขอให้ไต่ถามบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่งของห้องสมุด เขาจะให้ความช่วยเหลือแก่ท่านเป็นอย่างดี จะช่วยจัดหาหนังสือที่ท่านต้องการ หรือถ้าห้องสมุดนั้นไม่มีหนังสือเล่มนั้นอยู่ บรรณารักษ์ หรือ เจ้าหน้าที่แนะนำให้ท่านทราบ ว่า ท่านจะหาหนังสือนั้นจากห้องสมุดแห่งใดบ้าง และถ้าทำได้ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดแห่งใดบ้าง และถ้าทำได้ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดก็อาจจะติดต่อขอยืมหนังสือเล่มนั้น ๆ มาจากห้องสมุดแห่งอื่นมาให้แก่ท่าน นับว่าเขาพยายามที่จะบริการความสะดวกแก่ผู้อ่านจนสุดความสามารถ และห้องสมุดก็เป็นศูนย์กลางของการอ่านหนังสือ ที่ท่านจะค้นหาหนังสือแขนงต่าง ๆ มาอ่านตามความสนใจของท่าน

เด็ก ๆ ของเราน่าจะได้รับการอบรมให้รักการอ่านหนังสือ ให้รู้จักเลือกหนังสืออ่าน บ้าน โรงเรียน และห้องสมุดทั่ว ๆ ไป ควรร่วมมือกันจัดทำบริการ “การแนะนำในการอ่าน” ผู้ใหญ่มักจะเป็นตัวอย่างอันดีของเด็ก ในการแนะนำแนวการอ่านนั้นจะต้องทราบถึงความสนใจในการอ่านของเด็กวัยต่าง ๆ ดังนี้ คือ—

สนใจในหนังสือรูปภาพ ความสนใจนี้เด็กจะมีมาตั้งแต่เด็ก ๆ และจะมีมาจนถึงอายุ ๘ ขวบ หรือ ๙ ขวบ ในระยะที่เด็กมีอายุ ๘ ขวบนี้ เด็กจะเริ่มสนใจหนังสือเกี่ยวกับธรรมชาติ เมื่อเขามีอายุ ๖ ขวบ และ ๗ ขวบ เขาจะสนใจหนังสือที่เกี่ยวกับเทพนิยายต่าง ๆ และอายุ ๘ ถึง ๙ ขวบ ความสนใจในหนังสือเหล่านี้จะจนถึงขีดสุด ครู ผู้ปกครอง หรือ บรรณารักษ์ควรจะหาหนังสือนิยายต่าง ๆ มาไว้ให้เด็ก เช่น หนังสือนิยายของ ฌีรีม หรือของ แฮน คริสเตียน แอนเดอร์สัน เป็นต้น

อายุสิบขวบเด็กยังสนใจเทพนิยายอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กผู้หญิง ส่วนเด็กผู้ชายก็มักจะสนใจในเรื่องราวและขนบธรรมเนียมประเพณีของต่างประเทศ ครู หรือบรรณารักษ์ ควรจะจัดหาหนังสือประเภทนี้ให้เด็กอ่าน ซึ่ง ได้แก่เรื่อง ไซดัล เป็นต้น จากหนังสือประเภทนี้เด็ก ๆ จะได้เรียนทั้งประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ไปด้วย หนังสือจำพวกดังประติษฐานและเครื่องจักร เครื่องยนต์ต่าง ๆ ก็มักอยู่ในความสนใจของเด็กวัยนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กผู้ชาย มีผู้แนะนำให้จัดหาหนังสือประเภทข้อประวัติศาสตร์นี้ ๆ และหนังสือนิยาย

ด้วย เช่น เรื่อง โรบินฮู้ด เป็นต้น เพราะวัยนั้นเป็นวัยที่เด็ก ๆ เริ่มมีความสนใจและ
 บูชาวีรกรรมต่าง ๆ ความสนใจในช่วงประวัติดำเนินไปสู่การศึกษาประวัติศาสตร์ ดนใจ
 และบูชาวีรกรรมต่าง ๆ ความสนใจในช่วงประวัติดำเนินไปสู่การศึกษาประวัติศาสตร์
 ดนใจที่จะศึกษาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีวีรบุรุษเหล่านั้นเกี่ยวข้องด้วย

อายุ ๑๑ ขวบ เด็ก ๆ มักจะสนใจหนังสือประเภทการ์ตูน เรื่องดัดแปลงง่าย ๆ
 เด็กผู้ชายมักจะสนใจหนังสือเกี่ยวกับเรื่องผจญภัย และเรื่องดัดแปลงมากกว่าเด็กผู้หญิง ซึ่ง
 จะสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวของชีวิตภายในบ้าน

อายุ ๑๒ ขวบ ระยะนี้ความสนใจในการอ่านหนังสือ ของเด็กชายและเด็กหญิง
 ต่างกันมาก เด็กชายมักจะชอบชีวประวัติของวีรบุรุษ ส่วนเด็กหญิงเริ่มสนใจหนังสือนวนิยาย
 ผู้ใหญ่จะต้องเลือกหนังสือให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

ที่กล่าวมานั้นเป็นตัวอย่างความสนใจของเด็กวัยต่าง ๆ อย่างย่อ ๆ การอบรมให้
 เด็กมีนิสัยรักการอ่านหนังสือนั้นเป็นของสำคัญมาก เด็กที่ได้รับการอบรมให้รักการอ่าน
 หนังสือมาอย่างดีแล้ว ย่อมรู้จักเลือกหนังสือที่ไม่เป็นภัยต่อจิตใจของตน

ดังนั้นจะเห็นว่า หนังสือที่คนนั้นยอมเป็นมิตรแท้ของเราเสมอ ผู้ใดที่สนใจหา
 หนังสือดี ๆ อ่านจะรู้ ดึงได้ดังสัตว์กับบัณฑิตทั้งในอดีตและปัจจุบัน การสมาคมกับผู้
 เป็นบัณฑิตย่อมจะทำให้ผู้นั้นเป็นบัณฑิตไปด้วย สมดังพุทธภาษิตที่กล่าวว่า “คบคนพาด
 พาดพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล”

ข่าวจากแผนกประชาสัมพันธ์

นับตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๐๑ กิจกรรมที่แผนกประชาสัมพันธ์ได้จัดทำมาแล้ว และ
จะทำต่อไป แบ่งได้ดังนี้.—

๑. รายการวิทยุ ออกอากาศต้องตงานี้ คือ.—

สถานีวิทยุศึกษา สำหรับสถานีวิทยุแห่งนี้ ได้รายการเป็นประจำแก่ดมาคม
ทุกคืน ออกอากาศครั้งละ ๑๔ นาที ทุกวันศุกร์ที่ ๔ ของเดือน เวลาค ๑๘.๐๕—๑๘.๒๐ น.
กำหนดรายการตลอดปี พ.ศ. ๒๕๐๑ มีดังนี้.—

๒๘ ก.พ. ๒๕๐๑ ได้ออกอากาศไปแล้ว ชื่อบทความว่า “ห้องสมุดโรงเรียนใน
ประเทศญี่ปุ่น” ครั้งต่อไป จะมีตามวันต่อไปนี้.—

๒๘ มี.ค. ๒๕๐๑

๒๕ เม.ย. ๒๕๐๑

๒๓ พ.ค. ๒๕๐๑

๒๗ มิ.ย. ๒๕๐๑

๒๕ ก.ค. ๒๕๐๑

๒๒ ส.ค. ๒๕๐๑

๒๖ ก.ย. ๒๕๐๑

๒๔ ต.ค. ๒๕๐๑

๒๘ พ.ย. ๒๕๐๑

๒๖ ธ.ค. ๒๐๕๑

สถานวิทยุ ท.ท.ท. ออกอากาศภาคเช้าวันอาทิตย์ที่ ๓ ของเดือน เวลา ๘.๐๐—

๘.๔๕ น. สำหรับรายการนี้ ผู้จัดรายการให้ชื่อว่า “คุยกันเรื่องหนังสือ” มีความมุ่งหมายว่า.—

๑. ชักชวนให้ผู้ฟังมาอ่านหนังสือกันมาก ๆ

๒. หยิบหนังสือที่เห็นว่ามีอะไรดี ๆ (ในทรรศนะของผู้จัดรายการ) มาคุยกัน เพื่อเป็นการแนะนำหนังสือใหม่ ๆ ต่อผู้ฟัง หรือนำหนังสือเก่าที่ยังคงใหม่อยู่เสมอมาเล่าสู่กันฟังอีกครั้ง

การจัดรายการ “คุยกันเรื่องหนังสือ” นี้ ผู้จัดรายการอยากจะทำตามแบบที่เรียกกันในภาษาอังกฤษว่า Book Talk (ไม่ใช่ Book Review) ฉะนั้นไม่ได้ตั้งใจจะมาเล่ารายละเอียดของหนังสือทุกเล่มให้ผู้ฟัง หากตั้งใจหยิบเอาแต่ปมเด่น ๆ หรือข้อคิดดี ๆ ในทรรศนะของผู้จัดรายการ) มาพูดเพื่อเป็นการช่วยผู้ฟังให้อยากไปอ่านหนังสือเล่มนั้น ๆ เอง หรือถ้าผู้ฟังได้อ่านหนังสือเล่มนั้นมาแล้ว ในขณะที่ฟังอาจจะเกิดความคิดเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โต้เถียงคัดค้านอยู่ในใจ หรือกับผู้อื่นใกล้เคียง (หรือยิ่งกว่านั้น อาจจะอยากมาแสดงความคิดเห็นกับผู้จัดรายการเองก็ได้) ผู้จัดรายการเชื่อว่าคงจะช่วยทำให้ออกความเห็นบ้างไม่มากนักน้อย

อนึ่งจริง ๆ การจัดทำ Book Talk ในชั้นเรียนหรือในห้องปฐกถา ซึ่งนอกจากผู้ฟังจะได้ฟังเรื่องหนังสือแล้ว ยังได้เห็นทั้งหน้าตาท่าทางผู้พูด ได้ดูหนังสือ และได้ฟังทั้งหน้าเสียงน้อยแตกต่างกันกับการจัดรายการ Book Talk ทางวิทยุกระจายเสียง ซึ่งผู้พูดจะสนใจผู้ฟังได้ก็ด้วยเพียงหน้าเสียงดำเนินพูดเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ผู้จัดรายการจึงได้พยายามที่จะทำรายการนี้ไม่ให้หนักตมตมหนัก เพื่อที่ผู้ฟังจะได้ไม่เบื่อเร็วเกินไป และมีความสนใจที่จะติดตามรายการนี้พอสมควร ผลของรายการจะเป็นอย่างไร ผู้จัดรายการยังไม่อาจทราบได้ เพราะเป็นครั้งที่จัดรายการชนิดนี้ครั้งแรก จึงขอถือเป็นการชิมดวง ถ้าผู้ฟังพึงพอใจ หรือมอง

เห็นว่าพอจะมีอะไรดี ๆ อยู่บ้างเหมือนกัน รายงานนี้จะคงดำเนินต่อไป หรือถ้าผู้ฟังเห็นว่า
ยังมีสิ่งบกพร่อง ซึ่งควรดัดแปลงแก้ไขให้ดีขึ้นอย่างไร และมีใจกรุณาตั้งคำถามหาฉันยัง
ผู้จัดทำรายงานก็จะเป็นพระคุณยิ่ง และจะเป็นการช่วยต่อชีวิตให้รายงานนี้ยืนยาวไปได้อีก

พูดมานานแล้ว ยังไม่ได้เรียนให้ท่านต๋ามชักรบว่ารายการ “คุยกัณเร่องหนังกัณ”
 นี้ ได้ออกอากาศครั้งแรกแล้ว เมื่อเข้าวันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ เวลา ๙.๐๐—
 ๙.๔๕ น. หนังกัณนำมาพูดในวันนั้นรวม ๕ เด่มด้วยกัน

๓. “เราขอเคช” โดยกาญจนา นาคนนท์ เป็นหนังสือสำหรับเด็ก ซึ่งผู้เขียนได้วาดชีวิตของเด็กชายเคช คงพันท์ ซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง จากชีวิตของเด็กไทยธรรมดา อย่างน่าอ่านและเร้าใจ ดำนวนเรียบ ๆ และชีวิตธรรมดา ๆ ของครอบครัวคงพันท์ จะจูงใจผู้อ่านให้เข้าถึงหัวใจของเรื่อง

๒. “ผู้ดี” โดย ดอกไม้ดี เรื่องของ “ดอกไม้ดี” ย่อมคงดีชั้นมิวัโรยอยู่ใน
ในความรู้สึกของผู้อ่าน เช่นเดียวกับบุคคลผู้ใดชื่อว่าเป็น “ผู้ดี” ย่อมคงความเป็น “ผู้ดี”
อยู่ทุกกาลเวลา เหตุการณ์และโอกาส ดัง “วิมล” ตัวเอกของเรื่องนี้

๓. “ดูไฟไหม้” โดย อินทนนท์น้อย ท่านที่เบื่อความแออัดของพระนคร
คงพอใจที่จะติดตาม เจ้า เด็กชายชาวกระเหรี่ยงและเด็กชายชาวกรุงไปชมเขาดำเนาไฟ
ผจญภัยอันน่าตื่นเต้นหวาดเสียวในท่ามกลางป่ากว้าง ซึ่งระคนด้วยความงดงามของธรรมชาติ
อันบริสุทธิ์ และความพิโรธร้ายของบรรดาเจ้าป่า เจ้าเด็กชายชาวป่าจะได้นำท่านผู้อ่านไป
รู้จักกับอีกมุมหนึ่งของชีวิตที่น่าตื่นตาตื่นใจ

๕. “จากดวงใจ” โดย คีตกวี จ. มงคลขจร และคำพิศ บางท่านถือว่า คนตรีคือ
 สิ่งซึ่งปลอบประโลมใจในยามทุกข์ และช่วยเสริมสุขในยามเบิกบาน ประวัติชีวิตและงานของ
 นักดนตรีเอกของโลก ซึ่งผู้เขียนได้นำมาเสนอแก่ท่านผู้อ่านในรูปชีวิตของปวงชนธรรมดา

อย่างเรา ๆ ซึ่งมีทั้งอารมณ์รัก โกรธ หด เศร้า ฯลฯ จะช่วยให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจถึงจิตใจของนักดนตรี และมีความซาบซึ้งในดนตรียิ่งขึ้น

๕. “ขวัญใจ ฉันทะรักเธอเสมอ” โดย นายคำรา ณ เมืองใต้ อานุภาพของความรักจะใหญ่ยิ่งเพียงไรนั้น ขอยกคำพูดของพระเอก ผู้เทิดทูนความรักเหนือสิ่งใดก็ตาม เกี่ยวกับหญิงยอดรักของเขาดังนี้ “ความรักนั้นทำให้สิ่งต่าง ๆ กลายเป็นตัวเดชะศูนย์ไปหมด บรรดาสิ่งต่าง ๆ มีความจรรโลงใจแก่กัน คนตรีไฟเรดสร้างมโนคติกันเขียน นวนิยาย สร้างละคร ละครสร้างดนตรี ดนตรีสร้างนาฏกรรม นาฏกรรมสร้างภาพปั้น ภาพเขียน ศิลปะเหล่านี้ช่วยกันสร้างอานุภาพซึ่งกันและกัน แต่ถ้าไม่มีความรักคอยประคับประคอง สิ่งเหล่านี้ก็เกิดขึ้นไม่ได้” นี่แหละคือ อานุภาพแห่งความรักจาก “ขวัญใจ ฉันทะรักเธอเสมอ” นอกจากนี้จะพาท่านผู้อ่าน ให้ซาบซึ้งในมหิทธานภาพของรักอันบริสุทธิ์แล้ว ยังจะเป็นเสมือนกุญแจทองซึ่งจะไปไขประตูโลกแห่งวรรณคดีไทยออกต้อนรับท่านอีกด้วย

รายการควรที่ต้องของ “คุณกนกเรื่องหนึ่งดี” นี้ ออกอากาศในเช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๖ มีนาคม เวลา ๙.๐๐—๙.๔๕ น. และครั้งต่อไปในเวลาดังกล่าวของทุก ๆ อาทิตย์ที่ ๓ ของเดือน เช่น ครั้งที่ ๓ ก็จะเป็นเช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๐ เมษายน เป็นต้น ส่วนวิธีดำเนินรายการนั้นคงจะได้ยกย่องดัดแปลงไปหลาย ๆ แบบ เพื่อให้ไม่ซ้ำซากน่าเบื่อ แต่เนื้อหาสำคัญนั้นจะคงจำกัดให้อยู่ในวงของหนึ่งดี

๒. การออกงานจัดรายการทนายปัญหา สำหรับเยาวชนในงานสวนสนุก ซึ่งจะจัดให้มาชน ระหว่างวันที่ ๑๕—๑๖ มีนาคม ๒๕๐๓ (ข่าวเขียนในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๐๓) รายการนี้เป็นกิจกรรมที่แผนกประชาสัมพันธ์ ร่วมกับคณะกรรมการของสมาคมห้องสมุด ฯ ดำเนินการจัดจุดมุ่งหมายของการจัดรายการนี้ คือ—

๑. ทำการประชาสัมพันธ์สมาคมห้องสมุด ฯ ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายยิ่งขึ้น
๒. ชักชวนเยาวชน (และผู้ใหญ่) ให้สนใจในการอ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น รายการที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ๆ นั้นจะมี

๑. การเล่านิทาน และถามปัญหาเกี่ยวกับนิทานเรื่องนั้น ๆ รายการสำหรับเด็ก
เด็กกำหนดผู้มีสิทธิ์ตอบปัญหาอายุไม่เกิน ๘ ปี

๒. ปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ รายการสำหรับเด็กโต ไม่จำกัดอายุ จะจัด
คำถามให้ผู้อยู่ในวงเรื่องหนังสือ หนังสือฉบับปัจจุบันและหนังสืออันใดชื่อว่าวรรณคดี

๓. ปัญหาทั่วไป รายการสำหรับเด็กโตเช่นเดียวกัน คำถามของปัญหาทั่วไป
ไม่มุ่งจำกัด อาจจะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ทั้งนั้น ที่คิดว่าจะเป็นที่น่าสนใจของเยาวชน

๔. Child Talent คือ จัดชั่วโมงให้เด็ก ๆ ที่มีความสามารถทางหนึ่งทางใด
ได้ นอกจากนี้ นายกสมาคม ได้ติดต่อเชิญคุณจำนง รังติกุล กับคณะไท่ ทวี ซึ่งได้
เคยจัดรายการทายปัญหาทางวิทยุและโทรทัศน์มาร่วมรายการกับเราด้วย เพื่อจะช่วยให้ราย-
การของเราครึกครื้นขึ้น.

รณิawan อินทรกำแหง

คุณตาเรศ ศาตะจันทร์ กับพี่ท้อม หรั่ง ดำรงโทรทัศน์ทั้งคู่ ได้ไปช่วยร่วมสนุกกับเวทีทายปัญหา
ที่สมาคมห้องสมุด เป็นผู้จัดไปร่วมในงานสวนสนุก ณ สวนอัมพรด้วย

ข่าวห้องสมุด

การปรับปรุงห้องสมุดของคุรุสภา

คุรุสภาได้ตั้งอนุกรรมการขึ้น เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับปรุงห้องสมุดคุรุสภาคือ

๑. นายต้น สุมิตร	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายเชอ ดำริมาน	อนุกรรมการ
๓. นางถาวรบุญเจือ องค์ประดิษฐ์	อนุกรรมการ
๔. นางแม่นันดา ชวติค	อนุกรรมการ
๕. นางดอangk วัจกาด	อนุกรรมการและเลขานุการ

ห้องดนตรีของหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท แก่หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น หอสมุดกลางจะใช้จ่ายเงินจำนวนนี้จัดตั้งห้องดนตรีขึ้น มีความมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้และความบรรเทิงทางดนตรีอย่างกว้างขวางแก่นิสิต และอาจารย์ ช่วยทำให้รสนิยมในการฟังดนตรีสูงขึ้น ตลอดจนตั้งเตรียมการใช้แผ่นเสียงประกอบการศึกษา และการศึกษาเรื่องดนตรีโดยเฉพาะ

ห้องดนตรีของหอสมุดกลาง จะใช้เนื้อที่ห้องคอนนอกของห้องโถงทัศนศึกษา บนชั้นที่สาม และจะเส่นอบริการดังนี้—

๑. เปิดจานเสียงเพลงต่าง ๆ ให้ฟัง โดยจัดรายการเป็นรายชั่วโมงไป เพลงต่าง ๆ จะจัดตามคำขอบ้าง และจัดเพลงที่มีคุณค่าสูงส่งดับกันไป ผู้ฟังจะนั่งฟังได้ภายในห้องดนตรี ซึ่งจะจัดให้มีเก้าอี้อย่างสบายให้นั่ง

๒. สำหรับผู้ที่ต้องการฟังดนตรีเฉพาะตัว ก็สามารถจะใช้เครื่องเล่นจานเสียงอีก
เครื่องหนึ่ง ซึ่งมีเครื่องใส่หูฟังเป็นพิเศษ จะจัดให้มี ๒ เด็กฟังได้ตามใจชอบ

๓. คนครเพื่อการศึกษาสำหรับนิสิตที่ศึกษาเรื่องดนตรี จะจัดให้เป็นพิเศษ
มีหนังสือทางดนตรี โน้ตเพลงให้ศึกษา ตลอดจนจัดภาพนักดนตรีที่มีชื่อเสียงไว้ให้ชม

๔. แผ่นเสียงอื่น ๆ ที่จะจัดให้มีในห้องดนตรีด้วย คือ แผ่นเสียงสำหรับเรียน
ภาษาต่างประเทศ ดุริยพิทยาสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ของต่างประเทศ วิทยุอธิบาย วิทยุเดินทาง
บทละครภาษาอังกฤษที่มีชื่อเสียง ฯลฯ เป็นต้น

ห้องดนตรีนี้กำหนดเปิดในต้นปีการศึกษาหน้า คือในราวเดือนมิถุนายน ๒๕๐๓

สำนักแถลงข่าวอังกฤษย้ายห้องสมุดดนตรีและห้องหนังสือ

สำนักแถลงข่าวอังกฤษได้ย้ายห้องสมุดดนตรี และห้องอ่านหนังสือจากตึกนายเลิศ
ถนนเจริญกรุง มาอยู่ที่ทำการใหม่ ณ ถนนดินสอ คอนกรีตถาวรถนนเลขที่ ๔๕๗/๒ และ
เปิดให้ประชาชนเข้าใช้ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ เป็นต้นไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกาศรับสมัครเข้าศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ประกาศรับสมัครเข้าศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์
สำหรับปีการศึกษา ๒๕๐๓ มีระเบียบการรับสมัครดังต่อไปนี้.—

คุณสมบัติของผู้สมัคร

๑. ผู้สมัครเข้าศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ต้องมีความรู้สอบไล่ได้ปริญญา
บัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอื่น หรือ

๒. มีพจนานุกรมสอบไล่ได้ชั้นปีที่ ๒ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. มีพจนานุกรมสอบไล่ได้อุปริญญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถ้าสำหรับผู้ที่มีความรู้เทียบเท่าอนุปริญญา เช่น ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม เป็นต้น จะต้องสอบเทียบความรู้นอกหลักสูตรปีที่ ๒ เสียก่อน จึงจะเข้าศึกษาได้

๔. ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย

การรับสมัคร

ผู้สมัครจะขอใบสมัครและยื่นได้ ณ แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ตึกหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ชั้นบน) ตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๓ ในเวลาราชการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะรับสมัครผู้ที่ประสงค์เข้าศึกษาไม่เกิน ๓๐ คน ถ้ามีผู้สมัครเกิน ๓๐ คน จะสอบคัดเลือกเมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรับเข้าเป็นนิสิตแล้ว จะต้องปฏิบัติตามระเบียบการเข้าเรียนและอัตราค่าธรรมเนียมเรียนของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และต้องชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เช่นเดียวกับนิสิตคณะอักษรศาสตร์

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานหนังสือ

แก่ห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ

ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานหนังสือ “พระพุทธรูปปางต่าง ๆ” ซึ่งได้โปรดเกล้า ฯ ให้พิมพ์ชนพระราชทานเป็นที่ระลึกในงานพระราชกุศลราชคฤหมงคล ขึ้นพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันที่ ๓๓ ตุลาคม ๒๕๐๐ แก่ห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ รวม ๓๐ เล่ม

กระทรวงศึกษาธิการรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง ด้วยผลแห่งพระราชกุศล ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงอภิบาลรักษาให้ทรงพระเจริญด้วยพระชนมายุยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญปราศจากสรรพทุกข์วันตราย แม้พระราชประสงค์จ้านงหมายในอรรถประโยชน์อันใด ขอให้ทรงสัมฤทธิ์ผลสมพระราชประสงค์ทุกประการเทอญ

ข่าวสมาชิก

นายทองอิน วัดเพ็ญ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้รับทุนขององค์การ การศึกษาสหประชาชาติ ให้ไปศึกษาที่นิวซีแลนด์ ขณะกำลังดูงานอยู่ที่อินเดีย ได้ส่งจดหมายมาจาก Hortel Broadway New Delhi ว่า

“ผมจากนิวซีแลนด์ไปอยู่ที่อินเดีย เป็นเวลาเกือบสองเดือนแล้ว วางแผนการตั้งข่าวมาให้ทราบเป็นเวลานาน ต้องขออภัยอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย ทุกอย่างดำเนินไปตามกำหนดการ คือ เมื่อผมเรียนจบและสอบได้ได้ตามหลักสูตรของโรงเรียนห้องสมุดในนิวซีแลนด์แล้ว เขาก็ให้ออกปฏิบัติงานตามห้องสมุดต่าง ๆ อีก ๓ เดือน ต่อจากนั้นเดินทางกลับผ่านกรุงเทพ ฯ ไปเดลี เวลานี้คุณและปฏิบัติงานอยู่ที่ Delhi Public Library ซึ่งเป็น Pilot Project ของ Unesco ในโอกาสเดียวกันนี้ดูงาน Rural Reconstruction และ Community Development ด้วย ผมได้ออกตระเวนไปรอบ ๆ เดลี กับ Bookmobile บ่อย ๆ สนุกดีเหมือนกัน”

ผมกำหนดเดินทางกลับถึงกรุงเทพ ฯ ในตอนเช้าวันที่ ๑๔ มีนาคมนี้

*คุณศรีทอง ดีพงษ์ อาจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งเดินทางไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยอินดีแอนาสหรัฐอเมริกา ได้เดินทางกลับมาถึง เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ค.ศ. นี้ พร้อมด้วยปริญญา M.A. in Library Science ได้ข่าวว่าคุณศรีทอง จะถูกส่งไปประจำที่วิทยาลัยบางแห่งในเร็ว ๆ นี้

ห้องสมุดโรงเรียน

โดย แม้นมาส ขวลิต อ.บ., M.A. in Library Science.

หนังสือเล่มนี้โรงเรียนทุกแห่งควรมีไว้ เพื่อใช้จัดวางห้องสมุดในโรงเรียน และแนะนำนักเรียนให้รู้จักการจัดห้องสมุดขึ้น คำแนะนำทำไว้อย่างละเอียดและง่าย อาจนำไปใช้ในการจัดห้องสมุดประเภทอื่นก็ได้ด้วย ในตอนท้ายยังมีคัพพบัญญัติที่ใช้ในวิชาบรรณารักษศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เล่มกระตัดรัด มีทั้งปกอ่อนและปกแข็ง ปกแข็งราคา ๒๐ บาท ปกอ่อนราคา ๑๕ บาท

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ สำหรับหนังสือภาษาไทย

(CATALOCING RULES FOR THAI BOOKS)

โดย สุทธิลักษณ์-อำพันวงศ์ อ.บ.; M.S. in Library Science.

เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งซึ่งบรรณารักษ์และพนักงานห้องสมุดทุกแห่งควรมีไว้ เพื่อประโยชน์ในการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย มีทั้งชนิดปกแข็งและปกอ่อน ปกแข็งราคา ๑๕ บาท ปกอ่อนราคา ๑๐ บาท

หนังสือสำคัญสามเล่มที่จำเป็นต้องมี

สำหรับ

ห้องสมุดทุกแห่ง และพนักงานห้องสมุดทุกคน
คือ

๑. แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมฉบับย่อ และดรรชนีสัมพันธ์
๒. หอสมุดโรงเรียน
๓. หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย

(CATALOGING RULES FOR THAI BOOKS)

มีจำหน่ายแล้วที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ถนนพญาไท แขวง
โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย พระนคร

แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมฉบับย่อ และดรรชนีสัมพันธ์

โดย แม้นมาส ขวลิต อ.บ.; M.A. in Library Science.

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ อ.บ. M.S. in Library Science.

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับการจัดหนังสือในห้องสมุด ที่มีอยู่ มากมาย กายกองนั้น
ให้หาง่ายหีบได้ถูกต้องรวดเร็ว ไม่เสียเวลาดำเนินการนาน เขียนขึ้นตามหลักวิชาบรรณ
รักษ์ศาสตร์ แต่อ่านง่าย ใช้เป็นคู่มือสำหรับจัดหนังสือได้ดี ราคาจำหน่ายปกอ่อน

เล่มละ ๗ บาท